

RØDLISTEDE SVAMPE

i Vordingborg Kommune

2017

vordingborg.dk

Rødlistede svampe i Vordingborg kommune

Rapporten er udarbejdet for Vordingborg Kommune i 2016 og 2017 af :

Tekst: Martin Vestergaard, Naturatlas.

Kort, korrekturlæsning og kvalitetssikring: Eigil Plöger, AGLAJA

Korrektur af lister mm.: Thomas Læssøe.

Foto: Thomas Kehlet og Martin Vestergaard.

Redigering: Carsten Horup, Paul Debois og UDE I/S.

Opsætning og korrektur: UDE I/S

Tryk: Centraltrykkeriet i Vordingborg

Oplag: 100 stk.

ISBN nr.: 978-87-970088-1-2

Forsidefotos: Fra øverste venstre hjørne ses:

Krave-stjernebold (*Geastrum Striatum*), Mørk læderpigsvamp (*Phellodon niger*) (s. 65), Orange-labyrinthinde (*Lindtneria trachyspora*), Melet parasolhat (*Cystolepiota adulterina*) (s. 73), Rosabladet tragtridderhat (*Leucopaxillus rhodoleucus*) (s. 82), Djævle-rørhat (*Boletus legaliae*) (s. 33), Vinter-stilkbovis (*Tulostoma brumale*) (s. 71) og Hvidløgs-vokshat (*Hygrophorus helobia*) (s. 78).

RØDLISTEDE SVAMPE

I VORDINGBORG KOMMUNE

Vordingborg Kommune

2017

Indholdsfortegnelse

	Forord.....	7
1	Introduktion.....	9
1.1	Baggrund.....	9
1.2	Sammenfatning.....	10
1.3	Prioriteret handleplan.....	11
1.4	Om den danske rødliste.....	12
1.5	Læsevejledning.....	13
2	En kort indføring i svampe.....	14
2.1	Hvad er en svamp.....	14
2.2	Svampe som indikatorer.....	15
2.3	Svampeøkologi.....	16
3	De rødlistede svampe i Vordingborg Kommune.....	20
3.1	Regionalt uddøde (Ex).....	20
3.2	Kritisk truede (Cr).....	20
3.3	Moderattruede (EN).....	29
3.4	Sårbare (V).....	52
3.5	Næsten truede (NT).....	72
3.6	Andre sjeldne svampe (DD, NA, m.fl.).....	89
3.7	Sjeldne svampe, der ikke er vurderet (NE).....	94
4	Gennemgang af lokaliteter.....	100
4.1	De vigtigste svampelokaliteter i Vordingborg Kommune.....	103
4.2	NV-lige del af Vordingborg Kommune.....	105
4.3	NØ-lige del af Vordingborg Kommune omkring Præstø.....	109
4.4	Vordingborg og sydspidsen af Sjælland.....	115
4.5	Møn og småøer.....	121
5	Sammenfatning.....	134
5.1	Skove.....	134
5.2	Lysåbne lokaliteter.....	136
6	Ordforklaring og forkortelser.....	140
7	Artsregister.....	142

FORORD

En række dyr og planter er gennem tiderne forsvundet fra Danmark, og en række arter er i fare for at forsvinde i fremtiden. Rødlister er den fælles, internationale betegnelse for lister over disse dyre- og plantearter. Danmark har sammen med de øvrige EU-lande forpligtet sig til at standse nedgangen i den biologiske mangfoldighed – også kaldet biodiversitet.

Her har Vordingborg Kommune også en rolle. For at kunne gøre den bedst mulige indsats for de rødlistede arter er viden om, hvor arterne er, hvor truede de er på lokaliteterne, og hvilke tiltag, der kan gøres for at sikre arternes overlevelse, et afgørende element. Der findes arter, som har de eneste kendte voksesteder eller en væsentlig del af deres udbredelse i kommunen. Uanset rødlistestatus er det derfor af afgørende betydning, at vi retter et særligt fokus på disse arter. Vi kalder dem for ansvarsarter.

I denne rapport sætter Vordingborg Kommune fokus på udbredelsen og beskyttelsen af de svampe, som er på rødlisten og findes i Vordingborg Kommune.

Rapportens forfatter angiver en række forslag til indsatser for de enkelte arter eller artsgrupper.

Formålet er at kunne prioritere og målrette indsatsen inden for de rammer, hvor kommunen kan agere og gøre en forskel. Rapporten indeholder derfor også en handleplan.

Handleplanen er udarbejdet af Vordingborg Kommune og angiver, hvordan kommunen vil prioritere sin indsats.

En særlig tak skal lyde til Thomas Kehlet, der venligst har udlånt over halvdelen af de mere end 150 fotos af arter, som er afbildet i rapporten. En særlig tak skal ligeledes lyde til Thomas Læssøe, der udover enkelte billede også har bidraget med korrektur af lister mm.

Det er håbet, at denne rapport kan medvirke til at fremme forståelsen for - og bidrage til bevarelse af svampebiodiversiteten i kommunen.

Vordingborg Kommune
Byg, Land og Miljø.

1 INTRODUKTION

1.1 Baggrund

Svampe er en af de store, meget artsrike grupper af organismer, der har mange sjældne og utilstrækkeligt kendte arter, men som alligevel er rigtigt gode indikatorer for værdifuld natur. En del svampe er rødlistede. Det drejer sig om arter, der er sjældne, men alligevel godt kendte. I de senere år er der sket en markant stigning i antallet af observationer. Således dukker der hvert år nye arter op i Danmark.

Det er især takket være Danmarks Svanpeatlas, at der i de senere år er sket en stigning i registreringer af svampe. Der er således knap 600.000 svampefund i databasen for Svanpeatlas.

Rapporten er inspireret af Storstrøms amts "Rødlistede svampe 2001 – Status og forvaltning" og kan ses som en opfølgning på denne inden for Vordingborg Kommunes geografi. Overblikket over svampenes tilstedeværelse kan anvendes til at sikre hensyn til svampene i forbindelse med naturprojekter i kommunen, herunder fx implementering af handleplaner for Natura 2000-områderne.

Rapporten baserer sig på data fra Svanpeatlas (www.svanpeatlas.dk). Dette er et meget omfattende forsøg på at kortlægge alle svampe i Danmark. Indsamlingen i Atlasprojektet, der er kørt som et samarbejde mellem Statens Naturhistoriske Museum og Biologisk Institut, Københavns Universitet, Foreningen til Svanpekundskabens Fremme og MycoKey med støtte fra Aage V. Jensens Naturfond, er foregået i perioden 2009-2014. På hjemmesiden er præsenteret over en halv million observationer af flere tusind arter af svampe. Mange data er indsamlet af amatører, men data er blevet valideret af svampeeksperter. På hjemmesiden kan man endvidere finde oplysninger om arternes økologi og finde hjælp til svampebestemmelse.

1.2 Sammenfatning

Vordingborg kommune har et særdeles rigt flor af svampe, hvor flere hundrede arter af rødlistede svampe forekommer. Herudover findes ligeså mange arter, der ofte er endnu sjældnere svampe, men som blot ikke er officielt rødlistede; enten fordi deres udbredelse er dårligt kendt, eller fordi der endnu ikke har været tid til at vurdere dem.

Ex	CR	EN	VU	NT
1	20	66	61	51

Fordeling på kategori af rødlistede svampe i Vordingborg Kommune

Tre arter forekommer kun i Vordingborg Kommune: Teglød korkpigsvamp, Lerbrun gråblad og Æblepig. Derudover er der en række arter, der har de fleste af deres få voksesteder i Danmark netop i kommunen. Det drejer sig om Børstehåret mælkehat, Sommer-trøffel, Grøngul pastelporesvamp, Trefarvet tragttridderhat, Afblegende kamfluesvamp, Gul troldhat, Violetknoldet slørhat, Sirene-slørhat, Brunlig koralpig, Kul-gråblad, "Brandplet" gråblad, Orange åresvamp, Frynset stilkboivist og Gråhvid stilkboivist

Med 133 arter af rødlistede svampe på Møns Klint huser denne ene lokalitet langt de fleste arter, og kun en håndfuld lokaliteter har over ti rødlistede arter. Møns Klint er i øvrigt ikke kun kommunens, men hele landets bedste svampelokalitet.

For at kunne tilrettelægge en passende forvaltning af de rødlistede svampe er disse inddelt efter deres økologi i følgende grupper: vedsvampe, mykorrhizadannere og nedbrydere - sidstnævnte henholdsvis i skove og i lysåben natur (særligt overdrev). Generelt vil mere naturskov gavne vedsvampe og mykorrhizadannere. Rødlistede mykorrhizadannere er meget pletvis udbredt i de skove, de forekommer i, og et nøjagtigt kendskab til deres udbredelse vil kunne redde dem, hvis man beskytter disse mindre områder. Nedbrydere er ikke helt så afhængige af træer, men plejen skal sikre de rigtige mikroklimatiske forhold, og at der ikke tilføres næringsstoffer. Der er opstillet konkrete plejeforslag for de enkelte arter samt lokaliteter. Desuden kan en samlet oversigt i forhold til naturtyperne findes i sidste kapitel.

1.3 Prioriteret handleplan

Handleplanen har til formål at prioritere og fokusere indsatsen for at sikre forekomsten af sjældne svampe i Vordingborg Kommune. Handleplanens strategi og prioritering har derfor sit fokus herpå.

Svampebiodiversiteten er del af den samlede biodiversitet, så der kan være situationer eller lokaliteter, hvor hensynet til andre sjældne arter / artsgrupper skal vægtes i forhold til hensynet til svampene. Specialiserede arter har ofte samme overordnede krav til de naturtyper, hvortil de er tilknyttede. De er sjældne og sårbarer, fordi naturtypen er sjælden og/eller savner kontinuitet og/eller kvalitet. Men selvom der på en lokalitet søges løsninger, der tilgodeser flest mulige af de sjældne arter, kan den bedst mulige løsning måske medføre ringere forhold for enkelte arter. Der må træffes et valg. Det er derfor afgørende, at de sjældne arter findes i et tilstrækkeligt stort antal på flere lokaliteter, så det er muligt at tilgodese den samlede biodiversitet.

Vordingborg Kommunes indsats gælder først og fremmest for de arealer, hvor Vordingborg Kommune har en rolle i forhold til naturbeskyttelse og naturpleje. Dvs. kommunens egne arealer og de privatejede naturarealer.

Indsatsen sker i samspil med andre myndigheder og lodsejerne.

Staten (Forsvaret, Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen), varetager beskyttelse og pleje af de statsejede arealer og skovene.

Strategi og prioritering af indsatsen:

Prioritering:

Lokaliteter med mange rødlistede svampe eller med meget sjældne arter.

Arter der er meget sjældne, eller hvor arten har sin hovedudbredelse i Vordingborg Kommune/Sydsjælland-Møn.

Indsatsen gøres først og fremmest på de arealer, hvor kommunen har en rolle i forhold til naturbeskyttelse og naturpleje.

Strategi for indsatsen:

Kortlægning og afgrænsning af vigtige eller potentielt gode svampekaliteter med henblik på at sikre svampefloraen på lang sigt.

Overvågning af udvalgte lokaliteter og arter.

Information til lodsejere med vigtige lokaliteter af rødlistede svampe

Pleje / plejeaftaler på lokaliteter med mange eller sjældne rødlistede svampe, herunder lysåbne naturtyper (enge, overdrev, heder og klitter).

Sikring af urørt skov, alleer eller trægrupper med mange gamle træer eller registreret forekomst af rødlistede svampe.

Ny natur. Ved etablering af ny naturarealer søges disse genskabt og plejet, så der skabes potentielle nye levesteder for svampefloraen.

1.4 Om den danske rødliste

Den danske rødliste er en samling af lister over sjældne dyr og planter. Listen tænkes benyttet i forvaltningen til at udpege særlig beskyttelseskærende natur. Rødlisten er ikke juridisk bindende, som Habitatdirektivets bilag er det. Ideen med rødlistning stammer fra IUCN, som er en international naturbeskyttelsesinstitution.

De arter, der er med på rødlisten, er inddelt i underkategorierne:

- Ex (Regionally extinct = Regionalt uddød): Arter, der regnes for uddøde i Danmark. Enkelte arter (ikke mindst blandt svampene) dukker dog op igen.
- CR (Critically endangered = Kritisk truet): Arter, der har ret få danske voksesteder og er stor i fare for at uddø her til lands.
- EN (Endangered = Truet): Arter, der er i fare for at uddø.
- VU (Vulnerable = Sårbar): Arter, der er i tilbagegang og kan komme i fare for at uddø.
- NT (Near-threatened = Næsten truet): Arter, der er på observationslisten. Sjældne eller ualmindelige arter, der fx stiller krav til levesteder, som er trængt.

Herudover er der arter, som er for utilstrækkeligt kendte til at kunne rødlistevurderes. De er typisk meget sjældne eller svære at bestemme og har betegnelsen DD (Data-deficient). Nogle svampe kan ikke vurderes af andre årsager. De har betegnelsen NA (Not applicable). Endelig er der en rest af svampe, som aldrig er blevet vurderet, fordi der eksempelvis ikke har været sat midler af til det. De har betegnelsen NE (Not evaluated).

De fleste arter har dog heldigvis betegnelsen LC (Least Concern) for arter, der ikke vurderes at være i fare for at blive truede eller forsvinde.

1.5 Læsevejledning

I rapporten gives indledningsvist en gennemgang af svampene og deres forskellige typer af levevis. Dernæst gennemgås i afsnit 3 de rødlistede svampe i kommunen art for art indenfor de forskellige rødlistekategorier. Kommunens vigtigste svamplokaliteter gennemgås derefter i kapitel 5. I rapportens sidste afsnit er givet en sammenfatning af plejeforslag til de forskellige naturtyper. Endelig indeholder rapporten bagerst en ordforklaring, et artsregister og et lokalitetsregister.

Bl.a. i lokalitetsgennemgangen er der efter svampenes navne en bogstavsforkortelse fx EN, V, NE osv., svarende til den enkelte arts rødlistestatus. Betydningen af de enkelte kategorier er forklaret i foregående. Herudover er der ved nogle få arter angivet et spørgsmålstegegn (?). Det er anvendt i de få tilfælde, hvor det ikke længere er sandsynligt, at en svamp forekommer på en given lokalitet. Mange svampe har ikke været meldt i over 20 år fra en lokalitet, men hvis forholdene stadig er de samme, vurderes det for sandsynligt, at den fortsat kan forekomme, men blot er overset. Det kunne være pga. ringe undersøgelsesaktivitet kombineret med, at mange svampe kun er oppe (sætter frugtlegeme) i særligt gunstige år.

2. EN KORT INDFØRING I SVAMPE

2.1 Hvad er en svamp

Tidligere regnede man svampene for at være en slags planter. Men svampe adskiller sig både fra planter og dyr. De lever som nedbrydere, ligesom dyr, men vokser mere som planter. I dag tildeles de deres eget rige, og man taler ikke længere om en svampeflora, men om en funga. Det kan være både i forbindelse med fx den danske funga, der omfatter alle de danske svampe, eller en lokalitets funga.

Svampene omfatter adskillige meget forskellige grupper, hvoraf flere har meget ejendommelige formeringssystemer, og mange er næsten mikroskopiske. Det vil være for omfattende at komme ind på disse grupper. De synlige storsvampe falder inden for 2 hovedgrupper: Sæksvampe (asco-myceter) og stilkporesvampe (basidiomyceter).

Hos sækporesvampene (Ascomycetes) dannes sporerne inde i specielle celler kaldet asc. Sæksporesvampene omfatter en masse uanseelige, ofte sorte, prikformede arter samt de lidt mere iøjefaldende grupper som stødsvampe, kulsvampe og bægersvampe, men også morkler og de ofte farvestrålelende bægersvampe.

Hos stilkporesvampene (Basidiomycetes) dannes sporerne for enden af stilkformede celler (kaldet basidier), fx på lamellerne. Stilkporesvampene omfatter bl.a. lamelsvampe, poresvampe, rørhatte og pigsvampe, men også mere uanselige arter som rustsvampene. Generelt er rustsvampene dårligt undersøgt, og de er således heller ikke omfattet af Svanpeatlas eller rødlisten.

Svampene består mestendels af et meget rigt forgrenet "rodnet" kaldet et mycelium, der er opbygget af hyfetråde. Hyfetrådene er utroligt tynde og kan nå langt omkring. I en kubikcentimeter ved inficeret med østershat, kan der være 50 km hyfetråde. Derfor er svampene i stand til at opsamle selv meget spredt forekommende næringsstoffer. Og svampe trives fint på næringsfattige jorder.

Den del af svampen, som vi kender som paddehatten, støvboden osv., er kun svampens frugtlegeme, svarende til en blomst hos planter. Det betyder, at der til alle tider er mange svampe på en lokalitet, som man bare ikke kan erkende, fordi de ikke "blomstrer", dvs. sætter frugtlegemer.

På grund af svampenes evne til at optage meget spredt forekommende næringsstoffer klarer de sig bedre end planter på næringsfattige jorder. Her lever de ofte i et samliv med planterne, idet de danner mykorrhiza eller svamperod. Planten og svamphen vokser sammen og udveksler næring. Svamphen leverer mikro-næringsstoffer, og planten leverer til gengæld sukker til svamphen. Mykorrhiza er særligt almindelig på lidt dårligere jorder, fx de sandede eller kalkholdige, og på morbund.

Der findes to slags mykorrhiza: Ektomykorrhiza og VA-mykorrhiza. Ved VA-mykorrhiza vokser svampehyferne ind i cellerne af planten, og denne type mykorrhiza forekommer ofte sammen med urter og kræver mikroskop for at erkende. Ektomykorrhiza er lettere at se. Her vokser svampehyferne mellem cellerne på rodspidserne af forskellige træarter. Rodspidserne svulmer op, og man kan let med det blotte øje se, når der er svamperod.

Svampenes valg af værtstræ for mykorrhiza er ofte artsspecifik: Mange arter af svampe går kun på en træart, mens andre som fx Rød fluesvamp og Karl-johan både lever med løv- og nåletræer.

Ikke alle træarter danner mykorrhiza, det gælder fx ahorn og ask. For mange arter af fx skørhatte giver oplysninger om, hvilket træ, svamphen vokser under, meget vigtige fingerpeg om hvilken art af svamp, man står overfor.

2.2 Svampe som indikatorer

Svampene er samtidigt de bedste og nogle af de vanskeligste indikatorer for god natur.

De steder, hvor der vokser mange rødlistede svampe, er samtidig ofte de bedste lokaliteter for planter og insekter. Når svampene er etablerede, er de immobile. Der er ikke bare tale om strejfgæster, som insekter og fugle kan være det.

Selvom svampene er gode til at sprede sig langt, indfinder mange af de rødlistede arter sig først efter mange år med en speciel driftsform. Man taler om lang tids kontinuitet

Svampene byder imidlertid på to store problemer i forhold til deres anvendelse som indikatorer:

1. Der er mange arter, men få eksperter, der beskæftiger sig med dem.
2. Mange arter er kun fremme med års mellemrum.

Der findes ca. 5.000 arter af svampe i Danmark, men kun få personer beskæftiger sig indgående med svampe. Under Svampeatlas blev der indlagt over en halv million fund af svampe, men kun 31 personer registrerede mere end 500 forskellige arter.

Det er også et problem at skaffe ordentlig bestemmelseslitteratur. På dansk findes bøger, der dækker op mod 2000 arter, og selv med mange forskellige bøger er kun en del af fungaen behandlet i litteraturen. Det er nødvendigt at supplere med engelske og tyske værker, hvis man skal have en større del af de mindre og sjældnere arter med, og selv da kan man stadig være heldig at finde arter, der ikke er omfattet af bøgerne. Det er endda muligt at finde ubeskrevne arter, selv i Europa.

Det kan være svært at finde svampene. Mange arter er kun synlige i en uges tid, når de kommer. Mange år springer de helt over, dvs. de sætter ikke frugtlegemer. De fleste arter er fremme i sensommeren og det tidlige efterår, hvilket giver meget kort tid til at undersøge alle relevante lokaliteter. Man skal komme på den samme lokalitet mange år i træk, og mange gange i løbet af vækstsæsonen, før man har et rimeligt billede af, hvad der vokser på stedet.

2.3 Svampeøkologi

Storsvampene, der har frugtlegemer større end 10 mm, kan praktisk (i forhold til forvaltning og pleje) inddeltes efter deres levevis i fire kategorier:

1. Vednedbrydere
2. Jordlevende nedbrydere i skov
3. Jordlevende nedbrydere i lysåben natur
4. Ektomykorrhizadannere

2.3.1 Vednedbrydere

Vednedbrydere lever af dødt ved eller døende træer. Mange arter er afhængige af store, gamle, endnu levende træer, der er i langsomt forfald - så kaldte veterantræer. Denne type træer er sjældne i det danske landskab. Ofte fældes de, fordi man vurderer, at de kan vælte og være til fare for folk.

Det er vigtigt, at der findes dødt ved under en arms tykkelse, og mange arter af vednedbrydere forekommer kun på stammer og grene med større godstykkelser.

I Vordingborg kommune ses flest veterantræer langs skovbryn i de private skove. Det er ikke blot en række sjældne svampe, der er afhængige af disse meget gamle træer, det samme gælder en lang række insekter. Ca. 70 % af alle insektarter på den danske rødliste er tilknyttet skov, og de fleste af disse trives bedst i gammel, urørt skov.

Et særligt problem med veterantræer er, at de rekrutteres fra gruppen af store, gamle træer, der præsenterer den største kommercielle værdi. De træer, der har stor tømmerværdi i dag, er de træer, der i fremtiden skal blive til veterantræer. Flere steder kan man se, at der i fremtiden vil blive endnu større mangel på veterantræer. Det gælder også på lokaliteter, der i dag er meget værdifulde med mange veterantræer.

En del vednedbrydere findes kun på ved, der har vokset på kalkbund eller som ligger på kalkbund. En forklaring kunne være, at træer, der har vokset på kalk, er lettere at nedbryde.

Beskyttelsesbehov

Der er stor mangel på dødt ved og veterantræer i den danske natur. Det gælder også i Vordingborg kommune. Det er vigtigt, at der sikres flere områder med urørt skov, og at gamle og store træer lades stå for at sikre, at der også i fremtiden vil være veterantræer og dødt ved.

Hvis nedgangen i biodiversitet skal stoppes, er skovene vigtige. Der er mest at skabe og bevare i de gamle urørte skove. Det er her, de fleste rødlistede arter lever.

Særligt skove på kalkbund bør prioriteres til urørt skov. De er både noget særligt for kommunen og hjemsted for flest sjældne arter.

2.3.2 Nedbrydere på jord i skove

En række rødlistede svampe vokser som nedbrydere i skove. Nogle af arterne kan dukke op på varirende jordbunde og synes ret upåvirkede af den almindelige skovdrift. Andre (og heriblandt flere af de rødlistede) vokser kun, hvor særlige vækstbedingelser er opfyldt. Nogle af dem vokser på dyb muld, muld på kalk eller har andre krav, og ofte ses det, at bestemte partier i skoven er særligt artsrigt.

Beskyttelsesbehov

Det er ikke nødvendigt at frede alle skove af hensyn til svampelivet. Ofte er det kun mindre områder i de enkelte skove, hvor alle de sjeldne arter gror. Der er behov for at identificere disse områder gennem geokodet registrering af svampene.

For kommunen kan særligt bevaringsværdige skovtyper for jordlevende nedbrydere være gamle hasselkrat samt skrånninger med kalk og mor, særligt på steder med oprindelig skov. Andre steder med særlige svampearter kan være i skovmoser og lysåbne krat, områder med sandbund med høj pH og andre steder med særlige jordbundsforhold.

Se yderligere information under afsnittet om pleje sidst i denne rapport.

2.3.3 Nedbrydere i lysåben natur

De rødlistede svampe, der lever i lysåben natur, er først og fremmest nedbrydere. Vedsvampe og arter der laver ektomyorrhiza er få, da levestederne netop er karakteriseret af mangel på større træer.

En lang række svampe er særligt gode indikatorer for gamle artsrike overdrev med lang kontinuitet. Eksempelvis på overdrevene ved Fanefjord Kirke, Møn, hvor kvaliteten af overdrevene er noget varierende. På de tørre dele vokser der mange steder kun en enkelt art af vokshat, men på den lille knold, hvor der vokser adskillige arter af vokshatte, står også den sidste lille bestand af salepøgeurter. Både flora, fauna og funga er flere gange artsrigere her end mange andre steder ved Fanefjord Kirke. Dette er typisk for overdrev.

De svampemæssigt mest artsrike områder i Vordingborg kommune er ofte også de bedste lokaliteter for sjeldne dyr og planter. Der er særligt man-

ge svampe tilknyttet naturlige overdrev. Man skal dog være opmærksom på, at ikke alle svampe i det åbne land trives lige godt med en hårdhændet pleje. Nogle arter vokser helst i lysåbne krat, hvor lidt læ giver højere fugtighed og temperaturer.

Beskyttelsesbehov

Der er i forvejen stort fokus på de mest værdifulde overdrev i kommunen, da de også er hjemsted for sjældne dyr og planter. Sidst i rapporten gennemgås plejeforslag til de enkelte naturtyper.

2.3.4 Ektomykorrhizadannere

Mange svampe er afhængige af samliv med bestemte værtstræer. Fældes værtstræet, vil svampen normalt også dø. Svampene kan dog være forbundet med flere træer samtidig, så nogen gange overlever de, selvom det vigtigste værtstræ dør.

Det er ikke alle områder i skovene, der er lige rige på mykorrhizadannende svampe, og navnlig de sjældnere arter har en tendens til at vokse sammen, hvor der er særlige jordbundsforhold. Det kan være, hvor der er kalk, stiv ler eller gammel morbund.

Beskyttelsesbehov

De områder, der er særligt rige på mykorrhizadannende, rødlistede svampe, bør registreres. På steder med meget sjældne arter bør værtstræerne ikke fældes. Se yderligere forslag til pleje i sidste kapitel i rapporten.

3 DE RØDLISTEDE SVAMPE I VORDINGBORG KOMMUNE

Dette afsnit indeholder en gennemgang af de rødlistede svampe i kommunen for hver rødlistekategori. For arterne nævnes deres levevis, forekomst i kommunen og udbredelse i Danmark samt en vurdering af, hvilke hensyn der skal tages for at oprettholde eller forbedre artens status i kommunen.

3.1 Regionalt uddøde

Kun en enkelt art, der var regnet som uddød i Danmark, er fundet i Vordingborg kommune. Det drejer sig om Grøngul pastelporesvamp.

Grøngul pastelporesvamp

Grøngul pastelporesvamp (*Ceriporiopsis pannocincta*) er en irgrøn, resupinat svamp, der lever på ved af løvtræ. Den er mest fundet på bøg, men også på elm i Danmark, og er i alt kendt fra otte lokaliteter. Tidligere var den kun kendt fra Store Bøgeskov (Ringsted), hvorfra den forsvandt og derfor var regnet som uddød. Men i forbindelse med Svampeatlas blev den fundet på syv nye lokaliteter. To fund er fra Vordingborg kommune: Knudskov (Sydsjælland) og Ulvhaleskoven (Møn).

Arten vil have gavn af mere urørt skov. Det var således enændret driftsform, der fik den til at forsvinde fra sit oprindeligt kendte voksested.

3.2 Kritisk truede

De kritisk truede svampe regnes normalt som de aller mest truede og sjældne. Vordingborg kommune kan dog bryste sig af at være hjemsted for ikke mindre end 20 arter.

Beskrivelserne nedenfor er ordnet alfabetisk efter det videnskabelige navn.

Sorthvid troldporesvamp

Sorthvid troldporesvamp (*Boletopsis leucomelaea*) er kendt fra syv lokaliteter i Danmark, dog kun fra to lokaliteter siden 2000. Det er en interessant jordboende, hatformet poresvamp, der oprindeligt blev beskrevet som en rørhat. Arten er især knyttet til nåleskov på mere eller mindre kalkholdig bund, men den er overraskende fundet i gammel bøgeskov ved Silkeborg. I kommunen er den kun fundet ved Møns Klint, men det drejer sig om gamle fund fra henholdsvis 1930 og 1974. Her voksede den under gran. Arten er sandsynligvis forsvundet sammen med flere andre sjældne nåleskovsarter fra Klinteskoven, Møn. Det skyldes givetvis først og fremmest, at nåleskov er meget mindre udbredt i dag. Flere af arterne er desuden følsomme overfor kvælstofnedfald.

Det vil være svært at få arten tilbage i kommunen. Af hensyn til de øvrige naturinteresser i Klinteskoven foretrækkes løvskov. Mere urørt skov kan dog potentielt gavne arten, da den også kan leve i gammel løvskov.

Stødrørhat

Stødrørhat (*Buchwaldoboletus lignicola*) er en rørhat med en helt speciel levevis. Den lever som vednedbryder og har bl.a. derfor fået sin egen slægt. I kommunen er den kun kendt fra et enkelt fund i den centrale del af Klinteskoven, Møn (Plantehaverne). Fundet er fra 1997. Stødrørhat lever på ved af nåletræer, hyppigst på douglasgran, men også på gran (*Picea*) og lærk. Det er ikke angivet hvilken art, der var vært på Møns Klint.

I resten af landet er arten sjælden, men den er dog kendt fra godt et dusin lokaliteter. Flere lokaliteter ligger ret tæt på hinanden og kan være sammenfaldende. Det er især i Nordsjælland, at arten er registreret, men også på Midtsjælland, nord for Århus og som sagt på Møn.

Ved den fremtidige drift af Klinteskoven bør man ikke systematisk fjerne alle nåletræer. Især lærke-træer og store eksemplarer af andre nåletræer bør lades stå.

Banan-slørhat

Banan-slørhat (*Cortinarius nanceiensis*) er kun kendt fra to lokaliteter i hele landet. Det er fra Møns Klint, hvor den vokser helt ude på skreddene ude ved selve klinten under bøg, og fra Allindelille Fredskov på Midtsjælland, hvor den også vokser på kalk under bøg.

Arten synes at være godt beskyttet i Vordingborg kommune, da bøgepartier på skreddene af Møns Klint er udlagt som urørt skov. Arten bør eftersøges på andre lokaliteter med bøg på kalk. Den kunne evt. forekomme flere steder på Østmøn, eller måske i skovene øst for Vordingborg.

Mørksporet skivebold

Mørksporet skivebold (*Disciseda bovista*) er fundet i Jydelejet på Møns Klint i 1977 og 1978. Arten ligner en lille støvbolt og er en nedbryder knyttet til tørt græsland med lav vegetation og lidt forstyrret bund. Uover fundet fra Møn er den kun kendt fra to fund på kystlokaliteter i Nordjylland og desuden i 2014 fra Røsnæs. At arten ikke er set siden 1978 skyldes næppe, at den er forsvundet, men nærmere at den er uanselig, og at der var relativt lidt aktivitet på Møns Klint i forbindelse med Svampeatlas.

Mørksporet skivebold begünstiges uden tvivl af den pleje, der pågår af hensyn til orkidéer og andre arter på kalkoverdrev. Den vil muligvis kunne dukke op på andre lokaliteter på Møn: Hundevængs Overdrev, Ulvhale Nordstrand eller Hårholle Pynt - steder, hvor den bør eftersøges.

Liden skivebold

Liden skivebold (*Disciseda candida*) er også kendt fra Jydelejet, Møn, men her er der tale om et nyere fund fra 1993. Den stiller samme krav til levested som den mørksporede slægtning. Begge arter kan være i tilbagegang pga. gødningspåvirkning og tilgroning. Uover fundet fra Jydelejet er Liden skivebold fundet tre andre steder i landet. Flere af lokaliteterne er sammenfaldende for begge arter.

Selvom arten er truet af tilgroning og gødningspåvirkning, er prognosen i Vordingborg Kommune forholdsvis positiv. Her pågår en pleje af orkidéoverdrev, som burde gavne arten. Der er derfor ikke noget akut behov yderligere plejetiltag.

Figur 1. Mørksporet skivebold øverst og Liden skivebold nederst (Fotos: Thomas Læssøe).

Askegrå rødblad

Askegrå rødblad (*Entoloma hirtum*) er særdeles sjælden i Danmark, hvor den kun er fundet på Møn og på Horsens Nørrestrand. På Møn er den fundet to gange på tørt græsland (overdrev) nær slåen og ene. Første gang i 1976, hvor stedsangivelsen blot er Møns Klint, og anden gang i 1980 i Jydelejet. Det er sandsynligt, at begge fund er fra Jydelejet. Arten har været eftersøgt siden, men er ikke genfundet og kan være forsvundet. Arten lever som nedbryder på overdrev.

Eneste andet fundsted i Danmark er som sagt fra Horsens. Her drejer det sig om et nyere fund fra 2009.

Askegrå rødblad kan evt. være forsvundet fra Vordingborg kommune, men der er dog stadig egnede levesteder, som plejes. Der er derfor ikke noget større behov for yderligere tiltag.

Pindsvinepigsvamp

Pindsvinepigsvamp (*Hericium erinaceus*) er en meget smuk vedsvamp, der består af tætte, runde bolde af lange, bløde pigge, som hænger nedad. Arten vokser som vednedbryder på gamle veteranbøge eller nyligt døde bøgetræer, men kun sjældent på liggende stammer. Mange fund er fra skovbryn og halvåbne områder. Dette skyldes muligvis, at det er her, veterantræer får lov at blive stående.

Da pindsvinepigsvamp er en spektakulær art, rapporteres den oftere end andre sjældne svampe. Trods rødlistestatus som kritisk truet er den angivet fra en lang række ældre fund, hvoraf kun ti er fra efter 1980. Den er kendt fra 18 lokaliteter - flest fra øerne - med en del ældre fund fra Nordsjælland. Kun i Jægersborg Dyrehave har arten en stabil forekomst.

I Vordingborg kommune er pindsvinepigsvamp fundet i Petersværft (Sydsjælland) i 1899 og i Knudsskov på Sydsjælland i 2000, hvor den voksede i en hul gammel bøg.

For en lang række rødlistede arter er der et stort behov for veterantræer, også for pindsvinepigsvamp.

Figur 2. Pindsvinepigsvamp godt gemt i en hul stamme (Foto: Thomas Kehlet).

Teglrød korkpigsvamp

Teglrød korkpigsvamp (*Hydnellum auratile*) er angivet med ikke mindre end 19 fund fra Møns Klint i perioden fra 1943 til 2007. Mange af fundene er fra skoven umiddelbart syd for Jydelejet.

Arten er ikke kendt fra andre lokaliteter i Danmark.

Teglrød korkpigsvamp er en jordboende hatsvamp og mykorrhizadanner med bøg. Den vokser flere steder langs klinten under bøg på kalk, men det skønnes, at det totale antal mycelier er ret lavt. Der er sket en åbning af skoven syd for Jydelejet for at give plads til mere lysåben natur, som kan udvikle sig til orkidéoverdrev. Her har - eller havde - teglrød korkpigsvamp flest fund. Det sidste er fra 2003. Det kan ikke udelukkes, at denne forekomst er skadet af plejen.

Der bør tages særlige hensyn til denne art, der har sin eneste forekomst i landet i Klinteskoven, Møn. Pleje af lysåben natur bør undgås i de dele af Klinteskoven, hvor der er mykorrhizatræer til denne og andre rødlistede mykorrhizaarter. Det er vanskeligt at skabe egnede levesteder for arten andre steder.

Blålig korkpigsvamp

Blålig korkpigsvamp (*Hydnellum caeruleum*) er en anden smuk og letgenkendelig svamp med kraftige blå farver i kødet og langs hatranden. Arten er derfor godt repræsenteret i diverse funddatabaser. De fleste fund er af ældre dato, og arten er i tilbagegang i landet. Den er kendt fra ti lokaliteter i Danmark, men kun fire fund er fra efter 1980. De gamle fund er mest fra nåleskov på mere eller mindre kalkholdig bund, mens to af de nye fund er fra bøgeskov. Arten danner mykorrhiza både med ædelgran, gran og bøg. Flere af korkpigsvampene menes at være sårbar overfor næringsstoftilførsel, herunder kvælstofsdeposition.

I Vordingborg er arten sidst fundet i 2001 på Møns Klint, hvorfra der også er gamle fund fra bl.a. 1928. Stedsangivelserne i Svampedatabasen er ikke altid helt korrekture, men det nye fund er tilsyneladende fra det samme område syd for Jydelejet, hvor teglrød korkpigsvamp har mange fund. Der er derfor et risiko for, at arten er forsvundet som følge af plejen af lysåben natur.

Plejebehov er de samme som for Teglød korkpigsvamp (se under foregående art). Der bør dog også tages hensyn til enkeltstående grantræer, som bør skånes, da det er muligt, at de er vært for denne sjældne art, der er i tilbagegang.

Filtet korkigsvamp

Filtet korkigsvamp (*Hydnellum spongiosipes*) er kendt fra Møn og derudover kun tre andre steder i landet (Silkeborg Skovene samt Morud og Middelfart på Fyn). Arten er mykorrhizadanner med bøg og (sjældnere) med eg. Fundene er alle af kun et enkelt mycelium. Fundet på Møn er fra Sandskredsfald i 2001, hvor den voksende med bøg.

Arten er sandsynligvis sårbar overfor næringsstoftilførsel, men det er ikke muligt at sige noget kvalificeret om bestandsudviklingen i Danmark pga. de meget få fund.

Bøgeskoven omkring Sandskredsfald bør udlægges som urørt skov.

Duftende sneglehat

Duftende sneglehat (*Hygrophorus poetarum*) er mykorrhizadanner med bøg på artsrike lokaliteter. I kommunen er den kun fundet på Møns Klint i 1953. I resten af landet er den fundet på seks andre lokaliteter. I atlasperioden er der gjort fund i Ålholm Hestehave (Lolland) og Moesgård (ved Århus).

Duftende sneglehat synes at være stabil i Danmark. At den ikke er fundet på Møn i snart en menneskealder, betyder ikke nødvendigvis, at den er forsvundet. Den kan være overset, da den kan ligne de mere almindelige arter af sneglehat.

For mange af de jordlevende, skovtilknyttede arter gælder, at der er behov for en mere systematisk gennemgang af rødlistearterne i Klinteskoven mhp. en mere stedspecifik driftsplan.

Børstehåret mælkehat

Børstehåret mælkehat (*Lactarius mairei*) er fundet igennem en årrække i Kirkeskoven i Vordingborg by, senest i september 1980. Skoven er ikke velundersøgt, og arten forekommer muligvis stadig.

I det øvrige Danmark er børstehåret mælkehat kun kendt fra tre andre lokaliteter: Køge (1955) Nyborg (1980) og Sorø Sønderskov (2011). Arten er mykorrhizadanner med eg.

Arten har ikke noget akut plejebehov. Kirkeskoven fungerer som en rekreativ byskov inde i Vordingborg by, og træer som kunne udgøre en risiko for skovens besøgende, bør ikke fældes, men omdannes til træruiner. Kirkeskoven rummer også andre sjældne arter på ved af de gamle egetræer.

Guirlande parasolhat

Guirlande parasolhat (*Lepiota cingulum*) er kun fundet tre steder i Danmark: Suserup (Sjælland), Krenkerup (Lolland) og Møns Klint - alle efter år 2000. Arten kræver urørt skov med kalk, og de tre fund har alle været med bøg. Den er dog ikke mykorrhizadanner, men nedbryder førne. Den er fundet tre gange i Klinteskoven på Møn; et stykke fra kysten mellem Geocenteret og Hunosø samt fra Kalsterbjerg.

Arten har behov for urørt skov. Mere urørt skov i Klinteskoven vil gavnearten. Den formodes kun at forekomme pletvis i skoven. Disse steder bør registreres mere nøjagtigt.

Trefarvet tragtridderhat

Trefarvet tragtridderhat (*Leucopaxillus compactus*) er meget sjælden i Danmark, hvor den kun er fundet to steder: Møns Klint og Farum Nørreskov (Nordsjælland, sidst i 2013). Denne art er en nedbryder, der ikke er afhængig af bestemte værter, men alligevel kræver den gammel, lysåben skov på kalk. Fra Møn er den kun kendt fra gamle fund fra 1943 og 1950. Begge danske fund er fra under bøg. Arten er eftersøgt på Møn og frygtes at være forsvundet.

Det er vanskeligt foreslå en målrettet pleje i forhold til denne art. Det formodes, at en pleje med urørt skov med lysninger vil være bedst.

Lerbrun gråblad

Lerbrun gråblad (*Lyophyllum hebelomoides*) er en ekstremt sjælden art. Eneste kendte forekomst (i

verden) er i Vordingborg kommune, hvor den blev fundet i Kostræde Banker på Sydsjælland i 2007. Arten er beskrevet fra Spandau (Berlin) i 1980 og set der igen i 1981, men ikke siden.

I Kostræde Banker er den senere set i 2010, 2011 og 2014. I 2011 blev der fundet et nyt mycelium. Arten er en brun hatsvamp, der dog ikke gør meget væsen af sig. Det er derfor mest sandsynligt, at den trods alt ikke er endemisk for Vordingborg kommune, men vokser et eller flere steder i Centraleuropa.

Arten er en nedbryder, der ikke er værtsspecifik. I Kostræde Banker vokser den på kanten af en grusgrav under syrener. Det først kendte sted var for foden af en eg, men her vokser også andre løvtræer. Jordbunden består af sand og grus med høj pH (8,5) pga. et højt kalkindhold.

Forvaltning:

Arten er godt sikret pt., hvor alle mycelier for sjældne svampe på den 1,7 ha store naturgrund ligger urørt eller plejes målrettet. Grunden kan dog udstykkes, så i et længere perspektiv vil der være en risiko for, at arten kunne forsvinde.

Stor priksvamp

Stor priksvamp (*Poronia punctata*) var tidligere almindelig i landet. Den vokser udelukkende på hestepærer, og selvom hestehold aldrig forsvandt helt fra Danmark, forsvandt svamphen i løbet af 1960'erne, måske som følge brug af medicin til hestene eller lignende. En del af forklaringen er helt givet, at hestehold blev meget sjældnere, og at der ikke var den samme kontinuitet mht. hestehold på den samme mark. Den er i nyere tid dukket op ved Skagen. I Vordingborg kommune er den kun kendt fra Skallerup nord for Vordingborg i 1929.

Der er ikke behov for særlige forvaltningstiltag for denne art. Flere hestehold der ikke tilskudsfodres kunne evt. øge chancen for at arten kunne indvandre. Den formodes at være forsvundet fra kommunen.

Figur 3. Lerbrun gråblad er i teorien endemisk for Vordingborg, idet den ikke har andre kendte voksesteder (i verden). Det er dog ikke nogen spektakulær svamp, og den er uden tvil overset andre steder (Foto: M. Vestergaard).

Duftende alfehat

Duftende alfehat (*Pogonoloma spinulosum*) er kendt fra et gammelt fund fra Vordingborg by. Fundet er afbilledet med en akvarel i Botanisk Tidsskrift i 1938. Det nøjagtige fundsted er ikke angivet, men kunne muligvis være Kirkeskoven i Vordingborg.

I landet i øvrigt er den kun kendt fra fem andre lokaliteter. Heraf kun to efter 1990 - Skovhus Vænge ved Køge (2008) og Elbæk ved Horsens (2006). Den vokser i løvskove på lerbund og lever som nedbryder. Den er fundet under elm og under eg, men er ikke afhængig af dem som mykorrhiza-partnere.

Det er vanskeligt at opstille forslag til forvaltning, når det nøjagtige voksested ikke er kendt. Men Kirkeskoven bør også af hensyn til andre rødlistede arter holdes som urørt skov.

Zone-skørhat

Zone-skørhat (*Russula zonatula*) er mykorrhizadanner med bøg og sjældnere med eg. Den vokser på leret og kalkholdig bund og er fundet syv steder i Danmark. Heraf er den ene lokalitet Møns Klinteskov, hvor den er fundet flere gange bl.a. ved Sandskredsfald.

Forvaltning:

Arten formodes at have det godt og ikke være i fare med den nuværende drift af Klinteskoven. Dog bør værtstræer ikke fældes.

Kødpigsvampen *Sarcodon lepidus*

Denne kødpigsvamp har ikke noget dansk navn og blev fundet som ny for landet i 2001 i Møns Klinteskov, hvor den voksende over et område på nogle hundrede kvadratmeter. Året efter dukkede den op ved Silkeborg, og Kødpigsvampen *Sarcodon lepidus* må regnes for meget sjælden. Den er angivet 14 gange fra Møn; dels fra Klinte-skoven og dels fra Sandskredsfald. De mange registreringer skyldes, at meget sjældne svampe bliver "twitchet" af flere interesserende, der gerne vil have arten på deres liste. Derved bliver den samme forekomst lagt ind i funddatabasen flere gange og somme tider under forskellige lokalitetsnavne. Den er angivet fra 2001 og 2004-2007.

Denne art af kødpigsvamp er mykorrhizadanner med bøg og gror på morbund.

Forvaltning:

Sandskredsfald er voksested for flere arter af rødlistede svampe. Der er en del urørt skov her; måske tilstrækkeligt til at opreholde bestandene.

Blåfodet kødpigsvamp

Blåfodet kødpigsvamp (*Sarcodon scabrosus*) er en stor og kødfuld svamp, der er ektomykorrhizadanner med bøg, eg og birk. Den ynder eksponeret mineraljord på skrænter og er i Vordingborg kommune kendt fra Sandskredsfald i Klinteskoven, hvor den blev fundet i 2008. Tidligere er den angivet fra Møns Klinteskov i 1954, og det kan muligvis dreje sig om samme sted.

Forvaltning:

Sandskredsfald er voksested for flere arter af rødlistede svampe. Mere urørt skov her vil gavne flere arter.

3.3 Moderat truede**Lav agerhat**

Lav agerhat (*Agrocybe veracti*) er i Vordingborg kommune kun kendt fra Farø, hvor den blev fundet i 2008. Lav agerhat vokser i græs i vejrabatter, skovlysninger mm. På Farø vokser den på en mosdomineret strandvold i samme område som to arter af Stilk-Bovist. Et meget lignende habitat findes ved Hårølle, Møn, og Ulvhale Nordstrand, Møn, hvor arten kunne eftersøges. Det er en nedbryder, som ikke har specifikke krav til vært.

I resten af landet er den kendt fra 14 steder. De fleste fund er fra de nordlige dele af Jylland og Fyn.

Forvaltning:

Aktuelt skønnes ingen særlig forvaltning at være nødvendig.

Afblegende kam-fluesvamp

Afblegende kam-fluesvamp (*Amanita lividopallenscens*) er i Vordingborg kommune fundet i Stensby Skov på Sydsjælland. Arten lever sammen med bøg og sjældnere med poppel i lysåbne parker og skove på kalkbund. I Stensby Skov står den under en eg på en afgræsset strandeng.

*Figur 4. Afblegende kam-fluesvamp
(Foto: Thomas Kehlet)*

Den var tidligere kun kendt fra tre lokaliteter, men blev i forbindelse med svampeatlas fundet på yderligere fem i den sydlige del af landet.

Arten anses som meget sjælden, men man skal være opmærksom på, at den for den utrænede svampejæger let forveksles med to andre arter af kam-fluesvampe. Arten kunne evt. findes andre steder i skovene øst for Vordingborg.

Der skønnes ikke at være behov for særlig forvaltning for denne art. Dog bør værtstræerne ikke fældes.

Pigget fliesvamp

Pigget fliesvamp (*Amanita solitaria*) vokser i løvskove på kalkbund og er kendt fra Møns Klinteskov, Staksrode ved Vejle og Århus Skovene. Det er en sydligt udbredt art, der er mere almindelig i Central- og Syd-europa. Den er kun fundet sammen med bøg, som den danner mykorrhiza med.

På Møns Klint er den fundet ikke mindre end 18 gange på et antal steder i Klinteskoven fra Hunosø til Timmesø.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningstiltag i forhold til pigget fliesvamp.

Brunlig sejporesvamp

Brunlig sejporesvamp (*Antrodia malicola*) har været en overset art i Danmark. Den var tidligere kun kendt fra fire lokaliteter, men blev i forbindelse med svampeatlas fundet på yderligere knap 30 lokaliteter. Det er en sydligt udbredt art, så det kan ikke udelukkes, at den er gået kraftigt frem som følge af klimaforandringer. Men da den regnes for sjælden i hele Europa, og meget ligner andre mere eller mindre resupinate poresvampe, må en del af dens fremgang tilskrives, at den har været overset.

I Vordingborg kommune er den fundet i Kulsbjerje nær Vordingborg. Her voksede den på en hyld. Det er dog langt overvejende ved af pil, der er dens foretrukne substrat. Af andre typer ved kan nævnes: syren, fyr og birk, hvilket er en usædvanligt bred vifte. Der synes heller ikke at være nogen klare krav til jordbunden, idet den forekommer både øst og vest for israndslinjen. Arten er i øvrigt fundet i alle årets måneder.

Det er et spørgsmål, om brunlig sejporesvamp fortsat skal være på rødlisten i en så høj truselskategori som EN.

Figur 5 . Brunlig sejporesvamp med usædvanligt tydelige konsoller. Arten er normalt mere resupinat. (Foto: Thomas Kehlet).

Brunlig sejporesvamp er mere almindelig end tidligere antaget og stiller ikke meget specifikke krav til voksested. Det er derfor ikke nødvendigt eller muligt at lave særlige forvaltningstiltag for denne art.

Ringløs honningsvamp

Ringløs honningsvamp (*Armillaria ecypta*) er fra kommunen kun kendt fra Pomlerende, Møn, med et fund fra 1934. Denne lokalitet er ret dårligt undersøgt i nyere tid. Således er der kun et enkelt besøg i atlasperioden (2009-2013). Ringløs honningsvamp forekommer muligvis stadig på lokaliteten.

I Danmark er ringløs honningsvamp kun fundet på fire lokaliteter efter 1980. Arten lever i kalkpåvirkede kær og tørvemoser. Den er en nedbryder.

Af hensyn til andre arter, navnlig orkidéer, er kalkpåvirkede kær i forvejen naturtyper, der har stor bevågenhed og er højt prioriterede i den kommunale forvaltning. Derfor - og fordi det ikke er sikkert, at arten forekommer - vurderes der ikke at være behov for yderligere pleje for denne art. Arten bør eftersøges på egnede voksesteder.

Barksvampen *Anthelidum aurantiacum*

Barksvampen har ikke noget dansk navn og ligner gul maling på råddent træ. Et enkelt fund, uden for landet, er fra basis af en urtestængel, men alle danske fund er fra asketræ, som har vokset på kalkrig bund. Den er kun fundet seks steder i Danmark; i artsrike løvskove på kalk. I kommunen er den kendt fra Møns Klinteskov. Herfra er der tre angivelser i svampeatlas' database, men meget tyder på, at det drejer sig om samme fund. Dette fund er gjort i Havrelukke.

Anthelidum aurantiacum er en af flere sjældne, vedboende svampe, der lever på træer, som har vokset på kalk. Ved at udlægge mere skov på kalkbund til urørt skov, ville man kunne hjælpe mange arter af rødlistede svampe. Se det generelle kapitel med forvaltningsforslag sidst i rapporten.

Rosa fedtporesvamp

Rosa fedtporesvamp (*Aurantiporus alborubescens*) er en i øjenfaldende, stor og blød (ofte noget sli-met) poresvamp, der vokser på veterantræer. Der findes lignende arter, men de er også sjældne. Den er fundet på Møns Klint i 1936 og i Oreby Skov på Sydsjælland, hvor den stadig vokser. Her vokser den for fodden af et meget gammelt bøgetræ i skovbrynet og er set i 2011-2012 og 2014.

Rosa Fedtporesvamp (EN) er en vednedbryder, der kun er kendt fra bøg, enten nyligt døde stammer eller på veterantræer. Den har en sydøstlig udbredelse i Danmark, hvor den er kendt fra ca. 40 fund, hvoraf de fleste er efter 1980.

Rosa fedtporesvamp er én blandt mange svampe, der kræver veterantræer og urørt skov. Mere urørt skov vil gavnearten.

Figur 6. Rosa fedtporesvamp er en stor og blød svamp (Foto: Thomas Kehlet).

Sølvskinnende rørhat

Sølvskinnende rørhat (*Boletus fechtneri*) er kun kendt fra 12 lokaliteter i Danmark. Den danner mykorrhiza med især bøg på kalkbund og minder om den langt mere almindelige rod-rørhat. Fra Vordingborg kommune er den kendt fra to lokaliteter: Møns Klint (1990) og Lundegård ved Præstø på Sydøstsjælland (2002), hvor den voksende i en allé med lindetræer.

Forvaltning:

Der vurderes ikke at være noget større behov for forvaltning af denne art; dog bør værtstræer ikke fældes. Bøgeskov på kalk er en naturtype, som kommunen har meget af, og som ikke er truet. Fundet på Møn er ikke nærmere stedsangivet, og det vil være ønskeligt, at eftersøge arten mhp. at undgå rydninger af skov, der hvor den måtte vokse.

Bleg rørhat

Bleg rørhat (*Boletus impolitus*) er fundet i Store Hestehave på Jungshoved, Sydøstsjælland, i 1955, men ikke andre steder i kommunen. Her voksende den under en bøg. I resten af landet er den kendt fra knap 40 lokaliteter, heraf 17 efter 1990. Den er mykorrhizadanner med eg (hyppigst) og bøg på leret eller kalkholdig bund.

Der vurderes ikke at være særlige behov for forvaltning i forhold til denne art. Arten har flest danske fund på Lolland-Falster, og der er flere egnede voksesteder i Vordingborg kommune. Den burde eftersøges i skovene øst for Vordingborg, syd for Præstø og på Møn. Skulle den blive fundet, vil det være ønskeligt at undgå at fælde værtstræerne.

Figur 7. Bleg rørhat fotograferet i Cottageparken ved Charlottenlund (Foto: Martin Vestergaard).

Djævle-rørhat

Djævle-rørhat (*Boletus legaliae*) er en smukt farvet og ret karakteristisk rørhat, der er meget sjælden i Danmark. I alt er den kendt fra 22 lokaliteter, heraf 12 efter 1990.

Djævle-rørhat vokser med eg og bøg på leret og kalkholdig bund.

I Vordingborg kommune er den kun kendt fra et enkelt fund ved Marienlyst ved Vordingborg i 1922. Arten bør eftersøges i Fanefjordskoven (idet den er kendt fra Korselitse, Nordøstfalster, tæt på), i Klinteskoven og i skovene øst for Vordingborg.

Da arten ikke er fundet i nyere tid, men kræver en naturtype, der i forvejen har stor bevågenhed, vurderes der ikke at være behov for målrettet forvaltning i forhold til djævle-rørhatten.

Figur 8. Djævle-rørhat blåner svagt
(Foto: Martin Vestergaard)

Egetunge

Egetunge (*Buglossoporus quercinus*), der ligner en bleg udgave af den mere almindelige oksetunge, er meget sjælden i Danmark. Før atlas var den kun kendt fra otte lokaliteter i landet (alle med nyere fund). Under svampeatlas blev antallet af kendte forekomster fordoblet. I Vordingborg kommune er den fundet i Lekkende Hovskov, Sydsjælland, i 2013. Her voksede den i en udgået eg i 5 meters højde.

Egetunge vokser på mere eller mindre døde veteran-ege, undertiden også på døde stammer og tykke grene, som ligger på jorden. Den findes kun på lokaliteter med mange over 300-årige ege.

Det er af stor vigtighed, at gamle ege ikke fældes. Hvor de skønnes at kunne vælte under storme i parker og dyrehaver, bør der i stedet med skiltning advares mod færdsel i blæsevejr. På lokaliteter hvor den forekommer, bør store og sunde træer reserveres til senere at kunne tjene som veterantræer.

Figur 9. Egetunge vokser på veteranege
(Foto: Martin Vestergaard).

Bestøvlet tragthat

Bestøvlet tragthat (*Clitocybe alexandri*) er fundet på Møns Klint i 1954. Den vokser i nåleskov på kalkbund og må antages generelt at være i tilbagegang. Den er tidligere fundet på 31 lokaliteter men blev i atlas-perioden kun fundet på tre lokaliteter. De ni af fundene er sket siden 1990.

Der er sket en markant reduktion af mængden af nåleskov i Klinteskoven på Møn, og det er sandsynligt, at arten er en af flere arter knyttet til nåleskov, som forsvundet fra Klinteskoven.

Da bestøvlet traghat må anses for forsvundet fra Vordingborg kommune, foreslås ingen forvaltnings-tiltag for denne art. Det skal dog understreges, at man bør overveje ikke at følde de få og små stykker med nåleskov, der stadig findes i Klinteskoven.

Gul troldhat

Gul troldhat (*Clitopilus melleopallens*) er meget sjælden i Danmark. Den er i alt fundet syv steder, men kun på fire lokaliteter siden 1990 og ikke i atlasperioden. Den blev fundet i 1995 på Kalsterbjerg i Klinteskoven, Møn.

Gul troldhat vokser på muldbund i skove og er nedbryder.

Forvaltning:

Kalsterbjerg er en vigtig del af Klinteskoven med særligt mange fund af rødlistede svampe. Der er udlagt urørt skov omkring Kalsterbjerg. Nærmere undersøgelser kunne afgøre, om her er udlagt et tilstrækkeligt stort areal.

Prægtig slørhat

Prægtig slørhat (*Cortinarius bergeronii*) er kendt fra en halv snes lokaliteter i landets sydøstlige del. Den vokser i gammel bøgeskov med muldbund på kalk og danner mykorrhiza med bøg. Prægtig slørhat hører til knoldslørhattene, der er en gruppe ofte farvestrålende, store slørhatte, der trives i særlig mineraljord.

I Vordingborg kommune er prægtig slørhat kendt fra to steder: Vintersbølle Skov ved Vordingborg (2000) og Sandskredsfald på Møns Klint (1999 og 2001).

Værtstræer til denne sjældne slørhat bør ikke fældes. Arten bør eftersøges bedre. Den kunne tænkes at forekomme flere steder, da den let kan forveksles med andre knoldslørhatte.

Rundsporet slørhat

Rundsporet slørhat (*Cortinarius caesiocortinarius*) er en anden knoldslørhat, der også er knyttet til muldbund på kalk og mykorrhizadanner med bøg. Den er meldt 57 gange i atlasperioden, men fra kun fem lokaliteter. I alt er den kendt fra 11 lokaliteter i Danmark. Arten ligner meget flere andre knold-slørhatte og er først for nylig erkendt som art i Danmark.

I Vordingborg kommune er den fundet flere gange i Klinteskoven på Møn i 1999 og 2001. Fundene er gjort på Kalsterbjerg, i Jydelejet og ved Sandskredsfald. Her er den angivet ti gange. Arten er ikke meldt siden, og dette skyldes uden tvivl, at kun få vil lede efter den, og desuden at en sikker bestemmelse kræver mikroskop.

Forvaltning:

Skovarealer med sjældne arter af knoldslørhatte bør ikke fældes.

Figur 10. Rundsporet slørhat i Vejlø Skov
(Foto: Martin Vestergaard).

Knoldslørhatten

Cortinarius multiformium

Arten har ikke noget dansk navn. Den er endnu en vanskeligt genkendelig art af knoldslørhat, der kun er kendt fra ret få lokaliteter; i alt syv i Danmark, herunder Møns Klint. Den er mykorrhizadanner med bøg på muldrig bund med kalk. På Møns Klint er den fundet i Jydelejet og ved Sandskredsfald.

Forvaltning:

Skovarealer med sjældne arter af knoldslørhatte bør ikke fældes.

Duft-slørhat

Duft-slørhat (*Cortinarius osmophorus*) har en meget karakteristisk og behagelig duft, der er sødlig og blomsteragtig. I kommunen er den kun fundet på Møns Klint, bl.a. på Kalsterbjerg og ved Maglevandsfaldet. Den er fundet på otte lokaliteter i landets østlige egne, alle med genfund i nyere tid.

Også denne art er en typisk knoldslørhat, der danner mykorrhiza med bøg på kalkholdig bund.

Forvaltning:

Skovarealer med sjældne arter af knoldslørhatte bør ikke fældes.

Figur 11. Duft-slørhat (Foto: Thomas Kehlet).

Knoldslørhatten *Cortinarius saporatus*

Arten er kun kendt fra tre lokaliteter i hele landet og har ikke noget dansk navn. Fundstederne er nord for Århus, Allindelille Fredskov på Midtsjælland og Møns Klint. På Møn er den meldt fra ni fund fra 1999 og 2001 fra Maglevandsfald og Møns Klint uspecifieret.

Også denne art er en typisk knoldslørhat, der lever sammen med bøg på kalkholdig bund.

Forvaltning:

Skovarealer med sjældne arter af knoldslørhatte bør ikke fældes.

Farveslørhatten *Cortinarius tophaceus*

Denne svamp har ligeledes ikke noget dansk navn. Den er fundet ti steder i landet og et sted i kommunen: Møns Klint i 1953. Arten er mykorrhizadanner med bøg på kalkrig muldbund. Den kan dog også forekomme (meget sjældent) i gran-skov på kalkbund. Nyere DNA-forskning viser, at antallet af slørhatte er meget højere end hidtil antaget. Det er oplagt at forestille sig, at den art, der vokser med gran, i virkeligheden er en anden end *C. tophaceus*.

Selvom det er over 50 år siden, arten er fundet på Møn, kan den meget vel stadig forekomme. Der vurderes dog ikke at være særlige behov for forvaltning for denne art.

Cinnober-muslingesvamp

Cinnober-muslingesvamp (*Crepidotus cinnabarinus*) er en hidsigt farvet, gul og cinnoberrød muslingeskalsformet svamp. Den lever som nedbryder af ved og er sjælden i landet. Svampen forekommer mest på ved af løvtræer, der har vokset på kalk. Den er fundet på bøg, bævreasp, eg og æble og er fundet seks steder i landet, dog kun fire steder siden 1964 - alle i Nordjylland. På Møn blev den fundet mange gange mellem 1943 og 1963, men den er ikke genfundet trods eftersøgninger. Da det er en meget iøjnefaldende art, er det mindre oplagt, at den er overset.

Der vurderes ikke at være særlige behov for forvaltning af denne art, der fortsat bør eftersøges i kommunen.

Gråbrun vokshat

Gråbrun vokshat (*Cuphophyllum fornicatus*) hører ligesom andre vokshatte og en del rødblade til gruppen af overdrevssvampe, der kræver næringsfattige, afgræssede overdrev med lang kontinuitet. Det er en nedbryder, der ikke er afhængig af en mykorrhizavært. Den er dog ofte fundet sammen med birk.

Arten er fundet en del steder - på landsplan mindst 60 steder. I kommunen er den kun fundet i Jydelejet på Møns Klint.

Arten gavnes af den allerede pågående forvaltning af overdrev, og der vurderes ikke at være behov for yderligere tiltag.

Møllers parasolhat

Møllers parasolhat (*Cystolepiota moelleri*) er kun kendt fra 15 lokaliteter, hvoraf de otte er fra efter 1980. Den er fundet tre steder i kommunen: Klinteskoven på Møn i 1905, Viemose Skov på Sydsjælland i 2005 og Kostræde Banker (Sydsjælland) i 2007. Det er en jordboende nedbryder, der vokser i artsrike muldrige skove (mest løvskov) og oprindeligt er beskrevet fra Danmark i 1978.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art, der formodentligt godt kan tåle nænsom skovdrift.

Pighud

Pighud (*Dentipellis fragilis*) ligner en resupinat piggsvamp og gror på bøgestammer. Den er kun fundet på én stamme på hver af de ni danske lokaliteter, hvorfra der foreligger fund. Det drejer sig om lokaliteter med værdifulde naturskovskvaliteter. I kommunen er arten kun kendt fra Møns Klint, hvor den blev set i 2001 ved Sandskredsfald.

Mere urørt skov ville gavne arten.

Højskællet parasolhat

Højskællet parasolhat (*Echinoderma calcicola*) er fundet på syv lokaliteter (fem i nyere tid). I kommunen er den kun fundet i Klinteskoven på Møn på flere steder langs kysten senest i 2010 (Åsen). Sidstnævnte er i øvrigt er det eneste danske fund i atlasperioden. Den vokser som nedbryder i artsrike, kalkrige bøgeskove.

Der vurderes ikke at være særlige behov for forvaltning for denne art.

Grædende parasolhat

Grædende parasolhat (*Echinoderma hystrix*) er kendt fra 25 lokaliteter, hvoraf halvdelen af angivelserne er fra efter 1990. I Vordingborg kommune vokser den i Viemose Skov på Sydsjælland (2005), Fanefjord Skov på Møn (1974) og har flere fund fra Klinteskoven på Møn (senest 2007).

Grædende parasolhat er en nedbryder, der forekommer i gamle, artsrike og muldrige løvskove på mere eller mindre kalkholdig bund. Alle danske fund er fra bøgeskov.

Der vurderes ikke at være særlige behov for forvaltning af denne art.

Gråfodet rødblad

Gråfodet rødblad (*Entoloma longistriatum*) er i Vordingborg kommune kun kendt fra Høvblege på Møn. Den er kendt fra godt en snes lokaliteter i landet og lever som nedbryder på gamle overdrev.

Der vurderes ikke at være behov for yderligere forvaltningstiltag målrettet gråfodet rødblad. Den bør eftersøges på andre gode overdrev.

Figur 12. Gråfodet rødblad er en blandt mange jordboende rødlistede svampe, der lever på artsrike, gamle overdrev (Foto: Thomas Kehlet).

Pigget grynskælhat

Pigget grynskælhat (*Flammulaster muricata*) er nedbryder og vokser på faldne stammer af især bøg i skove med naturskovspræg. Arten er fundet på 12 lokaliteter i landet og på én lokalitet i kommunen: Klinteskoven, Møn (Kalsterbjerg 2001).

Mere urørt skov vil gavne arten.

Gyldenbrun lakporesvamp

Gyldenbrun lakporesvamp (*Ganoderma resinaceum*) er en enårig, forholdsvis blød men meget stor svamp, der nedbryder ved. Den er sjælden, men kan findes ved foden af gamle veterantræer (løvtræer), navnlig eg. Da den er enårig (den har ikke blivende frugtlegemer som fx tønder-svamp), er det især i sensommeren, at den skal efter-søges. Den er tydeligt sydøstligt udbredt i landet med to voksesteder i Jylland, et på Fyn, tre lokaliteter i Nordsjælland, otte på Sydsjælland og hele 11 på Lolland og Falster. I Vordingborg Kommune er den kun kendt fra to lokaliteter tæt ved hinanden: Faksinge Skov (2003) og Nysø (2012) ved Præstø.

Figur 13. Gyldenbrun lakporesvamp i Knuthenborg Safaripark (Foto: Martin Vestergaard).

Forvaltning:

Veterantræer bør ikke fældes. På steder, hvor der er meget færdsel, kan der opsættes skilte, som advarer folk mod at færdes i blæsevejr.

Barksvampen

Gloeocystidiellum clavuguligerum

Arten har ikke noget dansk navn. Den ligner flere andre arter af barksvampe; det vil sige en plamage af skummetmælkfarvet maling, der krakelerer, på løvtræ i naturskov. Den er fundet på elm og bøg. Der skal mikroskopiske undersøgelser til for at kunne identificerearten. Arten var tidligere kun kendt fra Ulvhaleskoven på Møn og Bornholm, men blev i atlasperioden fundet på yderligere to lokaliteter i Østjylland og Nordsjælland. Fundet fra Ulvhaleskoven er ikke dateret, og det vides ikke, om arten fortsat findes i kommunen.

Barksvampe vokser også på mindre stamme-diametre end de større vedsvampe. Derfor vil selv en mindre effektiv indsamling af ved og brænde kunne gavne barksvampe. Det vurderes dog ikke at være nødvendigt at foretage en målrettet forvaltning for denne art, da det er usikkert, om arten fortsat findes i kommunen.

Hvid pigsvamp

Hvid pigsvamp (*Hydnellum albidum*) er en næsten hvid pigsvamp, som vokser på kalkpræget muldbund i gammel bøgeskov. Den danner mykorrhiza med bøg og er kendt fra seks danske lokaliteter. I Vordingborg er den fundet langs klinten i Klinteskoven på Møn med angivelser fra Jydelejet, Sandskredsfald og Timmesø Bjerg. Fundene er fra efter årtusindskiftet, men arten blev dog også først erkendt i 1988.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningsstiltag i forhold til denne art.

Figur 14. Hvid pigsvamp er næsten hvid
(Foto: Thomas Kehlet).

Mørk fnugfod

Mørk fnugfod (*Hydropus scabipes*) er kendt fra fem lokaliteter på Sjælland, Amager, Lolland og Møn. I Vordingborg kommune er den fundet på Timmesøbjerg og i Jydelejet i 1990’erne. Det vurderes, at arten stadig forekommer.

Mørk fnugfod fordrer kalkbund i løvskove, særligt under bøg, og den lever som nedbryder.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningsstiltag i forhold til denne art.

Kalk-vokshat

Kalk-vokshat (*Hygrocybe calciphila*) er en farvestrålende vokshat, der vokser på gamle, kalkprægede overdrev. Den er fundet 20 steder i landet, heraf kun ét sted i kommunen: Høvblege på Møn i 2001. Den lever som nedbryder.

Kalk-vokshat kræver overdrev med megen kalk, hvilket er en naturtype, der i forvejen plejes. Det er muligt, at arten med tiden ville kunne indfinde sig på andre lokaliteter på Møn: Hundevængs Overdrev eller Jydelejet. Der vurderes ikke at være yderligere forvaltningsbehov for denne art.

Figur 15. Vokshatte er typisk ret farvestrålende og gode indikatorer for næringsfattig natur.
(Foto Thomas Kehlet).

Skarlagen vokshat

Skarlagen vokshat (*Hygrocybe punicea*) er endnu en smuk vokshat, der kræver gamle, græssede overdrev, som ikke må være for næringsbelastede. Den er måske ikke helt så skarlagen, som navnet siger. Andre mere almindelige arter er rødere. Skarlagen vokshat er ikke så sjælden, som dens rødlitestatus antyder. Den er kendt fra over 100 lokaliteter i nyere tid, og i atlasperioden blev der indlagt flere hundrede fund - herunder mange fra nye lokaliteter. Arten forekommer på flest lokaliteter i Jylland, men (med en enkelt undtagelse) kun øst for israndslinjen.

I Vordingborg kommune er skarlagen vokshat ikke almindelig. Den er kun fundet på Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland og ved Fanefjord Kirke, Møn. På Bøndernes Egehoved vokser den i den åbne overdrevsdel nord for den lille sø med løvfrøer (i den østlige del af arealet).

Det er vigtigt for skarlagen vokshat, at voksestederne fortsat afgræsses, og dét gerne på tidspunkter, som er forenelige med en pleje af de botaniske kvaliteter. Ved Bøndernes Egehoved sker der en indvandring af slåen langs den kant, hvor svamphen vokser. Her er en nænsom pleje med fjernelse af rodskud af slåen nødvendig. Men plejen skal være begrænset, så lokalitetens endnu større kvaliteter for skovlevende svampe ikke bringes i fare.

Figur 16. Skarlagen vokshat er trods navnet mindre rød end mange andre vokshatte (Foto Martin Vestergaard).

Tæge-vokshat

Tæge-vokshat (*Hygrocybe quieta*) er nedbryder ligesom andre vokshatte og vokser på gamle overdrev. Den kan også forekomme i løvskove. Den er kendt fra ca. 80 lokaliteter øst for israndslinjen. I Vordingborg er den derimod ikke almindelig. Her er den kun kendt fra et enkelt fund fra Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland, i 2001. Et andet fund med angivelsen Roneklint, Sydøstsjælland, samme år er formodentlig den samme forekomst.

Det er vigtigt for Tæge-vokshat, at overdrevet plejes med græsning, og at næringstilførsel undgås. Se i øvrigt under generelle bemærkninger for naturtyperne i sidste kapitel.

Figur 17. Tæge-vokshat lugter af bredtæger (Foto: Thomas Kehlet).

Askegrå sneglehat

Askegrå sneglehat (*Hygrophorus mesotephrus*) danner mykorrhiza med bøg på leret og kalkholdig bund ca. 30 steder i Danmark. I Vordingborg kommune er den dog kun kendt fra Vintersbølleskoven ved Vordingborg og Faksinge Skov nær Præstø på Sydøstsjælland. Den burde også kunne findes ved eftersøgning i andre skove øst for Vordingborg og på Møn.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningsstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstrærne dog ikke fældes.

Gyldenbrun trævlhat

Gyldenbrun trævlhat (*Inocybe auricoma*) er i alt kendt fra otte lokaliteter i Danmark. Forekomsten fra Vordingborg kommune er et gammelt fund fra 1964 fra Lekkende Hovskov på Sydsjælland. Trævlhatte er vanskelige at kende fra hinanden, og arten kan meget vel være overset. Det kan ikke udelukkes, at arten stadig forekommer i kommunen; måske endda på det gamle voksested.

Denne trævlhat er ektomykorrhizadanner men forekommer både i løv- og nåleskov på kalkholdig jord.

Der vurderes ikke at være umiddelbart behov for forvaltning af denne art, hvis forekomst er utilstrækkeligt kendt.

Trævlhatten *Inocybe terrigena*

Svamphen er kun kendt fra to steder i Danmark: Skive by og Møns Klint. På Møn blev den senest fundet i 1980, men den er også noteret i 1927, 1954 og 1962. Det er en art, der let overses, og dens lange historie på klinten peger på, at arten stadig forekommer.

Inocybe terrigena er ektomykorrhizadanner, men værten er ikke angivet for de få danske fund.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningsstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstrærne dog ikke fældes.

Gråviolet mælkehat

Gråviolet mælkehat (*Lactarius violascens*) er ekto-mykorrhizadanner i både løv- og nåleskov, bl.a. på bøg og lind. Gråviolet mælkehat er kendt fra 11 danske lokaliteter. I kommunen er den kun kendt fra Møns Klint i 1989.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes.

Spiselig mælkehat

Spiselig mælkehat (*Lactarius volemus*) er ekto-mykorrhizadanner i både løv- og nåleskov på morgbund. I Danmark er den mest almindelig sammen med bøg, men den er også fundet med eg, gran og ædelgran. Arten regnes for ret sjælden men er dog fundet på over hundrede lokaliteter øst for israndslinjen, men kun på en håndfuld vest for. I Vordingborg kommune er den udelukkende fundet på Møns Klint i 1977.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningstiltag i forhold til denne art. Værtstræer bør dog ikke fældes.

Figur 18. Spiselig mælkehat er en skattet spisesvamp længere mod syd, hvor den er mere almindelig (Foto: Thomas Kehlet).

Grønskællet parasolhat

Grønskællet parasolhat (*Lepiota grangei*) er en ejendommeligt farvet, lille parasolhat fra artsrike skove på muldet kalkbund. Den lever som nedbryder sammen med fx gran, bøg, el og andre. Den er kendt fra et halvt hundrede lokaliteter - heraf mindst tre i Vordingborg kommune, der alle ligger på Møn: Fanefjord Skov, Klinteskoven og Ulvhale-skoven.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningstiltag i forhold til denne art.

Figur 19. Grønskællet parasolhat er en smukt farvet, men lille svamp fra artsrike lokaliteter (Foto: Martin Vestergaard).

OrANGEFODET PARASOLHAT

Orangefodet parasolhat (*Lepiota ignivolvata*) er kendt fra seks lokaliteter på Midt- og Sydsjælland. Der er ét fund i kommunen: Bønsvighoved skov, Sydøstsjælland. Denne parasolart er en ret lys art, der lever som nedbryder i løvskove på mere eller mindre kalkrig bund.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningsstiltag i forhold til denne art.

TYKBLADET GRÅBLAD

Tykbladet gråblad (*Lyophyllum eustygium*) er fundet på 12 danske lokaliteter. Af disse ligger den ene på Møns Klint (1963). Tykbladet gråblad lever som nedbryder i løvskove på kalkbund. Der er i Danmark kun ét nyere fund fra øerne af denne art: Vejlø Skov 2013. Det er en art, der let overses, og den forekommer evt. stadig i Klinteskoven.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningsstiltag for denne art.

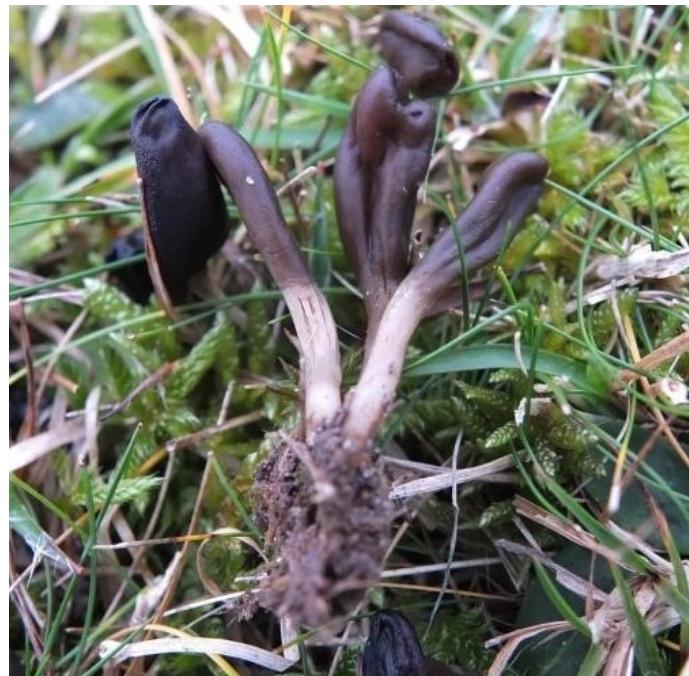

Figur 20. Tykbladet gråblad er en art, der måske kan være overset (Foto: Thomas Kehlet).

Olivebrun farvetunge

Olivebrun farvetunge (*Microglossum olivaceum*) er en lille svamp på gamle, næringsfattige og artsrike overdrev, både på sand- og lerbund. Denne jordtunge er fundet på ca. 40 danske lokaliteter, heriblandt to steder på Østmøn: dels Høvblege i 2014 og dels et lidt ældre fund fra Møns Klint fra 1974. Olivenbrun farvetunge lever som nedbryder og er ikke afhængig af samliv med særlige arter. Den er dog sårbar for manglende græsning og for næringssstofftførsel.

Forvaltning af overdrev er vigtig for sikring af denne art; se de generelle forvaltningsforslag.

Figur 21. Olivenbrun farvetunge er en lille svamp, der let gemmer sig i græs på overdrev. (Foto Martin Vestergaard).

Overdrevs-huesvamp

Overdrevs-huesvamp (*Mycena pseudopicta*) er en lille, uanselig og sjælden overrevssvamp, der kun er kendt fra ni lokaliteter i Danmark, hvoraf den ene er Jydelejet på Møn. Den lever som nedbryder i tørt græsland og i klitter. I Jydelejet står den på et stykke med sandet jord på en sydskråning.

Da der allerede foregår en meget fin forvaltning i Jydelejet, er der ikke behov for yderligere tiltag. Arten kan være overset på andre lokaliteter, hvor der kan mangle god pleje af overrev.

Figur 22. Overdrevs-huesvamp er en lille sjælden overrevssvamp, her fotograferet i Jydelejet.
(Foto: Martin Vestergaard).

Pjaltet læderpigsvamp

Pjaltet læderpigsvamp (*Phellodon confluens*) er kendt fra 12 danske lokaliteter, herunder et fund på Møns Klint i 2001 (Sandskredsfald). Arten danner ektomykorrhiza med bøg og i mindre omfang med eg. Gamle fund er fra fyreskov, men de nyere er fra løvskov på blotlagt mineraljord ved skrænter o.lign.

Af hensyn til de mange rødlistede arter netop ved Sandskredsfald er der muligvis behov for at udlægge mere urørt skov her, hvis ikke alle voksesteder er beskyttet.

Vellugtende læderpigsvamp

Vellugtende læderpigsvamp (*Phellodon melaleucus*) kan ovenfra ligne en læder-poresvamp, der vokser på jorden. Den danner ektomykorrhiza især med gran, men også bøg, eg og ædelgran. Fundet på Møns Klint er fra 2003, hvor arten voksede sammen med bøg. Den foretrækker sandet nåleskov, men to nyere fund er fra løvskov på morbund.

Vellugtende læderpigsvamp er fundet på over 100 lokaliteter, navnlig i det nordlige Jylland og Nord-sjælland.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningstiltag for denne art.

Lamelrørhat

Lamelrørhat (*Phylloporus pelletieri*) ligner ikke umiddelbart en rørhat. Ved nærmere eftersyn fornemmes, at den er beslægtet med de rigtige rørhatte. Lamelrørhat er fundet ca. 42 steder i Danmark men har kun to ældre fund i Vordingborg kommune: Vintersbølle Skov ved Vordingborg i 1935 og Møns Klint i 1973.

Denne svamp er ektomykorrhizadanner med bøg og eg i løvskov.

Selvom arten er karakteristisk, kan den godt være overset, fordi skovene i Vordingborg kommune ikke undersøges særligt systematisk. Der vurderes dog ikke at være særlige behov for forvaltningstiltag for denne art, bortset fra at værtstræer bør væernes.

Okkerblad

Okkerblad (*Phyllotopsis nidulans*) er kendt fra ni danske lokaliteter, men kun to er fra efter 1977. Tidligere var den udbredt. Fundet fra Vordingborg kommune er fra Møns Klint netop i 1977. Okkerblad lever som nedbryder af løvtræ. Her i landet er det især bøgeved, der er voksted for arten.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Skarlagen skærmhat

Skarlagen skærmhat (*Pluteus aurantiorugosus*) er en smuk, hidsigt orange-rød svamp med lyse lammeller, der lever som vednedbryder på forskellige løvtræssarter. Den trives bedst i lysåbne, men fugtige vegetationstyper med rigeligt dødt ved. Skarlagen skærmhat er fundet 14 steder i landet, heraf to i kommunen: Vordingborg (by) i 1977 og Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland, i 2001 og 2005.

Ved forvaltning af Bøndernes Egehoved er det vigtigt, at man ikke skaber træk ved at fjerne for mange træer og buske langs kanterne af lokaliteten. Ved pleje af overdrev andre steder bør læhegn og lignende lades tilbage.

Finskællet skærmhat

Finskællet skærmhat (*Pluteus exiguum*) er en meget lille skærmhat, der lever som nedbryder på træ eller tilsyneladende direkte på jord. Den kræver løvskov på kalkholdig bund. Arten er kun kendt fra ti lokaliteter i landet, heraf på Møns Klint i 1997 og 2014. Sidstnævnte fund er gjort i Jydelejet.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningsstiltag for denne art.

Løvefarvet skærmhat

Løvefarvet skærmhat (*Pluteus leoninus*) er en lille solgul svamp, der lever på ret råddent træ, især af birk og el, i skovmoser. Den er registreret på ca 30 danske lokaliteter, heraf to gange på Møn på Ulvhale (1956 og 1961).

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov målrettet denne art.

Figur 23. Ikke mange løver har denne farve, men ikke desto mindre hedder denne sjældne svamp løvefarvet skærmhat (Foto: Martin Vestergaard).

Giftrød skørhat

Giftrød skørhat (*Russula emeticicolor*) er en af mange skørhatte med rød hat og hvid stok. Den lever som ektomykorrhizadanner med bøg på leret bund og er fundet 20 steder i landet, herunder på Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland, i 2002.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art, bortset fra at man bør undgå at fjerne værtstræer, der hvor den vokser.

Gulnende skørhat

Gulnende skørhat (*Russula puellula*) er mykorrhizadanner med bøg i lysåbne skove på neutral jord. Den er fundet 18 steder i landet, og heraf er de 11 nyere fund og ét fund fra Stensby Skov øst for Vordingborg i 2006.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art, bortset fra at man bør undgå at fjerne værtstræer, der hvor den vokser.

Figur 24. Gulnende skørhat i bøgeførne (Foto: Thomas Kehlet).

Matrød skørhat

Matrød skørhat (*Russula rubra*) er endnu en rød skørhat. Denne vokser i lysåbne skove og parker i græs under bøg og eg. Arten er kendt fra fem lokaliteter i Danmark, hvoraf fundet i fredskov ved Nordfeld på Nordmøn er det nyeste. Dette fund er fra 2009.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art, bortset fra at man bør undgå at fjerne værtstræer, der hvor den vokser.

Sej fedtporesvamp

Sej fedtporesvamp (*Spongipellis fissilis*) minder en del om Rosa fedtporesvamp (se denne), men kan kendes mikroskopisk. Den lever også som vednedbryder på store, gamle træer, især bøg i naturskovslignende skove eller parker. Den er fundet på 18 danske lokaliteter, og i kommunen er den fundet på Møns Klint i 1954 og igen i 2008.

Mere urørt skov ville kunne gavne denne art.

Skønpiggen *Steccherinum litschaueri*

Steccherinum litschaueri har ikke noget dansk navn, men andre arter i slægten hedder skønpig. Der er tale om en barksvamp, der nedbryder træ. Den kan vokse på både løv- og nåletræ men er kun fundet tre gange i Danmark. Alle fund er af nyere dato. Fundet i kommunen er fra Møns Klint i 1994, hvor den voksende på lærketræ.

Mere urørt skov vil gavne arten, og det er vigtigt at have en varieret drift af Klinteskoven. De gamle, store nåletræer bør bevares.

Vellugtende læderporesvamp

Vellugtende læderporesvamp (*Trametes suaveolens*) blev fundet i 2006 i Nyord by, nordvest for Møn. Det er en vednedbrydende svamp, der især vokser på piletræ. Den ynder at vokse fugtigt fx på pile i moser.

Fundet fra Nyord er det eneste i kommunen. Fra resten af landet er den kendt fra yderligere 24 lokaliteter.

I forbindelse med forvaltning af moser bør der tages hensyn til arten, hvis den forekommer. Selvom om pile ofte er uønskede af hensyn til padder og urter, har de stor betydning for bl.a. svampe, insekter og fugle. Det er derfor vigtigt at opretholde en varieret natur.

Figur 25. Vellugtende læderporesvamp vokser især i pilemoser (Foto: Thomas Kehlet).

Jordtungen *Trichoglossum walteri*

Denne svamp er en jordtunge uden noget dansk navn. Den lever som nedbryder på gamle, artsrike overdrev og er ret sjælden med kun syv voksesteder i landet. Heraf er det ene på Møns Klint i 1999. De fleste af jordtungerne er umulige at kende fra hinanden, medmindre de mikroskopieres. Arten kan derfor tænkes at være mere almindelig i Danmark, og den kan evt. også findes på andre gode overdrev i kommunen.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Oraneggul ridderhat

Oraneggul ridderhat (*Tricholoma aurantium*) er en øjenfaldende ridderhat, der er meldt mange gange fra Møns Klint. Der er 26 fund i svampedatabasen, hvoraf nogle dog er de samme. Den er fundet i Stubberup Have, Jydelejet, Møns Klint, nogle fund uden nærmere angivelse og fra Sandskredsfald. Den ansłås at have en halv snes mycelier på Klinsten. Fundene stammer fra perioden 1928 til i dag. Uover fundene fra Møn erarten også meldt fra Vordingborg i 1958.

I resten af landet er den sjælden, men dog fundet på et halvt hundrede lokaliteter.

Oraneggul ridderhat danner mykorrhiza med ædelgran, bøg, og gran på kalkrig bund i løv- og granskove.

Der vurderes ikke at være større behov for forvaltning af denne art; dog bør værtstræer, hvor den forekommer, ikke fældes.

Figur 26. Oraneggul ridderhat er en farvestrålende ridderhat (Foto: Martin Vestergaard).

Grøngul ridderhat

Grøngul ridderhat (*Tricholoma interjunctum*) er kendt fra et halvt hundrede danske voksesteder. Den danner ektomykorrhiza med bøg og eg på leret (gerne kalkholdig) bund i løvskove i den sydøstlige del af landet. I Vordingborg kommune er den kendt fra Fanefjord Skov på Møn i 1956 og 1963. Selvom arten ikke har været fundet et halvt hundrede år i kommunen, kan den stadig forekomme, da der er en del passende levesteder.

Der vurderes ikke at være større behov for forvaltning af denne art; dog bør potentielle værtstræer ikke fældes.

Figur 27. Grøngul ridderhat vokser på kalkbund, her i Vejlø Skov (Foto: Martin Vestergaard).

Frynset stilkbovist

Frynset stilkbovist (*Tulostoma fimbriatum*) vokser i kalkrige grønklitter, gerne på lidt forstyrret bund. På Farø findes den på steder nær vindbrud og i vejrabatten på det sandede stykke mellem Bogø og Farø. Den lever som nedbryder og er meget sjælden i landet, hvor den kun er kendt fra otte lokaliteter. Vordingborg kommune huser dermed en væsentlig del af den danske bestand, idet den i kommunen på Møn vokser både på Ulvhale og på stranden ved Hårølle samt i klitorådet mellem Farø og Bogø.

Det er vigtigt, at den forvaltning, der udføres på artens få danske voksesteder, tager hensyn til dens tilstedeværelse. Svampen tåler lidt slid, men større gravearbejder og næringstilførsel skal undgås.

Figur 28. Frynset stilkbovist er meget sjælden i Danmark, men ret let at finde langs vejen mellem Farø og Bogø (Foto: Martin Vestergaard).

Gråhvid stilkbovist

Gråhvid stilkbovist (*Tulostoma kotlabae*) er næsten ikke til at kende fra Vinter-stilkbovist (se foto af denne), men er bl.a. en smule mere bleggrå i farven. Den er meget sjælden i Danmark, og den er kun kendt fra to findesteder. Det ene er fra Møn i klitterne ved Ulvhale for enden af stien overfor feriekolonien. Det andet sted er Tversted ved Skagen. Begge steder har nye fund, således i 2012 for Ulvhale Nordstrand.

Gråhvid stilkbovist stiller samme krav som Frynset stilkbovist, dvs. at den ynder kalkrige grøn- og gråklitter og trives bedst, hvor der er en passende slitage. Det er derfor et problem, at ny hegning og etændret stisystem ved Ulvhale vil føre til mindre slitage på dens voksested. Passende forvaltning kunne være at lægge stien tilbage i sit gamle forløb.

Ved-posesvamp

Ved-posesvamp (*Volvariella caesiotincta*) ligner en skærmhat med svøb og vokser som nedbryder på stubbe og stammer af råddent løvtræ - næsten udelukkende bøg. Den forekommer i gamle, naturskovsprægede skove ca. 20 steder i Danmark, fortrinsvis i den østlige del af landet.

I Vordingborg kommune er den fundet på Sydøstsjælland i Store Hestehave/Roneklin i øst for Præstø i 1995 og på Møn i Klinteskoven ved Sandskredsfald i 2001.

Mere urørt skov vil gavnearten.

Figur 29. Ved-posesvamp (Foto: Thomas Kehlet).

Barksvampen *Xenasma pruiniosum*

Svampen, der ikke har noget dansk navn, er en meget sjælden barksvamp, som vokser på råddent løvtræ på naturskovslignende lokaliteter. I Danmark er den fundet på eg og bøg på seks lokaliteter bl.a. på Møns Klint i 1974.

Mere urørt skov vil gavne arten.

Barksvampen *Xenasma pulverulentum*

Arten vokser også på råddent løvtræ i naturskovslignende skov på kalkbund. Den er kun kendt fra otte lokaliteter bl.a. Stubberup Have ved Møns Klint i 1993.

Mere urørt skov vil gavne arten.

Dunet pælerodshat

Dunet pælerodshat (*Xerula causse*) vokser som nedbryder i gammel bøgeskov på kalkbund. Den er ofte rodslående til bøgerødder. I Danmark observeres den kun jævnligt i Buderupholm Bjergeskov (Himmerland). Den er fundet 13 steder i landet, bl.a. Sandskredsfald og Møns Klint i 1994 til 2006.

Særlig målrettet forvaltning for denne art skønnes ikke strengt nødvendigt pt, men Sandskredsfald er voksested for en lang række meget sjældne arter, og mere urørt skov her vil gavne flere arter.

Filtet pælerodshat

Filtet pælerodshat (*Xerula longipes*) er en nedbryder, der mest vokser med eg på muldbund. Den er næsten kun fundet i fine, gamle egeskove med mange andre sjældne og rødlistede svampearter.

Filtet pælerodshat er meldt fra 12 danske lokaliteter, bl.a. Marienlyst øst for Vordingborg i 1999.

Der skønnes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 30. Filtet pælerodshat (Foto: Thomas Kehlet).

3.4 Sårbare

Perlehøne-champignon

Perlehøne-champignon (*Agaricus moelleri*) er fundet på 22 lokaliteter i landets sydøstlige egne. Det er en nedbryder, der lever i løvskove og krat på muldbund, ofte i skovbryn og på mindre skrænter nær kysten. I kommunen er den fundet på to lokaliteter: på Møn i Ulvhaleskoven i 1997 og Roneklint, Sydøstsjælland, i 2009.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 31. Oversiden og stok af Perlehøne-champignon i Korselitzeskovene på Falster (Foto: Martin Vestergaard).

Agerhøne-champignon

Agerhøne-champignon (*Agaricus phaeolepidotus*) ligner perlehøne-champignon en del. Det er en nedbryder, der lever på muldrig, gerne sandet bund, i klitter, skove, krat og haver. Den er almindelig i Anholt by, men er kun kendt fra ti lokaliteter i landet - heraf en i Vordingborg kommune: Kalvehave, Sydøstsjælland, i 1946 og 1949. Champignoner er lette at identificere til slægten champignon, men en sikker bestemmelse til art kræver øvelse og mikroskop. Agerhøne-champignon kan være overset og forekommer måske stadig ved Kalvehave eller i en af kommunens kystskove.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Purpur-champignon

Purpur-champignon (*Agaricus porphyrlizon*) er en nedbryder, der lever på muldrig bund i løvskove og krat. Det eneste fund fra kommunen er fra Køng Overdrev på Sydsjælland i 2011 og er dog gjort på en parcel på sandbund med høj pH, bevokset med nåletræer. I resten af landet er den østligt udbredt og fundet på godt 20 lokaliteter.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 32. Purpur-champignon vokser sammen med mange andre sjældenheder i en mindre nåleparcel i den sydlige del af Kostræde Bunker. Denne lokalitet er i svampedatabasen kaldet Køng Overdrev.

Flosset fluesvamp

Flosset fluesvamp (*Amanita strobiliformis*) har godt 30 fund i databasen og er østligt udbredt i landet. Hovedparten af fundene er fra det østlige Lolland. I Vordingborg kommune er den angivet en halv snes gange fra Møns Klint, men flere af angivelserne er dubletter. På Klinten er den fundet i perioden 1953 til 2013, og stedsangivelserne er: Møns Klint, Store Klinteskov eller Sandskredsfald.

Flosset fluesvamp danner ektomykorrhiza med forskellige løvtræer, dog overvejende bøg, sjældnere med lind eller andre.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne svamp.

Guldrørhat

Guldrørhat (*Aureoboletus gentilis*) er en ektomykorrhizadanner med bøg på leret eller kalkholdig bund. Den er fundet på 23 lokaliteter herhjemme. Guldrørhat er fundet en enkelt gang i kommunen ved Sandskredsfald på Møns Klint i 2001.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne svamp.

Bronze-rørhat

Bronze-rørhat (*Boletus aereus*) er ektomykorrhizadanner med bøg og eg på leret og kalkholdig bund. Den er meldt fra ca 50 lokaliteter i landet bl.a. Møns Klint i 1977 og Bønsvighoved Skov på Sydøstsjælland i 2005.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af bronze-rørhat.

Figur 33. Bronze-rørhat ligner meget en mørk Karljohan (Foto: Thomas Kehlet).

Glatstokket indigorørhat

Glatstokket indigorørhat (*Boletus queletii*) er ekto-mykorrhizadanner med bøg og sjældnere med eg, poppel eller lind. Den er kendt fra 50 danske lokaliteter, heraf er de to i kommunen: Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland, i 2001 og Møns Klint ved Sandskredsfald i 1999 til 2006.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstrærne, hvor der findes mycelier af denne svamp.

© Thomas Kehlet

Figur 34. Glatstokket indigorørhat
(Foto: Thomas Kehlet).

Satans rørhat

Satans rørhat (*Boletus satanas*) er sjælden, men berygtet, da det er en giftig rørhat. Det er en stor og iøjefaldende art, der ofte indrapporteres. Den er mykorrhizadanner med bøg (sjældent lind) på kalkholdig og leret bund i landets sydøstlige egne. Den er fundet på 30 lokaliteter i Danmark, og fire af dem er i kommunen. På disse lokaliteter er den meldt 25 gange: Det drejer sig om to fund ved Vor dingborg - Marienlyst og Vintersbølle Skov (1922-1923), Fanefjord Skov, Møn, (2001) og Møns Klint ved Sandskredsfald og Store Geddesø (1997-2010).

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstrærne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 35. Satans rørhat er berygtet, fordi den er noget så sjældent som en rørhat, der er giftig
(Foto: Martin Vestergaard).

Krat-vokshat

Krat-vokshat (*Camarophyllopsis hymenocephala*) er en nedbryder, som vokser i krat på næringsrig bund.

I Vordingborg kommune er den kun kendt fra Fanefjord Skov på Møn (1980). I resten af landet er den fundet på 30 lokaliteter. Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 36. Krat-vokshat er lille og svær at finde (Foto: Martin Vestergaard).

Purpur voksporesvamp

Purpur voksporesvamp (*Ceriporia purpurea*) er en art, der tidligere kun var kendt fra en håndfuld lokaliteter. Under svampeatlas blev den dog fundet på mange nye. Nu kan det ud fra de mere end 40 fund ses, at det i Danmark er en østligt udbredt art. Kun et enkelt fund er fra vest for israndslinjen. I Vordingborg kommune er den fundet på fire lokaliteter: Kostræde Banker (Sydsjælland) i 2008, Bøndernes Egehoved (Sydøstsjælland) i 2012, Fanefjord Kirke (Møn) i 2012 og Møns Klint i 1997.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Figur 37. Purpur voksporesvamp er en spinkel, næsten barksvamplignende poresvamp. Her fotograferet på Bøndernes Egehoved (Foto: Thomas Kehlet).

Dråbehæt

Dråbehæt (*Chamaemyces fracidus*) findes i løvskove på leret og kalkholdig bund. Den er sjælden og har sine største bestande på de kendte kalkskovlokaliteter Møns Klinteskov, Allindelille Fredskov på Midtsjælland, Buderupholm i Nordjylland og Skovhus Vænge ved Køge. Det er en nedbryder, der dog ofte findes sammen med bøg. I Danmark er den kendt fra 16 lokaliteter, heraf tre i Vordingborg kommune: Vintersbølle Skov ved Vordingborg (1951), Fanefjord Skov på Møn (1977) og Møns Klint. Fra sidstnævnte lokalitet er den meldt en halv snes gange, især fra Kalsterbjerg, men også fra Sandskredsfald, Jydelejet og blot angivelsen "Møns Klint".

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Køllesvampen *Clavaria kriegsteineri*

Arten lever som nedbryder og kan også danne mykorrhiza. Den er meget sjælden og kun fundet på seks lokaliteter i landet. Alle fund er efter 1980, men der er ingen fund i atlaserioden. Den lever på gamle overdrev, men kan også findes i krat og højurteenge på noget rigere bund. Den er ret lille og uden tvivl overset. I Vordingborg kommune er den fundet ved Liselund på Østmøn i 1997 på kalkholdig jord.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Køllesvampen *Clavulinopsis microspora*

Det er en spinkel, ret lys køllesvamp, der lever som nedbryder på frodig muldbund i løvskove og krat. Arten er først erkendt i 1988. Den har godt en snes danske fund, heraf to fund i kommunen: ved Liselund på Østmøn i 1997 og i 2012 yderligere på Møn ved Fanefjord Kirke.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Stor blækhat

Stor blækhat (*Coprinopsis insignis*) er en nedbryder, der ses ved basis af gamle, halvdøde eller svækkede løvtræer (bøg, eg, løn og poppel). Hatten er ret stor, op til 15 cm, men arten minder ret meget om almindelig blækhat. Stor blækhat er kun fundet otte steder i landet, heriblandt Møns Klint, hvor den blev fundet i 2001 på en liggende bøgestamme.

Mere urørt skov ville gavne denne art.

Ulden slørhat

Ulden slørhat (*Cortinarius cotoneus*) danner ektomykorrhiza med bøg på lune steder med ler- og kalkbund i gamle bøgeskove. Den er sydøstligt udbredt i landet og er fundet 23 steder inklusive på Møns Klint, hvor den er meldt med stedsangivelserne Møns Klint og Sandskredsfald i perioden 1928-2010, i alt 15 gange.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Orangegylden slørhat

Orangegylden slørhat (*Cortinarius elegantissimus*) er en knoldslørhat, der danner ektomykorrhiza med bøg i dyb muld dannet på kalkholdig bund i gamle bøgeskove. Den er fundet ca. 25 steder i landet østlige dele. I Vordingborg kommune er den fundet to steder: Vintersbølle Skov ved Vordingborg i 2000 og på Møns Klint bl.a. Maglevandsfald, Jydelejet, Sandskredsfald og nær Geocenteret i perioden 1953 til 2010.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne slørhat. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 38. Orangegylden slørhat hører til gruppen knoldslørhatte (Foto: Martin Vestergaard).

Violetknoldet slørhat

Violetknoldet slørhat (*Cortinarius lilacinovelatus*) er en knoldslørhat, der danner ektomykorrhiza med bøg og eg på muldet, kalkholdig bund i gamle løvskove. Den er fundet på syv lokaliteter i landet inklusive Møns Klint, hvor den er meldt fra Maglevandsfald og Sandskredsfald 15 gange mellem 1999 og 2003.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 39. Violetknoldet slørhat (Foto: Martin Vestergaard).

Firefarvet slørhat

Firefarvet slørhat (*Cortinarius rufo-olivaceus*) er en knoldslørhat, der danner ektomykorrhiza med især bøg i gamle løvskove på plastisk ler eller meget kalkholdig bund. Den vokser på Møns Klint, hvorfra den er meldt mellem 1994 og 2001 fra Kalsterbjerg og langs Klinten. I resten af landet er den fundet 14 steder.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 40. Firefarvet slørhat (Foto: Martin Vestergaard).

Violblå slørhat

Violblå slørhat (*Cortinarius sodagnitus*) er en smuk knoldslørhat, der er helt lilla. Den danner mykorrhiza med bøg på kalkrig, gerne muldet bund i gamle løvskove. Den er fundet på otte lokaliteter i landet, heriblandt Sandskredsfald på Møns Klint (1999-2003).

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Sirene-slørhat

Sirene-slørhat (*Cortinarius splendens*) er både meget gul og meget giftig. Det er endnu en knoldslørhat, der er mykorrhizadanner med bøg på kalkbund i gamle bøgeskove, gerne i dyb førne. Den er fundet seks steder i landet og også på Møns Klint, bl.a. på Timmesø Bjerg.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 41. Sirene-slørhat er skrigende gul (Foto: Martin Vestergaard).

Barksvampen *Cristinia gallica*

Barksvampen, der ikke har noget dansk navn, er en lyst okkergul barksvamp, der lever på råddent ved, førne og jord (nedbryder). Den er fundet på 15 lokaliteter; også på Møns Klint i 2008.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art, men mere urørt skov vil gavne arten.

Ruslæder-vokshat

Ruslæder-vokshat (*Cuphophyllum russocoraceus*) lugter af ruskind og vokser ligesom andre typer af vokshatte som nedbryder på overdrev. Den er fundet over 90 steder i landet - flest i Jylland, knap så mange på Sjælland og kun et fund fra Lolland, Falster og Møn. I kommunen vokser den dels på Knudshoved Odde, Sydsjælland, og dels på Møn på Ulvhale Nordstrand, begge steder med nyere fund.

Der vurderes ikke at være behov for yderligere forvalningstiltag for denne art.

Figur 42. Ruslæder-vokshat ligner en snehvid vokshat, men lugter af ruskind (Foto: Martin Vestergaard).

Kliddet parasolhat

Kliddet parasolhat (*Cystolepiota hetieri*) er en nedbryder på muldbund i løvskove, meget sjældent i nåleskove. Den har lidt over 40 danske fund i de østlige egne. Tre lokaliteter i Vordingborg kommune huser denne art: Vintersbølle Skov ved Vordingborg 1941, Klinteskoven på Møn 1953-2007 og Kostræde Banker, Sydsjælland, 2011.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 43. Kliddet parasolhat i Kostræde Banker (Foto: Martin Vestergaard).

Skorpe-tåresvamp

Skorpe-tåresvamp (*Dacrymyces enatus*) er meget sjælden og knyttet til dødt ved af eg og bøg i naturskov i landets østlige egne. Den er fundet på seks lokaliteter i Danmark, heraf et sted i kommunen: Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland i 2004.

Mere naturskov/urørt skov vil gavne denne art.

Gråblå rødblad

Gråblå rødblad (*Entoloma griseocyaneum*) vokser på artsrike overdrev, både kalkprægede og mere sure. Arten er fundet på 80 lokaliteter øst for israndslinjen. I Vordingborg kommune er den kendt fra Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland (2001), Fanefjord Kirke på Møn (2012) og Møns Klint 1974.

Som for mange af de øvrige rødlistede overdrevsarter af svampe vurderes det, at den pågående forvaltning af de bedste overdrev i kommunen også tilgodeser denne art.

Figur 44. Gråblå rødblad (Foto: Martin Vestergaard).

Liden stjernebold

Liden stjernebold (*Gastrum minimum*) lever som nedbryder i grønlitter og på tørre, sandede overdrev på 16 lokaliteter i Danmark langs kysterne. Den findes i kommunen på Møn i klitterne ved Ulvhaleskoven og Ulvhale Nordstrand.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 45. Det anes i forhold til mosset, hvor lille Liden stjernebold er (Foto: Thomas Kehlet).

Stinkende fladhat

Stinkende fladhat (*Gymnopus hariolorum*) er nedbryder i løvskov, især på kalkrig bund. Den findes ti steder i landets østlige dele. Arten er også fundet i kommunen i Klinteskoven på Møn i 1983.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 46. Stinkende fladhat lugter af kål
(Foto: Thomas Kehlet).

Børstepig

Børstepig (*Hericium cirrhatum*) nedbryder ved af bøg men forekommer også på andre løvtræer, mest på store godstykkelser ved fx døende eller døde stammer. De fleste fund er fra naturskovslignende skov, men den kan også undtagelsesvis findes i mere forstligt drevne skove.

Børstepig er fundet over et halvt hundrede steder i landet, langt overvejende på Sjælland, navnligt i Nordsjælland, men den synes at være gået tilbage. I Vordingborg kommune er den fundet i Teglstrup Skov ved Lekkende på Sydsjælland i 2009, Grumløse, Sydsjælland, i 1948, Ulvhaleskoven på Møn i 1948 og endelig Klinteskoven på Møn i 1997-2007.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Skællet filthat

Skællet filthat (*Hohenbuehelia mastrucata*) er fundet to gange i Vordingborg kommune. Begge fund er dog fra samme lokalitet: Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland 2001 og 2009. I resten af landet er den fundet på godt 15 lokaliteter. Skællet filthat er nedbryder og vokser på ved af forskellige løvtræssarter. I Danmark er den overvejende fundet på bøg, men også på birk, røn og andre. Den er mest fundet i skove med naturskovspræg og meget dødt ved.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Figur 47. Skællet filthat ligner en halvstor Muslinge-svamp (Foto: Thomas Kehlet).

Bæltet korkpigsvamp

Bæltet korkpigsvamp (*Hydnellum concrescens*) er fundet på over et halvt hundrede lokaliteter i hele landet, men blot på én lokalitet i kommunen, som er Møns Klint. Her er der otte fund fra 1947 til 2007, hvoraf det seneste fund er fra Sandskredsfald. Dette fund var det første i næsten 50 år. Bæltet korkpigsvamp er ektomykorrhiza-danner med især bøg, gran og ædelgran. Den foretrækker sandet morbund.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Dunet fnugfod

Dunet fnugfod (*Hydropus trichoderma*) lever som nedbryder i jord og førne på kalkrig muldbund i skove og parker. Den er meget sjælden i landet med kun fire forekomster. På Møns Klint forekommer den dog stabilt bl.a. på Kalsterbjerg. Den er kun fundet sammen med bøg i Danmark. Forekomsten på Møn er den eneste i kommunen.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Ege-spejlporesvamp

Ege-spejlporesvamp (*Inonotus dryadeus*) bliver ofte op til en halv meter stor, selvom den er en enårig. Den lever som nedbrydende vedsvamp på meget gamle egetræer, hvor den næsten altid findes for fodden. Den ses ofte på gamle træer i skovbryn, parker og i mere naturskovsprægede skove. Den er fundet på over 100 lokaliteter i den østlige del af landet og er mest almindelig på Sydsjælland og Lolland (sydøstlig udbredelse). I Vordingborg kommune er den fundet 18 gange på hele 14 lokaliteter på Sydøst- eller Sydsjælland: I 1931-1939 blev den fundet på Liliendal og Petersværft, siden 1990 er den fundet på Bøget, Bønsvig Strand, Gåsetånet, Jungshoved, Knudshoved, Lekkende, Marienborg, Næbskoven, Nysø, Oringe, Petersgård og Teglstrup Skov.

Ege-spejlporesvamp er ikke truet i kommunen, men mere urørt (ege-)skov vil også gavne denne art.

Figur 48. Ege-spejlporesvamp med de karakteristiske dråber på hathuden, der ses først på sæsonen (Foto: Thomas Kehlet).

Brunlig koralpig

Brunlig koralpig (*Kavinia himantia*) er meget sjælden i Danmark, hvor den kun er kendt fra fire lokaliteter, heriblandt Klinteskoven på Møn. Den vokser som nedbryder på ved og førne men er kun kendt fra gammelskovsmiljøer og gerne på kalkbund. Fra Klinteskoven er den angivet flere steder fra 1997 til 2001, bla. Kalsterbjerg og Timmesø Bjerg.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Røggrå mælkehat

Røggrå mælkehat (*Lactarius azonites*) er ektomykorrhizadanner med eg i løvskove på leret og kalkrig bund. Den er sydsøltig udbredt i landet og er fundet på 27 lokaliteter inklusive Møns Klint, som er den eneste forekomst i kommunen. Fundet fra Møn er gjort i 2006.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 49. Røggrå mælkehat (Foto: Thomas Kehlet).

Vinrød parasolhat

Vinrød parasolhat (*Lepiota fuscovinacea*) er fundet på lidt over 22 lokaliteter i Danmark. Eneste forekomst i kommunen er fra Møns Klint, hvor den er fundet i 1994 til 2000. Den forekommer givet stadig i Klinteskoven. Vinrød parasolhat er nedbryder i muldrige og artsrike løvskove, gerne på kalkholdig bund.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Grågrøn parasolhat

Grågrøn parasolhat (*Lepiota griseovirens*) er en lille parasolhat, der vokser på artsrike, muldede steder i haver, krat, parker og skove. Den lever som nedbryder og er sydøstligt udbredt. Arten findes også i en mørk variant, der dog ikke er fundet i kommunen.

I Danmark er den forholdsvis sjælden og fundet på 25 lokaliteter. I Vordingborg er den fundet på to lokaliteter: på Sydsjælland fra Kostræde Banker, hvor den findes på flere mycelier, og på Sydøstsjælland fra Bøndernes Egehoved.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 50. Grågrøn parasolhat (Foto: Martin Vestergaard).

Rødmende silkehat

Rødmende silkehat (*Leucoagaricus badhamii*) minder mest om en parasolhat, der rødmær, og er kendt fra 15 danske lokaliteter. De fire er fra Vordingborg kommune, hvoraf de tre førstnævnte er fra Sydsjælland: Kostræde Banker (to mycelier i 2010), Bønsvig Hoved Skov (2001), Viemose Skov (2014) og Fanefjord Skov på Møn (1974). Rødmende silkehat er nedbryder i muldrig løvskov, gerne med lidt kalk-påvirkning.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 51. Rødmende silkehat
(Foto: Martin Vestergaard).

Gråsort silkehat

Gråsort silkehat (*Leucocoprinus brebissonii*) er mest fundet i muldrige løvskove i landets sydøstlige egne. Den er kendt fra 16 lokaliteter i Danmark og kun én i Vordingborg kommune: Kostræde Banker på Sydsjælland i 2010, hvor den meget overraskende dukkede op i sphagnum i et rhododendronbed.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 52. Gråsort silkehat ligner spinkel parasolhat
(Foto: Thomas Kehlet).

Orange åresvamp

Orange åresvamp (*Lindtneria trachyspora*) har næsten halvdelen af sine kendte, danske voksesteder i Vordingborg kommune. I hele landet er den kendt fra syv lokaliteter. Den har i kommunen tre voksesteder, som alle er på Møn: Jydelejet i 1990, Høvblege i 2012 og Ulvhaleskoven i 1997. Orange åresvamp vokser som nedbryder på rådrent ved eller direkte på jord i kalkrige løvskove.

Urørt skov vil sandsynligvis også gavne denne art. Selvom den nogen gange tilsyneladende vokser direkte på jorden, er den afhængig af begravet træ (fx rødder).

Figur 53. Orange åresvamp er en barksvamp, der kan vokse på jord (Foto: Martin Vestergaard).

Abrikos-huesvamp

Abrikos-huesvamp (*Mycena leptophylla*) er en lille, orange huesvamp, der lever som nedbryder på begravet ved i meget fugtige miljøer, såsom brinker til vandløb, skovsumpe og sører i gamle løvskove, gerne på kalkholdig bund. Den er kendt fra 17 fund i Danmark og er sydøstligt udbredt. I Vordingborg kommune er den kun fundet i Klinteskoven på Møn i 1994 og 1997.

Urørt skov vil sandsynligvis også gavne denne art. Selvom den nogen gange tilsyneladende vokser direkte på jorden, er den afhængig af begravet træ (fx rødder).

Figur 54. Abrikos-huesvamp (Foto: Martin Vestergaard).

Kulsort kuldyne

Kulsort kuldyne (*Nemania carbonacea*) er en sort sæksvamp, der overvejende vokser på dødt ved. Den er kun fundet i landets østlige egne på en halv snes steder, heraf kun ét i kommunen: Bøndernes Egehoved på Sydsjælland i 2005. Der er ikke gjort fund i atlasperioden.

Mere urørt (bøge-)skov vil gavne denne art.

Mørk læderpigsvamp

Mørk læderpigsvamp (*Phellodon niger*) er en jordlevende pigsvamp, der danner ektomykorrhiza med bøg, ædelgran, gran, eg og andre træer. Arten findes både i plantager og ældre løvskov, gerne på kalkrig bund.

Den findes ca. 30 steder med langt flest fund i Jylland. I Vordingborg kommune er den fundet i Klinteskoven på Møn og er angivet ikke mindre end 32 gange. Nogle af fundene er dog sammenfaldende. Der er fund fra 1928 til 2007, og nærmere stedsangivelser omfatter Sandskredsfald og Jydelejet.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstrærerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Finskællet skælhat

Finskællet skælhat (*Pholiota tuberculosa*) er nedbryder på løvtræ. Den er mest fundet på eg, men også på røn og endda på flis. De ca. 35 fundsteder fordeler sig jævnt i hele landet i haver, parker og skove. I Vordingborg kommune er den kendt fra Ulvhaleskoven på Møn med tre fund fra 1956 til 2007.

Mere urørt skov vil måske gavne arten. Det er dog uvist, idet arten ikke synes at være særlig kræsen, men alligevel er den sjælden.

Figur 55. Finskællet skælhat på egetræ (Foto: Martin Vestergaard).

Stivhåret skærmhat

Stivhåret skærmhat (*Pluteus hispidulus*) er nedbryder på træ og jord i løvskove med naturskovspræg. Den er fundet ca. 30 steder i landet, inklusive to steder i kommunen: Ulvhale på Møn i 1936 og Møns Klint 2000 og 2007; sidstnævnte ved Sandskredsfald.

Urørt skov vil sandsynligvis også gavne denne art; Selvom den nogen gange tilsyneladende vokser direkte på jorden, er den afhængig af begravet træ (fx rødder).

Figur 56. Stivhåret skærmhat er en bittelille hatsvamp på træ (Foto: Martin Vestergaard).

Sortfodet stilkporesvamp

Sortfodet stilkporesvamp (*Polyporus melanopus*) er en vednedbryder, der ofte vokser på begravet løvtræ på kalkbund på lokaliteter med naturskovspræg. Den er kendt fra godt 30 lokaliteter i landet, herunder også Møn Klint. Herfra er der 19 fund fra 1928 til 2006 med stedsangivelser som Sandskredsfald, Græderen, Store Gedésø og Liselund.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Fyrre-ildporesvamp

Fyrre-ildporesvamp (*Porodaedalea pini*) er i kommunen kun fundet i Ulvhaleskoven på Møn, hvor den vokser på gamle fyrretræer i skovens NØ-lige udkant. Det er en vednedbryder, der kun findes på gamle, levende fyrretræer i landets østlige dele. Den er fundet på 17 lokaliteter i Danmark.

Det er vigtigt, at de gamle fyrretræer i Ulvhaleskoven ikke fældes; heller ikke i forbindelse med naturforvaltningstiltag.

Askehvid mørkhat

Askehvid mørkhat (*Psathyrella leucotephra*) vokser i løvskove på kalkbund, ofte omkring stubbe. Den er fundet på godt et dusin lokaliteter, herunder Vitemose Skov på Sydsjælland i 1954 og Sandskredsfald på Møns Klint i 1999.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Mørkhatten *Psathyrella spintrigeroides*

Denne mørkhat har endnu intet dansk navn. Den lever som nedbryder og er bl.a. fundet på meget gamle stammer af bøg, der havde vokset på kalkpræget bund. Det gælder også fundet fra kommunen, som er gjort på Møn i Ulvhaleskoven i 2009. I resten af landet er den blot fundet på yderligere fire lokaliteter; alle på Sjælland.

Mere urørt skov vil gave arten.

Figur 57. En mørkhat uden dansk navn, som kan ligne flere andre arter af mørkhat, og som kun kan kendes mikroskopisk (Foto: Thomas Kehlet).

Blodplette koralsvamp

Blodplette koralsvamp (*Ramaria sanguinea*) vokser på tynd morbund oven på mineraljord i Østdanmark. Den er kendt fra ca. 30 lokaliteter i landet, herunder Møns Klint i 2001 og 2007. Det ene fund er fra Sandskredsfald. Denne svamp er mykorrhizadanner med bøg.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 58. Blodplette koralsvamp (Foto: Thomas Kehlet).

Violet køllesvamp

Violet køllesvamp (*Ramariopsis pulchella*) er en lille, spinkel men smukt violet køllesvamp, der vokser som nedbryder ti steder i landet. Voksestederne er bl.a. overdrev, højurteenge, krat og skove på kalkrig bund. Den er fundet to steder i kommunen: på Sydøstsjælland i Bønsvighoved Skov i 2001 og Møns Klint (bl.a. Røde Udfald og Jydelejet) i 1980 til 1997.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Brungul fagerhat

Brungul fagerhat (*Rugosomyces cerinus*) vokser som nedbryder i nåleskov på kalkbund, på overdrev med enebær og i klitter og er kun kendt fra syv lokaliteter i Danmark. Den er ikke fundet i atlasperioden, men har et fund fra 1997 på Høvblege, Møn, hvilket er det eneste fund i kommunen.

Der vurderes ikke at være behov for yderligere forvaltningsbehov for denne art.

Violblå fagerhat

Violblå fagerhat (*Rugosomyces ionides*) er en sjælden svamp, der lever som nedbryder på kalkholdig bund i lyse skove og skovbryn øst for israndslinjen. De fleste fund er fra de sydøstlige dele af landet. Den er fundet ca. 25 steder i landet og er fundet flere steder i Klinteskoven på Møn. Her er der fund fra 1995 til 2013 med stedsangivelser som Sandskredsfald og Nælderende.

Der vurderes ikke at være behov for særlige plejebehov for denne art.

Figur 59. Violblå fagerhat er ofte kraftigere violet end svampene på dette billede (Foto: Thomas Kehlet).

Kul-skørhat

Kul-skørhat (*Russula anthracina*) er ektomykorrhizadanner især med bøg men er også fundet på birk og eg. Den vokser på kalkholdig bund i løvskove i de østlige egne, hvor den er kendt fra ca. 25 lokaliteter, inklusive to i Vordingborg kommune: Nordfeld Fredskov på Nordmøn 2009, og Møns Klint, 1997.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 60. Kul-skørhat sortner direkte uden først at rødme som den mere almindelige sværtende skørhat (Foto: Martin Vestergaard).

Skyggehatten *Simocybe sumptuosa*

Simocybe sumptuosa er en skyggehat uden dansk navn. Skyggehatte er små, brune hatsvampe, der kan ses voksende på døde stammer af løvtræ. Denne nedbryder er fundet 12 steder i Danmark. I kommunen er den fundet på Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland, i 2003. Arten er fundet i løvskove med naturskovspræg og ofte på kalkbund.

Mere urørt skov vil gavne arten.

Figur 61. Skyggehatten *Simocybe sumptuosa* lever op til slægtens navn og vokser her i dyb skygge inde i en rådden bøgestamme (Foto: Martin Vestergaard).

Pigget frynsehinde

Pigget frynsehinde (*Tomentella crinalis*) lever både som nedbryder og ektomykorrhizadanner. Den findes på fugtig, næringsrig og gerne kalkholdig bund øst for israndslinjen. Den har 23 danske voksesteder. To af disse er i kommunen: på Møns Klint i 1994 og 2012 og på Sydøstsjælland på Bøndernes Egehoved i 2006.

Urørt skov vil gavne denne art.

Frynsehinden *Tomentella lateritia*

Tomentella lateritia har ikke noget dansk navn. Det gælder flere rødlistede arter af frynsehinde. Disse arter har i denne rapport fået oversat betydningen af det videnskabelige navn. Den ”jordrøde” frynsehinde vokser som nedbryder på træ, der har vokset på kalk. Den er vidt udbredt og talrig på Høje Møn men forekommer kun sporadisk i resten af landet. Som sin slægtning pigget frynsehinde er denne art både nedbryder og ektomykorrhiza-danner.

I Danmark er den angivet fra 13 lokaliteter på Langeland, Sjælland, Lolland og Møn. Sidstnævnte sted vokser den både i Ulvhaleskoven i 1968 og på Møns Klint, hvor den er angivet fra 1974 til 2007 fra bl.a. Sandskredsfald, Timmesøbjerg og Hunosø.

Urørt skov vil gavne denne art.

Figur 62. Frynsehinden *Tomentella lateritia* (Foto: Thomas Kehlet).

Frynsehinden *Tomentella pilosa*

Frynsehinden *Tomentella pilosa*, der ikke har noget dansk navn, er i kommunen fundet ved Sandskredsfald på Møn i 1998 og 2007. I resten af landet er den fundet fire andre steder. Denne art vokser i løvskove på næringsrig bund, og næsten alle fund er fra gamle løvskove med naturskovspræg.

Urørt skov vil sandsynligvis også gavne denne art. Selvom den nogen gange tilsyneladende vokser direkte på jorden, er den afhængig af begravet træ (fx rødder), og den er kun fundet på naturskovlignende lokaliteter.

Frynsehinden *Tomentella umbrinospora*

Tomentella umbrinospora er på Møn fundet i Ulvhaleskoven i 2009 og Klinteskoven i 2007 og 2013, heraf er det ene fund ved Sandskredsfald. I resten af landet er arten kendt fra yderligere ni lokaliteter. Som andre arter af frynsehinde vokser den som nedbryder og mykorrhizadanner og findes oftest på stammer i bøgenaturskov. Den blev først opdaget, da man mere systematisk undersøgte sådanne steder i 1997.

Urørt skov vil gavne denne art.

Knippe-ridderhat

Knippe-ridderhat (*Tricholoma ustaloides*) danner ektomykorrhiza med bøg og eg på leret og kalkholdig bund. Den er fundet ti steder i Danmark og har heriblandt et enkelt fund på Møns Klint i 1999.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Vinter-stilkbovist

Vinter-stilkbovist (*Tulostoma brumale*) har fire voksesteder i kommunen: Køng Overdrev på Sydsjælland (2010-2012), Møn på Ulvhale Nordstrand, hvor den er talrig (1943-2013), Farø, hvor den vokser mellem Farø og Bogø sammen med den endnu sjældnere Frynset stilkbovist (fund angivet fra 2008 til 2012) samt Håbølle Pynt, Møn, hvor den først er angivet i 2014. Denne lokalitet har ikke tidligere været undersøgt for svampe.

Vinter-stilkbovist vokser som nedbryder i kalkpræget sand i grønklitter, grusgrave, overdrev o.lign. Det er en art, der var vidt udbredt i gamle dage, men som i mange år kun havde få danske fund. Den dukkede dog op en del steder i forbindelse med svampeatlas. Den har i alt ca. 30 kendte danske forekomster og som nævnt fire i Vordingborg kommune.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne svamp, men hvor rydning af rynket rose finder sted, bør der tages hensyn til arten. Dette gøres bedst ved at lokalisere forekomsterne, så man kan undgå at køre vigtige voksesteder op, når man rydder roserne.

Dunstokket posesvamp

Dunstokket posesvamp (*Volvariella hypopithys*) vokser normalt på fugtig bund i løvskove, men på Sydsjælland ved Køng Overdrev står den i kanten af en nåleparcel på tør bund med kalkpræget sand. Det er en nedbryder og parasit, der er fundet på 31 lokaliteter i landet. I kommunen vokser den på tre lokaliteter: Kragevig i 2009 (Sydøstsjælland), Køng Overdrev i 2011 og Vintersbølle Skov ved Vordingborg i 1951.

Der vurderes ikke at være særlige behov for forvaltning for denne art.

Figur 63. De fleste fund af vinter-stilkbovist er fra atlasperioden (Foto: Martin Vestergaard).

Figur 64. Dunstokket posesvamp ved Køng Overdrev (Foto: Martin Vestergaard).

3.5 Næsten truede

Stor kam-fluesvamp

Stor kam-fluesvamp (*Amanita ceciliae*) har sydøstlig udbredelse i landet, hvor den er fundet ca. 75 steder. Der er to fund i Vordingborg kommune: Stensbyskov på Sydsjælland i 2006 og Fanefjord Skov på Møn i 1976. Denne kam-fluesvamp er ektomykorrhizadanner, især med bøg, men også eg, lind, avnbøg, ædelgræn og andre. Den foretrækker leret, kalkholdig bund.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Tandet naftalinskind

Tandet naftalinskind (*Cerocorticium molare*) vokser langt overvejende på egetræ, men er også nedbryder på andet løvtræ i løvskove. Den er fundet på 11 lokaliteter, hvoraf to ligger i Vordingborg kommune. Det er på Sydøstsjælland på Bøndernes Egehoved (2009) og på Ulvhale, Møn (1968).

Mere urørt skov vil gavne arten.

Figur 65. Stor kam-fluesvamp (Foto: Thomas Kehlet).

Kødrød køllesvamp

Kødrød køllesvamp (*Clavaria incarnata*) vokser som nedbryder og ektomykorrhizadanner i løvskove og krat på mere eller mindre kalrig bund, fx ved råstofgrave og på kalkoverdrev. Den har 22 danske fund, og heraf er to i Vordingborg kommune: Sydøstsjælland på Bøndernes Egehoved (2005) og Møns Klint (1994).

Dette er en så lille art, at den sikkert er overset på flere lokaliteter med forvaltningsbehov. Men der vurderes ikke at være behov for at igangsætte særlig forvaltning målrettet denne køllesvamp.

Figur 66. Kødrød køllesvamp (Foto: Thomas Kehlet).

Blågullig slørhat

Blågullig slørhat (*Cortinarius croceocaeruleus*) er en af de smukt farvede slørhatte. Den vokser med løvtræer på mere eller mindre kalkrig bund. Det er en mykorrhizadanner, der langt overvejende er fundet med bøg. Den er fundet på ca. 50 lokaliteter, heraf tre i kommunen: Faksinge Skov i Sydøstsjælland (2010), Vintersbølle Skov ved Vordingborg (1941) og Møns Klint (2007).

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art. Dog bør der tages hensyn til værtstræerne, hvor der findes mycelier af denne art.

Figur 67. Blågullig slørhat er en af de smukke, violette slørhatte (Foto: Thomas Kehlet).

Brunskællet slørhat

Brunskællet slørhat (*Cortinarius pholideus*) er i Vordingborg Kommune kun kendt fra Vintersbølle Skov ved Vordingborg i 1941. I resten af landet er den mere almindelig og har ca. 100 forekomster. Den er mykorrhizadanner med birk på fugtig og næringsfattig bund, gerne i sphagnummoser.

Der vurderes ikke at være behov for forvaltning af denne art. Det er ikke sikkert, at den længere forekommer i kommunen.

Melet parasolhat

Melet parasolhat (*Cystolepiota adulterina*) vokser som nedbryder i artsrike løvskove, oftest på kalkholdig bund. Den er fundet på ca. 25 danske lokaliteter, heraf fire fra kommunen: Sydsjælland i Kastræde Banker (2010), Vintersbølle Skov ved Vordingborg (1941), Viemose Skov, Sydsjælland, (2005) og Møns Klint (2001-2013). På Klinten er den bl.a. fundet ved Sandskredsfald og Hylledals Slugt.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 68. Melet parasolhat i Klinteskoven (Foto: Martin Vestergaard).

Bævreskorpe

Bævreskorpe (*Eichleriella deglubens*) vokser som nedbryder af ved (især ask) i fugtige løvskove. Den er fundet på 26 danske lokaliteter, hvoraf næsten halvdelen er nye jyske fund fra atlasperioden. I Vordingborg kommune er den kun kendt fra Møns Klint, hvor den er fundet i 1974 og 2012.

Arten vil gavnes af mere urørt skov.

Sortblå rødblad

Sortblå rødblad (*Entoloma atrocoeruleum*) vokser som nedbryder på gamle overdrev, både kalkprægede og mere sure. Den forekommer på ca. 60 danske lokaliteter; langt de fleste i det østlige Jylland. I Vordingborg kommune er den kun kendt fra én lokalitet: Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland, hvor den blev fundet i 2001.

Denne art kan meget vel være overset på andre overdrev i kommunen og dér have behov for forvaltning. På Bøndernes Egehoved foregår en passende forvaltning i forhold til denne art (se nærmere omtale under lokalitetsgennemgangen).

Figur 69. Sortblå rødblad hører til gruppen af blåhatte - en undergruppe inden for rødblade, der er smukke overdrevsarter (Foto: Martin Vestergaard).

Vifte-rødblad

Vifte-rødblad (*Entoloma byssisedum*) ligner ikke andre rødblade så meget. Den minder mere om en muslingesvamp eller epaulethat. Den er sjælden og forekommer i Østdanmark på 26 lokaliteter, hvoraf to er i kommunen: Sydøstsjælland i Bønsvighoved Skov i 2001 samt Møns Klint på Kalsterbjerg og ved Sandskredsfald henholdsvis i 1994 og 2007.

Vifte-rødblad er nedbryder af råddent træ men kan også vokse direkte på jord. Der vurderes ikke at være særlige behov for forvaltning for denne art.

Figur 70. Vifte-rødblad har en skævt stillet stok og vokser på ved og tørvejord (Foto: Martin Vestergaard).

Gråhåret rødblad

Gråhåret rødblad (*Entoloma dysthales*) forekom i meget store mængder i Kostræde Banker på Sydsjælland i 2001 men er ikke med sikkerhed set der siden. Denne rødblad lever som nedbryder på kalkbund i løvskove og krat. Den er kendt fra 14 lokaliteter i landet - tre af disse ligger i kommunen: Sydøstsjælland i Bønsvighoved Skov i 2001, Møns Klint i 2000 og 2007 samt forekomsten i Kostræde Banker.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Rødpletet rødblad

Rødpletet rødblad (*Entoloma exile*) vokser på overdrev og undertiden på enge men næsten kun i den østlige del af landet. Den er fundet på ca. 80 danske lokaliteter. To af disse ligger i kommunen: Sydøstsjælland på Bøndernes Egehoved i 2001 og Møns Klint i 1995.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 71. Rødpletet rødblad er en overdrevsart (Foto: Martin Vestergaard).

Grøngul rødblad

Grøngul rødblad (*Entoloma incanum*) er smukt farvet og kunne ligne en vokshat. Den lever som nedbryder på kalbund på gode overdrev, sjældnere i lysåbne skove. Den er fundet på lidt over 50 lokaliteter i landet, men kun én i kommunen: Møns Klint, hvor den er fundet i Jydelejet og Klinteskoven. Her er der fund fra 1928 til 1998.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Figur 72. Grøngul rødblad minder meget om en vokshat både i udseende og voksted (Foto: Thomas Kehlet).

Prægtig rødblad

Prægtig rødblad (*Entoloma tjallingiorum*) hører også til gruppen af rødblade, der kaldes blåhatte. Det er mere eller mindre blå arter af rødblade, som mest vokser på overdrev. Prægtig rødblad lever dog i skov - mest løvskov, men også i nåleskov. Normalt lever svamphen som nedbryder på jord, men den kan også undertiden findes på meget råddent træ. Den er kendt fra lidt over 30 lokaliteter, heraf kun én fra kommunen: Sydøstsjælland i Bønsvighoved Skov i 2001.

Der vurderes ikke at være særlige forvaltningsbehov for denne art.

Kobberrød lakporesvamp

Kobberrød lakporesvamp (*Ganoderma pfeifferi*) er den rødlistede svamp, der er fundet flest steder i Vordingborg kommune. Den er registreret på ikke mindre end 16 lokaliteter, hvoraf et par dog ligger så tæt på hinanden, at de måske burde regnes for samme lokalitet. Lokaliteterne er i alfabetisk rækkefølge: Avnø i 2009, Bøndernes Egehoved i 2001-2012, Even Sø i 2009, Fanefjord i 2009-2011, Hunosø i 1997, Knudsskov i 2001-2012, Kragskov ved Liselund i 2005-2010, Lekkende Hovskov i 2000-2013, Melteskov i 2010, Neble Skov i 2005, Næbskoven i 2005, Petersgård i 2011, Ridefoged Lukke i 2009, Roneklint i 2000-2004, Vintersbølle Skov i 2005 og Vådebjerg Skov i 2011.

Kobberrød lakporesvamp er en vednedbryder, der som regel vokser ved foden af gamle, svækkede veteranbøge. Den er hyppigst i naturskov, men kan også findes på gamle træer i hegn, skovbryn og parker. Kun sjældent gror den på andre værter. Den vokser hist og her i de østlige egne af landet, og har ca 150 danske findesteder, hvoraf langt de fleste er på Syd- og Østsjælland samt på Lolland, Falster og Møn, Derimod mangler den helt i Vest- og Nordjylland.

Mere urørt skov vil naturligvis også gavne denne art. En indsats, hvor man skåner gamle træer i bryn, hegn og lignende steder, vil også være meget positiv for denne art.

Bred jordtunge

Bred jordtunge (*Geoglossum cookeanum*) er fundet ca. 70 steder i landet. Der er flest fund fra Vendsyssels kyster. Resten er fordelt nogenlunde jævnt i den øvrige del af landet med undtagelse af Vestjylland vest for israndslinjen, hvor den ikke er fundet. Bred jordtunge vokser på artsrike, gerne kalkprægede overdrev, men kan også vokse i græs i skove og krat.

I Vordingborg kommune er bred jordtunge kun fundet på Ulvhale Nordstrand på Møn i 2011.

Der vurderes ikke at være behov for yderligere forvaltningsstøtte for denne art.

Figur 73. Kobberrød lakporesvamp er den mest udbredte, rødlistede svamp i Vordingborg kommune (Foto: Martin Vestergaard).

Figur 74. Bred jordtunge. Jordtunger er unseelige og vokser på overdrev (Foto: Thomas Kehlet).

Rødmende slimslør

Rødmende slimslør (*Gomphidius maculatus*) vokser på ca. 24 lokaliteter i landet, herunder Møns Klint, hvor der er tre registreringer i databasen. Disse er tilsyneladende alle det samme fund fra Plantehaverne i 1997. Arten kan dog godt vokse flere steder på Klinten.

Rødmende slimslør er hyppigst på Lolland og lever som mykorrhizadanner med lærk.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes. Det er af betydning, at ikke alle nåletræer i Klinteskoven fældes. Dette gælder især de gamle lærk, der vokser hist og her, og som er vært for flere forskellige arter af svampe.

Figur 75. Rødmende slimslør vokser med lærk (Foto: Thomas Kehlet).

Ellerørhat

Ellerørhat (*Gyrodon lividus*) er tæt forbundet med elletræer og vokser i ellesumpe og løvskov. Det er en mykorrhizadanner, der undertiden kan findes på andre løvtræer, fx under bøg. Den er meldt fra knap 50 lokaliteter i hele landet og heraf to i Vordingborg kommune: Møns Klint ved Store Gedésø (1997) samt Faksinge Skov på Sydøstsjælland (2005).

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes.

Figur 76. Ellerørhat vokser under elletræer og blåner kraftigt (Foto: Martin Vestergaard).

Kastanie-kammerrørhat

Kastanie-kammerrørhat (*Gyroporus castaneus*) ligner i farverne mest en Karljohan, men har hul stok (med kammer). Den er østligt udbredt med flest fund i Hovedstadsområdet og Østjylland mellem Randers og Fredericia. Den er angivet fra over 75 lokaliteter, heriblandt tre i kommunen; Sydsjælland i Stensby Skov 2006, Ulvhale på Møn i 1936-1974 og Møns Klint (bl.a. Timmesø Bjerg og Sandskredsfald) i 1930-2013.

Denne rørhat danner ektomykorrhiza især med bøg, men den er også fundet på poppel, pil og lind. Den vokser i løvskove.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes.

Koralpigsvamp

Koralpigsvamp (*Hericium coralloides*) vokser som nedbryder på gamle løvtræer, især bøg, men kun sjældent på andre løvtræssarter. Den er knyttet til meget gamle og døende træer, der i forvejen ofte er angrebet af andre svampe. Mest almindelig er den i skove med naturskovspræg, men den kan også findes i skovbryn og alléer, hvor veterantræer er blevet ladt tilbage.

Den er fundet på omkring 80 voksesteder, men blot to i kommunen: Hollænderskoven på Sydøstsjælland i 1975 og Møns Klint i 2000-2007.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Figur 77. Koralpigsvamp er normalt snehvid, men gulner med alderen (Foto: Martin Vestergaard).

Kantarel-vokshat

Kantarel-vokshat (*Hygrocybe cantharellus*) vokser både på overdrev og i moser på tørvebund - nogen gange direkte i sphagnum. Den er fundet på over 100 lokaliteter i Danmark, men kun én i kommunen: Ørevads Mose vest for Geocenteret på Høje Møn.

Denne art bør eftersøges på flere lokaliteter, og forvaltning af moser og overdrev, hvor den forekommer, bør prioriteres højt.

Figur 78. Kantarel-vokshat kan i faconen minde lidt om en kantarel (Foto: Martin Vestergaard).

Hvidløgs-vokshat

Hvidløgs-vokshat (*Hygrocybe helobia*) vokser som nedbryder på overdrev. Undertiden er den set på skovveje eller på tør tørvebund. Den er kendt fra 75 danske voksesteder, heriblandt et eller to i kommunen, begge i Sydøstsjælland: Bøndernes Egehoved i 2006 og Roneklint i 2001. En del fund af rødlistede svampe fra Bøndernes Egehoved er lagt ind under Roneklint i svampedatabasen. Det er derfor uvist, om den også forekommer lidt øst for Bøndernes Egehoved. Den er tillige set vokse på Maderne.

Hvidløgs-vokshat kan forekomme på andre lokaliteter, og steder, hvor den vokser, bør plejes. Der vurderes dog ikke at være behov for større forvaltningstiltag målrettet denne art.

Figur 79. Hvidløgs-vokshat er farvestrålende, men lugter kun meget svagt af hvidløg (Foto: Martin Vestergaard).

Bitter-vokshat

Bitter-vokshat (*Hygrocybe mucronella*) vokser på overdrev og i krat på kalkbund, undertiden også i skove. Den er mest udbredt på Fyn og i Østjylland og har små 100 danske findesteder; heraf er to i kommunen: 1941 i Vintersbølle Skov ved Vordingborg og Ulvhaleskoven på Møn i 1968.

Arten kan være overset på andre lokaliteter, da flere af de orange vokshatte kan ligne hinanden en del. Den bør derfor eftersøges både på sine gamle voksesteder, hvor den formodes stadig at kunne forekomme, og andre steder. Overdrev, hvor den vokser, bør plejes. Der vurderes dog ikke at være behov for større forvaltningstiltag målrettet denne art.

Figur 80. Bitter-vokshat (Foto: Thomas Kehlet).

Honning-vokshat

Honning-vokshat (*Hygrocybe reidii*) er fundet på mere end 150 lokaliteter i Danmark, heraf kun to i kommunen: Møn ved Fanefjord Kirke (2012) og på Sydøstsjælland på Bøndernes Egehoved (2001 & 2004). Arten lever som nedbryder på artsrigt overdrev.

Arten kan være overset på andre lokaliteter, da flere af de orange vokshatte kan ligne hinanden en del. Overdrev, hvor den vokser, bør plejes. Der vurderes dog ikke at være behov for større forvaltningstiltag målrettet denne art.

Figur 82. Honning-vokshat (Foto: Martin Vestergaard).

Gulfnugget sneglehat

Gulfnugget sneglehat (*Hygrophorus chrysodon*) er fundet på ca. 75 danske lokaliteter, hvoraf fem er beliggende i kommunen: Vintersbølle Skov ved Vordingborg i 1941, Møns Klint i 1953 til 1997, Lekkende, Sydsjælland i 1957, Fanefjord Skov, Møn i 1956 og Faksinge Skov, Sydøstsjælland i 2005. Fundene fra Høje Møn omfatter Maglevandsfald. Arten kan nemt være overset og forventes stadig at vokse på de gamle voksesteder, ligesom den formodes at kunne vokse i skovene øst for Vordingborg.

Gulfnugget sneglehat danner ektomykorrhiza med bøg på leret og ret kalkholdig bund.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstrærne dog ikke fældes.

Figur 83. Gulfnugget sneglehat (Foto: Martin Vestergaard).

Sneglehatten *Hygrophorus unicolor*

Denne sneglehat har ikke noget dansk navn, men kan oversættes til "Ensfarvet" sneglehat. Den er fundet på lidt over 60 danske lokaliteter, hvor den vokser som ektomykorrhizadanner med bøg på leret og kalkholdig bund i løvskove. I Vordingborg kommune forekommer den med sikkerhed på Møns Klint i 1995 & 2007 samt Vintersbølle Skov ved Vordingborg i 1941. Der er desuden yderligere to fund uden nøjagtig stedsangivelse. Det ene fund fra Møn er fra Kalsterbjerg.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes.

Figur 84. *Hygrophorus unicolor*
(Foto: Martin Vestergaard).

Grovfibret trævlhat

Grovfibret trævlhat (*Inocybe praetervisa*) vokser under løvtræer på kalkbund. Dens foretrukne mykorrhiza-partnere er bøg og eg, men den er også fundet sammen med gran, bævreasp, lind, hassel og birk.

Trævlhatte er svære at kende fra hinanden, og bestemmelse kræver mikroskopi. Denne art kan derfor sagtens være mindre sjælden, end de 31 kendte lokaliteter i hele landet antyder. I kommunen er den kendt fra Ulvhale på Møn i 1956 og Møns Klint i 2006.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes.

Barksvamphen *Jaapia ochroleuca*

Denne svamp har ikke noget dansk navn. Den er kun kendt fra otte danske lokaliteter og blev ikke meldt i atlasperioden. Arten er vidt udbredt i Norden og uden tvivl mere almindelig, end de få danske fund antyder. Den lever som nedbryder på dødt ved af både nåle- og løvtræer i fugtige miljøer. I Danmark er den bl.a. fundet på elletræer. I kommunen er den fundet én gang i 1958 i Ulvhaleskoven på Møn.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Rosamælket mælkehat

Rosamælket mælkehat (*Lactarius acris*) er i kommunen kun kendt fra Møns Klint (1995-1999), hvor den bl.a. er angivet fra Kalsterbjerg. I resten af landet forekommer den på et halvt hundrede lokaliteter. Det er en ektomykorrhizadanner, der lever med bøg på leret og kalkrig bund.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes.

Figur 84. Rosamælket mælkehat
(Foto: Martin Vestergaard).

Poppel-skælrørhat

Poppel-skælrørhat (*Leccinum duriusculum*) er ektomykorrhizadanner med poppelarter i skove og parker. Den er fundet 40 steder i landet, heraf på én lokalitet i Vordingborg kommune: Knudsskov på Sydsjælland i 2001.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør potentielle værtstræer dog ikke fældes.

Figur 85. Poppel-skælrørhat har brune og grå farver
(Foto: Thomas Kehlet).

Rustrød skælrørhat

Rustrød skælrørhat (*Leccinum quercinum*) danner ektomykorrhiza med eg, bøg og poppel i løvskove og er fundet på knap 50 voksesteder i landet. I Vordingborg kommune er den kun fundet i Fane-fjord Skov på Møn (2000).

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstræerne dog ikke fældes.

Figur 86. Rustrød skælrørhat i Holmegårds Mose
(Foto: Martin Vestergaard).

Rosabladet tragtridderhat

Rosabladet tragtridderhat (*Leucopaxillus rhodoleucus*) er fundet tre steder i kommunen: på Møn i Jydelejet i 1977 og 2007, på Hårbølle Pynt i 2014 og på Sydsjælland i Kostræde Banker (1998-2014). Det er en nedbryder, der ynder kalkholdig muld. Den er kendt fra i alt 21 lokaliteter i Danmark.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningsstiltag for denne art.

Figur 87. Rosabladet tragtridderhat kaldes også 'Barbiesvampen' pga. de sarte, lyserøde farver (Foto: Martin Vestergaard).

Kul-gråblad

Kul-gråblad (*Lyophyllum ambustum*) vokser typisk på brandtomter som nedbryder. Den er meget sjælden og var inden atlas kun kendt fra to nyere fund. Under atlasperioden blev den blot fundet ét nyt sted: Køng Overdrev, Sydsjælland, i 2010, som er det eneste fund i kommunen. I alt er den fundet på 12 steder i Danmark.

Der vurderes ikke at være behov for målrettede forvaltningsstiltag for denne art.

Figur 88. Kul-gråblad vokser typisk på brandtomter (Foto: Martin Vestergaard).

Gråbladen *Lyophyllum atratum*

Lyophyllum atratum er en gråblad uden dansk navn. Den lever også som nedbryder på brandpletter, og de to arter (denne og foregående) kan kun kendes fra hinanden mikroskopisk. Denne er i alt kendt fra 11 fund (to fra atlasperioden) i landet, herunder også et fund på Sydsjælland fra Køng Overdrev i 2010. Der, hvor arten blev fundet på en mere åben del af et grusgravsområde, er der både løv og nåletræer. Begge arter dukkede op, hvor der havde været afbrændt haveaffald.

Der vurderes ikke at være behov for målrettede forvaltningsstiltag for denne art.

Blånende gråblad

Blånende gråblad (*Lyophyllum paelochroum*) er en nedbryder, der ofte træffes sammen med lind og som ynder kalkholdig, leret bund i parker og løvskove. Den er fundet 13 steder i landet - heraf otte i Storkøbenhavn. Dette kan være udtryk for, at området her er bedre undersøgt end resten af landet. I Vordingborg kommune er den fundet i Allerslev, Sydøstsjælland i 2010 & 2011 og Møns Klint i 1958.

Der vurderes ikke at være behov for målrettede forvaltningstiltag for denne art.

Figur 89. Blånende gråblad er en lille, men kødfuld gråblad (Foto: Thomas Kehlet).

Vinrød bark-huesvamp

Vinrød bark-huesvamp (*Mycena meliigena*) er en lille huesvamp, der lever som nedbryder på bark af levende træer. Oftest ses den på mosdækkede dele af stammerne. Arten var kendt fra 19 lokaliteter og blev fundet på næsten lige så mange nye voksesteder i atlasperioden. I alt er den kendt fra 34 steder i landet. Den er dog kun fundet ét sted i kommunen: Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland i 2001.

Der vurderes ikke at være behov for målrettede forvaltningstiltag for denne art

Figur 90. Vinrød bark-huesvamp (Foto: Martin Vestergaard).

Aspe-ildporesvamp

Aspe-ildporesvamp (*Phellinus tremulae*) er en halvstor nedbryder, der danner konsoller på stammer af levende poppeltræer, oftest i eller under rådne huller fra forsvundne sidegrene. Den er mest almindelig i Nordjylland og er fundet på ca. 50 lokaliteter. Arten har blot syv fund i Østdanmark, hvoraf det ene fund er fra Møn i Jydelejet i 1975.

Gamle popler, herunder bævre-asp, fældes mange steder, hvilket vil skade denne art. Mere urørt skov vil gavnearten.

Figur 91. Aspe-ildporesvamp på gammel bævreasp (Foto: Thomas Kehlet).

Svovl-åresvamp

Svovl-åresvamp (*Phlebia subochracea*) er en smuk, gul nedbryder på dødt ved i fugtige skovmoser og ellesumpe. Den lever på forskellige løvtræsarter, bl.a. pil, ask og el, men vigtigst er det, at veddet ligger og suger vand. Den er meldt fra ca. 35 lokaliteter i landet - flest i Hovedstadsområdet. Der er kun fund på otte steder i Jylland, men dette afspejler givetvis i høj grad indsamlingsaktiviteten. Arten menes at være jævnt udbredt.

I Vordingborg kommune er svovl-åresvamp kendt fra tre lokaliteter på Møn: Klinteskoven (herunder Plantehaverne og Timmesø Bjerg), Lilleskov og Ulvhale. Alle fund er fra 1997.

Mere dødt ved i skovmoser vil gavne denne art.

Figur 92. Svovl-åresvamp er livligt gul. Her vokser den på en gammel eg (udhulede træstamme-kano) ved Lejre. (Foto: Martin Vestergaard).

Krusblad

Krusblad (*Plicatura crispa*) er en nedbryder på løvtræ, der udviser et højest specielt udbredelsesmønster. Efter at have været uddød i Danmark erarten genindvandret i løbet af få år i slutningen af atlasperioden. Den er nu forholdsvis almindelig og vidt udbredt i Østdanmark, navnlig i Nordsjælland. Den er angivet fra 434 fund, men kun ganske få er fra før atlasperioden. I Vordingborg kommune er den fundet på fire lokaliteter: på Sydsjælland i Kastræde Bunker i 2013, Kulbjerge ved Vordingborg i 2012 og 2013, Kløften, Sydsjælland i 2010 og endelig Møns Klint, hvor fundene er fra perioden, hvor arten var meget sjælden. Her er den fundet i 1944 - 1963. Den er hyppigst fundet på bøg, men også birk, hassel, el og andre løvtræsarter kan bruges.

Mere urørt skov vil potentielt kunne gavne arten, men der vurderes ikke at være større behov for forvaltning. Svampen vokser gerne på mindre godstykkelser dødt ved, inklusive grene, der kun er 4-5 cm i diameter.

Figur 93. Krusblad er genindvandret i Danmark (Foto: Thomas Kehlet).

Skygge-skærmhat

Skygge-skærmhat (*Pluteus umbrosus*) er nedbryder på løvtræ, og er langt overvejende fundet på bøg i gamle skove. Den er fundet på ca. 85 lokaliteter øst for israndslinjen - flest på øerne. I Vordingborg kommune er den fundet på tre lokaliteter: Sydsjælland i Kostræde Banker, Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland i 2001 og Møns Klint i 1963-2001.

Mere urørt skov vil gavne denne art.

Figur 94. Skygge-skærmhat vokser ofte på undersiden af eller inde i rådne stammer
(Foto: Martin Vestergaard).

Skærmformet stilkporesvamp

Skærmformet stilkporesvamp (*Polyporus umbellatus*) vokser hist og her som nedbryder for fodden af aldrende bøge og egetræer i meget gammel løvskov. Den er ikke fundet vest for israndslinjen, men øst for har den ca. 80 danske findesteder. Af disse ligger tre i Vordingborg kommune, alle på Sydøstsjælland i nærheden af Præstø: Hollænderskoven i 2000, Oremandsgård i 2010 og Rekkende Skov i 2009.

Mere urørt skov vil gavne arten.

Sprække-ruslædersvamp

Sprække-ruslædersvamp (*Pseudochaete corrugata*) er en resupinat nedbryder på grene af løvtræ. Især er den fundet på hassel, men den kan også vokse på rose, blomme, tjørn og andre. Den er fundet på ca. 27 lokaliteter i landet, heraf to i kommunen: Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland i 2009 og 2012 samt Busene Have på Møn i 2005. Arten kan findes året rundt.

Mere urørt skov vil potentielt kunne gavne arten, men der vurderes ikke at være stort behov for forvaltningsstiltag for den. Den vokser gerne på mindre grene og formodes at være overset.

Elle-skørhat

Elle-skørhat (*Russula alnetorum*) er ektomykorrhizadanner med el og er ret sjælden i Danmark. Den er fundet på lidt over 30 lokaliteter i landet; heraf er en eller to beliggende i kommunen. I Ulvshaleskov'en på Møn er den fundet i 2012 og 2013. Derudover er der et fund uden lokalitetsangivelse, som angiveligt er fra Møns Klint.

Der vurderes ikke at være behov for målrettet forvaltning af denne art. Den ellesump, som skørhatten vokser i på Ulvhale, bør dog ikke fældes i forbindelse med forvaltning mod mere lysåben natur.

Figur 95. Elle-skørhat i mos på rødden ellestamme ved Ulvhale Nordstrand (Foto: Thomas Kehlet).

Gulplettert gift-skørhat

Gulplettert gift-skørhat (*Russula luteotacta*) er en blegrød skørhat, der danner ektomykorrhiza med især eg og bøg på leret og kalkholdig bund. Gulplettert gift-skørhat vokser på omkring et halvt hundrede lokaliteter i landet og på to i kommunen: i 2006 i Stensby Skov, Sydsjælland og i 1955 på Bønsvig, Sydøstsjælland.

Der vurderes ikke at være behov for målrettet forvaltning af denne art. Værtstræer bør dog ikke fældes.

Poppel-hængeøre

Poppel-hængeøre (*Schizophyllum amplum*) er en sæksporesvamp, der ligner en bægersvamp, som hænger på hovedet. Den vokser som nedbryder på poppel- og pilegren og kan findes på alle årstider. Der er knap 40 kendte lokaliteter for arten i landet, flest i Københavnsområdet. Dette tyder på, at den andre steder er overset. Den vokser ofte højt i træerne og kan bedst ses i fugtigt vejr, hvor den folder sig ud. I Vordingborg kommune er den fundet to steder: på Knudshoved på Sydsjælland i 2010 og Slambassinerne ved Stege på Møn i 2003 og 2012.

Der vurderes ikke at være behov for forvaltnings tiltag for denne art, der kan vokse på ret tynde, døde grene af popler. Artens tilsvyneladende sjældenhed må bero på, at den er svær at finde.

Figur 96. Små hængeører på vej frem på poppelgren. Skålene vender nedad i modsætning til mange andre lignende svampe (Foto: Thomas Kehlet).

Stilket kroneskorpe

Stilket kroneskorpe (*Sistotrema confluens*) lever som nedbryder og kan også danne ektomykorrhiza (både med nåle- og løvtræer). Den ses som regel direkte på jord eller førne i løv- og nåleskove. Arten har en usædvanlig, nordøstlig udbredelse i Danmark med ca. 40 fund i Nordøstjylland og Nordøstsjælland. Herudover er der et gammel fund på Fyn og et meget gammelt fund fra Møn i 1888. Arten er muligvis helt forsvundet fra Vordingborg-området.

Der vurderes ikke at være behov for forvaltnings-tiltag for denne art, der menes at være forsvundet fra kommunen.

Rosafodet slimrørhat

Rosafodet slimrørhat (*Suillus collinitus*) er ektomykorrhizadanner med fyr i skove parker og andre steder. Den har ca. 15 voksesteder i landet: ét sted er på Djursland og resten på Sjælland, heraf flest i Københavnsområdet. I kommunen er den kendt fra en enkelt lokalitet: Faksinge Skov på Sydøstsjælland i 1995. Det er sandsynligvis en overset art, da den kan minde en del om andre slim-rørhatte.

Der vurderes ikke at være behov for særlige forvaltningsstiltag for denne art. Dog bør værtstræer skånes, hvor den vokser.

Figur 97. Rosafodet slimrørhat (Foto: Thomas Kehlet).

Busk-frynsesvamp

Busk-frynsesvamp (*Thelephora anthocephala*) danner mest ektomykorrhiza med bøg og eg, men også ædelgran og andre træer i skove på muldbund på leret og ofte kalkholdig bund. Den er fundet på lidt over 40 lokaliteter, mest i landets østlige egne, herunder én i Vordingborg kommune: Møns Klint i 1977.

Der vurderes ikke at være særlige behov forvaltning for denne art. Dog bør værtstræer ikke fældes.

Figur 98. Busk-frynsesvamp (Foto: Martin Vestergaard).

Sortskællet ridderhat

Sortskællet ridderhat (*Tricholoma squarrulosum*) er kendt fra tre fund fra Møns Klint i 1995-2001. I resten af landet er den kendt fra yderligere 30 lokaliteter. Det er en ektomykorrhizadanner med bøg og eg på leret, kalkholdig bund i gamle løvskove.

Der vurderes ikke at være behov for større forvaltningstiltag for denne art. Hvor den forekommer, bør værtstrærne dog ikke fældes.

Figur 99. Sortskællet ridderhat i Buderupholm (Foto: Martin Vestergaard).

Sommer-trøffel

Sommer-trøffel (*Tuber aestivum*) er ektomykorrhizadanner med lind, eg og bøg og vokser på solvarme, lysåbne steder i skove og parker. Da den vokser underjordisk, er den uden tvivl overset mange steder. Den forsøges dyrket, og eftersøgningsindsatsen er øget i de senere år. Alligevel er den kun fundet på ni lokaliteter, herunder ved Marienlyst, Vordingborg i 1951 og på Møns Klint i 1999.

Arten er forsøgt dyrket i visse skove på importerede, udenlandske træer, der er podet med arten. Men succes med disse forsøg har vi endnu til gode at se.

Der vurderes ikke at være behov for ydeligere forvaltningstiltag for denne art, der burde begünstiges af den igangværende forvaltning, som skaber mere lysåben skov på klinten. Dog bør det indtænkes, at der ikke skabes for meget træk, da varme er en væsentlig faktor for Sommer-trøffels trivsel i Danmark.

Krybende blødpiresvamp

Krybende blødpiresvamp (*Tyromyces wynnei*) vokser som nedbryder på næringsrig muldbund på knap 75 lokaliteter i Danmark; heraf er de fire i kommunen: på Sydsjælland i Viemose Skov i 2005 og på Møn i Fanefjord Skov i 1974, i Ulvhale-skoven i 1974 og Møns Klint i 1997 og 2006, hvor den blev fundet i Havrelukke og Jydelejet.

Der vurderes ikke at være særlige behov for forvaltningstiltag for denne art.

Figur 100. Krybende blødpiresvamp i Jydelejet (Foto: Martin Vestergaard).

Silkehåret posesvamp

Silkehåret posesvamp (*Volvariella bombycina*) vokser som nedbryder eller parasit på veterantræer af forskellig art, dog kun løvtræ. Den ynder at vokse soleksponeret bl.a. på allétræer. Den er fundet ca. 90 steder i landet, heraf kun et sted i kommunen: Knudsskov på Sydsjælland i 1961 og 1962. Det er en art, der kan være forsvundet fra sin vokseplads i 1962, men den kan være overset andre steder i kommunen.

Mere urørt skov vil gavne denne art, der er afhængig af store, døende veterantræer.

Figur 101. Silkehåret posesvamp på gammelt hestekastanie ved Fuglsang Gods (Foto: Thomas Kehlet).

3.6 Andre sjældne svampe (DD, NA m.fl.)

Beskrivelse

Der findes ca. 3000 arter af storsvampe i Danmark, og mange af disse er sjældne. En betragtelig stor andel er fundet under ti gange i Danmark, men langt fra alle de sjældne er med på den officielle rødliste. Vordingborg kommune er således også hjemsted for en række arter, der kun har få danske fund, men som af forskellige årsager ikke er rødlistede. Det kan dreje sig om arter, der nyfundne i Danmark, eller hvor man ved for lidt om deres udbredelse. Det drejer sig også typisk om arter, der er overset, fx fordi de er vanskelige at bestemme eller lever kryptisk. Hertil hører kategorierne DD (mangler data) og NA (ikke mulig at vurdere).

Nedenfor ses et udvalg af nogle af de sjældneste af disse arter. Det drejer sig om de af arterne i kategorierne DD og NA, som har under ti danske voksesteder i landet. Listen er suppleret med enkelte andre arter, der ligeledes er kendt fra under ti fund i landet.

Således er alle større svampe, der er meget sjældne (men ikke officielt rødlistede) med i oversigten. Efter oversigten følger en opsamling af arter, der end ikke er rødlistevurderet endnu. Det er da igen kun de sjældneste af dem, der er medtaget (dvs. de som har mindre end ti findesteder i landet).

Fund

Barksvampen *Athelopsis lembospora* har kun fire danske voksesteder, herunder Ulvhaleskoven på Møn i 2009.

Elfenbens-gulhat (*Bolbitius lacteus*) har syv danske voksesteder, bl.a. i Jydelejet på Møn i 1980.

Purpurørhat (*Boletus rhodopurpureus*) er fundet tre steder i Danmark, inklusive Fanefjord Skov på Møn i 2010.

Barksvampen *Byssocorticium coprophilum* har fire danske findesteder, heriblandt Høvblege på Møn i 2012.

Sæksporesvampen *Cistella albolutea* ligner en Frynseskive på halvgræsser. Den er fundet syv steder i landet, herunder Busene på Møn i 1996.

Klit-tragthat (*Clitocybe barbularum*) vokser på Hår-bølle Pynt på Møn (2014) og har derudover fire andre danske voksesteder.

Keglehatten *Conocybe microspora* er kendt fra fem steder i landet, herunder Store Klinteskov på Møn i 1997.

Keglehatten *Conocybe pseudocrispa* er i Danmark kun fundet på Møn i Jydelejet, hvor den voksende i tørt græsland i 2003.

Keglehatten *Conocybe subalpina* er kendt fra tre danske fund, herunder Møns Klint i 2006.

Brunhåret blækhat (*Coprinellus sclerocystidiosus*) er kendt fra fire steder i landet, herunder Knuds-hoved Odde på Sydsjælland i 2010.

Blækhatten *Coprinellus subdisseminatus* har tre danske fund, bl.a. Kostræde Banker, Sydsjælland i 2010.

Gødningsblækhatten *Coprinus poliomallus* er kendt fra fire danske fund, bl.a. Ulvhale Nordstrand på Møn i 2005.

Slørhatten *Cortinarius pratensis* er kun kendt fra Hesselø, Feddet og Ulvhale Nordstrand på Møn, hvor den blev set i 2012.

Slørhatten *Cortinarius pseudorubricosus* (figur 102) blev fundet ny for Danmark i 2011 på Køng Overdrev på Sydsjælland og er set der to gange siden, men ingen andre steder i landet.

Figur 102. Denne slørhat (*Cortinarius pseudorubricosus*) har kun ét dansk vokested, som er ved Køng Overdrev (Foto: Martin Vestergaard).

Lysskællet parasolhat (*Echinoderma carinii*) har fire danske voksesteder, herunder Kostræde Bunker på Sydsjælland, hvor den er set fire gange i 2001 - 2011. Se figur 103.

Violblå rødblad (*Entoloma cyanulum*) er kendt fra syv fund i Danmark, herunder Møns Klint i 1946.

Dunstokket rødblad (*Entoloma lanuginosipes*) er kendt fra otte danske fund, bl.a. Ulvhale Nordstrand på Møn i 2012. Se figur 104.

Hvid maj-rødblad (*Entoloma niphoides*) er i Danmark kun kendt fra Lolland og Møn, her i 1977 nær Busene.

Metalgrøn rødblad (*Entoloma versatile*) har to danske findesteder: Næsbyholm Storskov og Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland; sidstnævnte sted blev den fundet i 2001.

Sæksporesvampen *Flagelloscypha pilatii* er fundet fem steder i landet, bl.a. ved Fanefjord kirke på Møn i 2012.

Tørvemos-hjelmhat (*Galerina sphagnorum*) er fundet to steder i Danmark; det ene er Ulvhale-skoven på Møn i 1997.

Grubetrøffel er kun fundet en enkelt gang i Danmark: Møns Klint i 1948.

Dunhammer-spatelhat (*Gliocephala menieri*) er fundet fem steder i landet, bla. Store Gedesø på Møn i 1997.

Vedsvampen *Hymenochaete fuliginosa*, der er resupinat, er fundet tre steder i landet, herunder på Møn i Jydelejet i 1994.

Kuljordbær-arten *Hypoxylon julianii* er i Danmark kun kendt fra Jydelejet på Møn i 1995, hvor den blev meldt to gange (forår og efterår).

Storsporet rodtrøffel (*Hysterium stoloniferum*) er også kun kendt fra Møn i 1893, som er eneste danske lokalitet.

Pragtnavlehat (*Haasiella venustissima*) er fundet tre steder i landet, bl.a. fra Sydsjælland i Kostræde Bunker i 2001.

Lysrandet trævlhat (*Inocybe albomarginata*) er kendt fra seks lokaliteter i landet, bl.a. Møns Klint i 2006.

Figur 103. Lysskællet parasolhat
(Foto: Martin Vestergaard).

Figur 104. Dunstokket rødblad (Foto: Thomas Kehlet).

Trævlhatten *Inocybe posterula* har fem danske finde-steder, herunder fra Sydsjælland i Kostræde Banker i 2011.

Frynseskiven *Lachnum fasciculare* er kendt fra tre danske voksesteder, bla. Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland i 2005.

Hede-støvbold (*Lycoperdon ericaeum*) er kun kendt fra to fund i Danmark: Kostræde Banker, Sydsjælland (2006) og Vendsyssel.

Mørk munkehætte (*Melanoleuca atripes*) har to danske fund. Det ene er i Kostræde Banker, Sydsjælland i 2011. Se figur 105.

Sørgehat (*Melanomphalina nigrescens*) er kendt fra syv lokaliteter i Danmark, bl.a. Fanefjord Kirke på Møn i 1931 og Allerslev på Sydøstsjælland i 2011.

Smudsigbrun skælhat (*Meottomyces dissimulans*) er kendt fra otte danske fund, herunder på Sydsjælland i Kostræde Banker, hvor den er fundet i 2006 og 2013. Se figur 106.

Urte-læderskål (*Merismodes granulosa*) er kendt fra fire danske fund, bl.a. Ulvhale på Møn i 2003.

Star-huesvamp (*Mycena riparia*) er kendt fra fire fund, bl.a. Møns Klint i 1977.

Læderbold (*Mycenastrum corium*) har otte danske fund, heriblandt Møns Klint i 2001.

Mose-kuldyne (*Nemania aureolutea*) vokse på fire danske lokaliteter, heriblandt på Møn i Jydelejet i 1995.

Kulkernesvampen *Nummularia gigas* er kun kendt fra Knudshoved Odde på Sydsjælland (2001) og Fortunens Indelukke.

Sort kratertrøffel (*Pachyphloeus melanoxanthus*) er kendt fra syv lokaliteter, alle fra starten af 1950'erne, heriblandt Vintersbølle Skov ved Vor dingborg i 1952.

Dråbe-glanshat (*Panaleulus guttatus*) er kun kendt fra to steder i landet, herunder Jydelejet på Møn i 2014.

Barksvampen *Phanerochaete deflectens* er kendt fra to fund i Danmark. Det ene er fra Møns Klint i 1953.

Figur 105. Det ene af kun to fund i Danmark af Mørk munkehætte fra Kostræde Banker (Foto: Martin Vestergaard).

Figur 106. Smudsigbrun skælhat i Kostræde Banker (Foto: Thomas Kehlet).

Barksvampen *Phlebia romellii* har tre danske fund, heriblandt på Møn i Ulvhaleskoven i 1968.

Blåfodet skærmhat (*Pluteus cyanopus*) har seks danske fund inklusive Krageskov ved Liselund på Møn i 1961.

Barksvampen *Phlebiella gaspesica* er kun fundet to gange i Danmark. Første gang var på en enegren i en rørskov på Ulvhale, Møn i 2003.

Randstribet skærmhat (*Pluteus pallescens*) er fundet tre steder i landet; heraf er det ene fund fra Klinteskoven på Møn i 1997. Se figur 107.

Hare-priksvamp (*Poronia erici*) er i Danmark kun kendt fra Ulvhale på Møn, hvor den er registreret fire gange i 1956-2007.

Koralsvampen *Ramaria decurrentis* var ny for Danmark, da den dukkede op på Sydsjælland i Kastræde Banker i 2001. Her optræder den årligt i mængder. Den findes endvidere to steder på Fyn. Se figur 108.

Nordisk fladhat (*Rhodocollybia fodiens*) vokser syv steder i landet, bl.a. Ulvhaleskoven og Klinteskov. Begge fund er fra Møn i 1997.

Skørhatten *Russula insignis* har fem danske fund, bl.a. Jydelejet, Møn i 1990.

Æblepig (*Sarcodontia crocea*) har sin eneste danske forekomst på Bøndernes Egehoved på Sydøstsjælland. Her vokser den på et gammelt æbletræ tæt på kysten og er meldt i 2003 og i 2011.

Rødbrun bruskbold (*Scleroderma cepa*) har fem danske forekomster, bl.a. på Sydsjælland fra Kastræde Bunker i 2008.

Tynd skyggehat (*Simocybe reducta*) har to danske fund, det ene i Jydelejet, Møn i 1993.

Barksvampen *Stypella legonii* er kendt fra to danske fund. Det ene er Timmesøbjerg, Møns Klint i 2014.

Frynsehinden *Tomentella asperula* har tre danske forekomster. Den ene er fra Møns Klint i Sandskredsfald i 2007.

Frynsehinden *Tomentella griseoumbrina* har sin eneste danske forekomst på Møns Klint i Sandskredsfald, hvor den blev fundet i 2007.

Figur 107. Randstribet skærmhat
(Foto: Thomas Kehlet).

Figur 108. Koralsvamp, der var ny for landet i 2001
(Foto: Martin Vestergaard).

Frynsehinden *Tomentella subclavigera* har fem fund i landet og blev ligeledes fundet i Sandskredsfald i 2007. Arten er også fundet med lokalitetsangivelsen Møns Klint i 1953.

Bævresvampen *Tremella exigua* har tre danske fund, bl.a. Møns Klint i 2005.

Bævresvampen *Tremella discicola* vokser som parasit på skivesvampe og er fundet seks steder i landet, herunder Ulvhaleskoven på Møn i 2005.

Sæksporesvampen *Unguicellula tityri* er kun fundet én gang i landet. Det var i 2000 på Ulvhale på Møn, hvor den voksende på muselort i et pilekrat.

3.7 Sjældne svampe, der ikke er vurderet (NE)

Beskrivelse

Udover de allerede nævnte svampe er der en lang række arter, der af ukendte årsager ikke er rødlistevurderet. Disse har betegnelsen NE, hvilket står for "not evaluated". Det drejer sig både om almindelige arter og om sjældne arter. Mange af arterne er uafklarede systematisk eller meget små. De fleste af dem (især inden for gruppen af sæksporesvampe, brandsvampe, rust m.fl.) er meget små og oversete svampe, der kun kan kendes med mikroskop, og som kun meget få personer beskæftiger sig med.

Fund

I listen nedenfor er medtaget de af NE-arterne, der har under ti voksesteder/fund i Danmark.

Amphisphaerella xylostei fire fund i landet, herunder i Jydelejet på Møn i 2005.

Amylocarpus encephaloides tre fund i landet, herunder i Ålebæk Strand, Møn i 2012.

Arrhenia peltigerina (Skjoldlav-fontænehæt) er fundet syv steder i Jylland, et sted på Sjælland og blev overraskende fundet ved Ulvhale Nordstrand i 2015. Se figur 110.

Ascobolus brassicae: fire fund i landet, herunder i Ulvhale, Møn i 2000.

Ascobolus rhytidosporus: tre fund i landet, herunder i Ulvhale, Møn i 2000.

Figur 110. Skjoldlav-fontænehæt er tidligere kun fundet på en lokalitet i Østdanmark men dukkede i 2015 op på Ulvhale. (Foto: Martin Vestergaard).

Bactridium flavum: seks fund i landet, herunder i Store Klinteskov, Møn i 1997.

Boubovia ovalispora: to fund i landet, herunder på Møn i Liselund og Klinteskoven på Møn i 1997.

Byssocorticium efibulatum: to fund i landet, herunder i Store Klinteskov, Møn i 1997.

Byssolophis sphaerioides: ét fund i landet: Kostræde Banker, Sydsjælland i 2008.

Caudospora taleola: fire fund i landet, herunder i Ulvhale Nordenge, Møn i 2007.

Cephalotheca sulfurea: tre fund i landet, herunder i Store Fredskov, Sydsjælland i 2004.

Cheilymenia fibrillosa: ét fund i landet: Jydelejet, Møn i 1980.

Cheilymenia vitellina: fire fund i landet, herunder Møns Klint i 1997.

Ciliolarina pinicola: tre fund i landet, herunder i Ulvhale, Møn i 2007.

Coniochaeta ligniaria: to fund i landet, herunder i Liselund, Møn i 1995.

Cortinarius collinitoides: fem fund i landet, herunder i Køng Overdrev, Sydsjælland i 2011. Se figur 109.

Cortinarius rickenianus: seks fund i landet, herunder i Møns Klint i 2003.

Cucurbitaria berberidis: syv fund i landet, herunder i Jydelejet, Møn i 2005.

Dynd-blækhat *Coprinopsis fluvialis*: to fund i landet, herunder i Lekkende Hovskov, Sydsjælland i 2013.

Elaphomyces septatus: to fund i landet, herunder i Marienlyst ved Vordingborg i 1951.

Entoloma chloropolium: fem fund i landet, herunder ved Fanefjord Kirke, Møn i 2012.

Entyloma ficariae: to fund i landet, herunder Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland i 2014.

Erysiphe aquilegiae: tre fund i landet, herunder i Kalsterbjerg, Møn i 1995.

Figur 109. *Cortinarius collinitoides* er en af flere arter af slimsørhatte, der er skilt ud som art i nyere tid, og hvor udbredelsen derfor er dårligt kendt. Værtstræet har afgørende betydning for bestemmelsen. Her på Køng Overdrev (Foto: Martin Vestergaard).

Exosporium tiliae: to fund i landet, herunder i Klintholm, Møn i 2012.

Flammulaster rhombospora Rombesporet grynskælhat: ni fund i landet, herunder i Røde Udfald, Møns Klinteskov i 1997.

Gyromitra leucoxantha: tre fund i landet, herunder i Møns Klint i 1927.

Haglundia perelegans: ét fund i landet, herunder i Timmesø Bjerg, Møn i 2003.

Helvella atra: otte fund i landet, herunder i Sandskredsfald, Møns Klinteskov i 2001.

Hercospora tiliae: fem fund i landet, herunder i Klintholm, Møn i 2012.

Hormothecea robertiani: fem fund i landet, herunder på Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland og Kostræde Banker på Sydsjælland.

Hymenoscyphus conscriptus: fem fund i landet, herunder i Kulsbjerje ved Vordingborg i 2012. Se figur 110.

Hyphoderma nemorale: ét fund i landet: Kostræde Banker, Sydsjælland.

Hypocopra ornithophila: ét fund i landet: Ulvhale Nordstrand, Møn i 2013. Se figur 111.

Hypocrea schweinitzii: syv fund i landet, herunder i Lekkende Hovskov, Sydsjælland i 2001.

Inocybe pseudoreducta: ét fund i landet, herunder i Møns Klint i 2006.

Jugulospora rotula: ét fund i landet: Store Klinteskov, Møn i 1995.

Lasionectria vulpina: to fund i landet, herunder i Ulvhaleskoven, Møn i 2000.

Leptosphaeria typhae: to fund i landet, herunder i Ulvhaleskoven, Møn i 1997.

Lichenopeltella nigroannulata: tre fund i landet, herunder i Store Klinteskov, Møn i 1997.

Marcellina rickii: tre fund i landet, herunder i Jydelejet, Møn i 1994.

Figur 110. *Hymenoscyphus conscriptus*
(Foto: Thomas Kehlet).

Figur 111. *Hypocopra ornithophila* på harelort ved Ulvhale (Foto: Thomas Kehlet).

Marchandiomyces aurantiacus: fem fund i landet, herunder på Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland i 2014.

Melanconis spodiaea: to danske fund, bl.a. Ulvhale Nordenge, Møn i 2007.

Melanopsammella inaequalis: ét fund i landet: Kostræde Banker, Sydsjælland i 2006.

Melomastia mastoidea: ét fund i landet: Møns Klint i 2006.

Microthyrium versicolor: ét fund i landet: Lilleskov, Møn i 1997.

Mycosphaerella punctiformis: seks fund i landet, herunder på Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland i 2014.

Myriosclerotinia scirpicola (Kogleaks knoldskive): fem danske fund, herunder Stege, Møn i 1998.

Neobarya parasitica: syv fund i landet, herunder ved Fanefjord Kirke, Møn i 2012.

Niptera pilosa: to fund i landet, herunder Møns Klint i 1997.

Nitschkia grevillei: fem fund i landet, herunder i Klintholm, Møn i 2012.

Oligonema schweinitzii: to fund i landet, herunder i Ulvhaleskoven, Møn i 1997.

Paecilomyces tenuipes: ét fund i landet: Fanefjord Kirke, Møn i 2012. Se figur 112.

Peziza exogelatinosa: fem fund i landet, herunder i Liselund, Møn i 1997.

Peziza gerardii: syv fund i landet, herunder i Sandskredsfald, Møn i 1998.

Peziza polaripapulata: fire fund i landet, herunder på Møns Klint (udateret).

Peziza retrocurvata: to fund i landet, herunder i Sandskredsfald, Møns Klinteskov i 2007.

Peziza subcitrina tre fund i landet, herunder i Kostræde Banker, Sydsjælland 2011. Se figur 113.

Phoma minutula: ét fund i landet: Jydelejet, Møn i 2006.

Figur 112. *Paecilomyces tenuipes* er en art af puppesnyltekolle, der i Danmark kun er set en enkelt gang: På overdrevene ved Fanefjord Kirke i 2012. (Foto: Martin Vestergaard).

Figur 113. *Peziza subcitrina* var ny for landet, da den dukkede op på flis fra genbrugsstationen i Kostræde Banker (Foto: Martin Vestergaard)

Phomatospora dinemasporium: tre fund i landet, herunder i Jydelejet, Møn i 1994.

Pleospora rubelloides: ét fund i landet i 2012, Ålebæk Strand, Møn.

Plicariella scabrosa: to fund i landet, herunder på Møns Klint i 1994.

Podospora decipiens: to fund i landet, herunder i Jydelejet, Møn i 1994.

Psathyrella effibulata: tre fund i landet, herunder i Fanefjord Skov, Møn i 1982.

Ramaria "ammophila" (Sandhjælme-koralsvamp) er en meget sjælden koralsvamp, der endnu ikke er officielt beskrevet, selvom den er nævnt i litteraturen. Den menes kun at være kendt fra Falsterbo i Sverige, Rødby på Lolland, et sted i Jylland og formodentlig i Nordtyskland. Det var derfor en stor overraskelse, at den dukkede op på hele to nye voksesteder, begge på Vestmøn i 2015, Ulvhale og Hårølle Pynt. Se figur 115.

Rutstroemia echinophila (Kastanie brunskive): fem fund i landet, herunder i Kostræde Banker, Sydsjælland i 2001 og 2012. Se figur 116

Sarcodon fennicus: ét fund i landet: Store Klinteskov, Møn i 1958.

Sarcodon lundellii: ét fund i landet: Busene, Møn i 1919.

Stjernebæger *Sarcosphaera coronaria*: fem fund i landet, herunder på Møns Klint (mange år og adskillige mycelier langs klintekanten).

Scabropezia flavovirens: tre fund i landet, herunder i Møns Klint i 1980, 1994, 1997.

Scutellinia nigrohirtula: tre fund i landet, herunder på Kalsterbjerg, Møn i 1995.

Sepedonium microspermum: ni fund i landet, herunder i Kostræde Banker, Sydsjælland i 2008 og i 2009 i Damsholte på Møn.

Sirobasidium albidum: tre fund i landet, herunder i Krageskov ved Liselund, Møn i 2005.

Sphaeropsis sapinea: fire fund i landet, herunder i Ålebæk Strand, Møn i 2012.

Figur 115. Denne koralsvamp (*Ramaria "ammophila"*) vokser på sandhjælme (ses i baggrunden), og er, selvom den er kendt fra nogle få steder, ikke beskrevet videnskabeligt. Den dukkede meget overraskende op på hele to nye voksesteder, begge på Møn (Foto: Martin Vestergaard).

Figure 116. Kastanie brunskive på skaller af ægte kastanie i forfatterens have (Foto: Thomas Kehlet).

Sphaerotheca mors-uvae: to fund i landet, herunder i Store Klinteskov, Møn i 2013.

Spondylocladiopsis cupulicola: ét fund i landet: Jydelejet, Møn i 1994.

Sporonema diamandidis: to fund i landet, herunder i Ålebæk Strand, Møn i 2012.

Synchytrium mercurialis: fem fund i landet, herunder i Kraneled, Møn i 2012.

Syspastospora parasitica: tre fund i landet, herunder i Sandskredsfald, Møn i 2007.

Tapesia villosa: seks fund i landet, herunder i Nymark Skov ved Vordingborg i 1995.

Tetragoniamyces uliginosus: fem fund i landet, herunder i Knudsskov, Sydsjælland i 2007.

Trichosphaeria notabilis: otte fund i landet, herunder i Ulvhaleskoven, Møn i 2005 og Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland i 2000.

Tvehåret Børstebæger *Trichophaeopsis bicuspis*: tre fund i landet, herunder i Ulvhaleskoven, Møn i 1974.

Urocystis ficariae: ét fund i landet: Bøndernes Egehoved, Sydøstsjælland.

Valsa sordida: ét fund i landet: Stensby Skov, Sydøstsjælland 2013. Se figur 114.

Figur 114. *Valsa sordida* på poppelgren i Stensby Skov (Foto: Thomas Kehlet).

4 GENNEMGANG AF LOKALITETER

Ovenfor ses et kort over de lokaliteter, der er kendte voksesteder for rødlistede svampe i Vordingborg kommune. I tabellerne nedenfor ses lokalitetsnavnene til numrene på kortet, dels i nummerrækkefølge og dels i alfabetisk rækkefølge.

Nr.	Lokalitet	Nr.	Lokalitet	Nr.	Lokalitet
1	Kostræde Banker , s.105	19	Skallerup	37	Kløften , s.118
2	Køng Overdrev , s.106	20	Lekkende mm , s.114	38	Stensby Skov , s.119
3	Avnø	21	Allerslev	39	Petersværft
4	Knudshoved Odde , s.107	22	Oremandsgård	40	Farø , s.121
5	Knudsskov , s.108	23	Rekkende	41	Fanefjord Kirke s. 121
6	Oreby Skov , s.109	24	Nebleskov	42	Hårboelle Pynt
7	Grumløse	25	Kragevig	43	Fanefjord Skov , s.122
8	Even Sø og Melte Skov	26	Barmosen	44	Marienborg
9	Faksinge Skov , s.109	27	Vordingborg by , s.115	45	Stege Slambassiner
10	Hollænderskov , s.110	28	Oringe	46	Nyord
11	Nysø , 111	29	Marienlyst , s.116	47	Ulvshale , s.123
12	Næbskoven , 111	30	Vintersbølle Skov , s.117	48	Ridefoged Lukke
13	Bøndernes Egehoved , s.111	31	Kulsbjerge	49	Fredskov ved Nordfelt
14	Roneklint , s.113	32	Liliendal	50	Pomlerende mm , s.126
15	Store Hestehave	33	Vådebjerg Skov	51	Krageskov ved Liselund
16	Bønsvighoved Skov s. 114	34	Petersgård , s.118	52	Klinteskov/Møns Klint , s.127
17	Bøget	35	Viemose Skov , s.120	53	Høvblege , s. 127
18	Lundegård ved Præstø	36	Kalvehave	54	Busene Have

Tabel 1. Lokaliteterne ordnet i numerisk rækkefølge. Omtalte lokaliteter er markeret med fed og sidetal angivet.

Lokalitet	Nr.	Lokalitet	Nr.	Lokalitet	Nr.
Allerslev	21	Klinteskoven/Møns Klint , s. 127	52	Oremandsgård	22
Avnø	3	Kløften , s. 118	37	Oringe	28
Barmosen	26	Knudshoved Odde , s. 107	4	Petersgård , s. 117	34
Busene Have	54	Knudsskov , s. 108	5	Petersværft	39
Bøget	17	Kostræde banker , s. 105	1	Pomlerende mm. , s. 126	50
Bøndernes Egehoved , s. 111	13	Krageskov ved Liselund	51	Rekkende	23
Bønsvighoved Skov , s. 114	16	Kragevig	25	Ridefoged Lukke	48
Even Sø og Melte Skov	8	Kulsbjerge	31	Roneklint , s. 113	14
Faksinge Skov , s. 109	9	Køng Overdrev , s. 106	2	Skallerup	19
Fanefjord Kirke , s. 121	41	Lekkende mm. , s. 114	20	Stege Slambassiner	45
Fanefjord Skov , s. 122	43	Liliendal	32	Stensby Skov mm. , 119	38, 39
Stensby Skov	38	Lundegård ved Præstø	18	Store Hestehave	15
Farø , s. 121	40	Marienborg	44	Ulvshale , s. 123	47
Fredskov ved Nordfelt	49	Marienlyst , s. 116	29	Viemose Skov , s. 120	35
Grumløse	7	Nebleskov	24	Vintersbølle Skov , s. 116	30
Hollænderskov , s. 110	10	Nyord	46	Vordingborg by , s. 115	27
Høvblege , s. 127	53	Nysø , s. 111	11	Vådebjerg Skov	33
Hårølle Pynt	42	Næbskoven , s. 111	12		
Kalvehave	36	Oreby Skov , s. 109	6		

Tabel 2. Lokaliteterne nævnt i alfabetisk rækkefølge. Omtalte lokaliteter er markeret med fed og sidetal angivet.

4.1 De vigtigste svampeлокaliteter i Vordingborg kommune

Lokalitetsgennemgangen tager udgangspunkt i de rødlistede arter og går ikke i detaljer med ikke-rødlistede, men sjældnere svampe.

Ikke alle kommunens lokaliteter med fund af rødlistede svampe vil blive gennemgået nærmere. De lokaliteter, der har mere end et enkelt fund, eller som vurderes at have potentielle for flere ved nærmere undersøgelser, er udvalgt.

Ved gennemgangen af lokaliteterne er enkelte arter markeret med et spørgsmålstege (?). Det er brugt, når der er stor sandsynlighed for, at arten ikke længere forekommer på lokaliteten.

Kun godt en håndfuld lokaliteter udmærker sig ved at have mere end ti rødlistede svampearter, mens yderligere ni lokaliteter har fem eller flere rødlistede arter. I tabellen nedenfor ses, hvor mange rødlistede arter af svampe, der er fundet på de lokaliteter i kommunen, hvor der er fundet mere end én rødlistet art.

Det fremgår tydeligt, at Møns Klint er i en særlig klasse; se nærmere omtale under lokalitetsgennemgangen.

Det er meget klart, at der er få svampeinteresserede til at dække alle lokaliteter i kommunen, og at man gennem tiderne meget har besøgt de allerbedste lokaliteter.

Lokaliteterne er i gennemgangen ordnet geografisk.

Lokalitet	Antal rødlistede arter	Lokalitet	Antal rødlistede arter
Møns Klint	128	Pomlerende mm.	4
Ulvshale	26	Farø	3
Bøndernes Egehoved	23	Marienlyst	3
Vintersbølle Skov	15	Store Hestehave	3
Kostræde Banker	12	Vordingborg By	3
Fanefjord Skov	12	Knudshoved Odde	2 (3)
Bønsvighoved Skov	8	Fredskov	2
Stensby Skov	8	Hollænderskoven	2
Faksinge Skov	7	Hårboelle Pynt	2
Lekkende	6	Kirkeskoven	2
Fanefjord Kirke	6	Nysø	2
Viemose Skov	6	Næbskov	2
Vordingborg By	2-6	Petersgård	2
Høvblege	5	Petersværft	2
Knudsskov	5	Kløften	1
Køng Overdrev	5	Oreby Skov	1
Roneklint	4		

Tabel 3. Oversigt over antallet af rødlistede svampearter på de bedste lokaliteter; med de artsrigeste nævnt først.

4.2 NV-lige del af Vordingborg kommune

4.2.1 Kostræde Banker (nr. 1 på kortet, 12 arter)

Kostræde Banker ligger på en særlig geologisk formation en såkaldt kame, der er en lagdelt grusformation dannet i indlandsisen under sidste istid. Ved isens afsmelting stod grusformationen tilbage men er blevet noget eroderet fra siderne. Gruset er ret fin og sandblandet. pH er omkring 8,5, hvilket giver meget specielle jordbundsforhold. Dertil kommer, at storebæltsklimaet strækker sig ind langs Sjællands vestkyst, og området har derfor et af de største antal solskinstimer i landet, milde vintre og sparsom nedbør.

Se også under Køng Overdrev (næste underkapi- tel), hvor forekomster omkring Køng Mølle i den sydlige del af Kostræde Banker er behandlet.

De særlige geologiske og klimatiske forhold giver vækstbetingelser for en række mere sydligt udbredte arter og for arter, der er sjældne, fordi de stiller særlige krav til jordbund. Dertil kommer at lokaliteten er meget velundersøgt, da forfatterens grund omfatter 1,7 hektarer i midten af byen. Her er der gammel løv-blandskov, overdrev og syrenkrat, der har vist sig at være overraskende artsrike. Alle de rødlistede arter er fundet på denne grund.

Enkelte vokser også andre steder i byen, hvor der findes andre store grunde, krat, læhegn eller steder med potentiiale.

Lokaliteten Kostræde Banker huser 12 rødlistede arter. Heraf er de fire vedsvampe og resten nedbrydere i skovlignende habitater. Derudover er der en meget lang række af arter, der er kendt fra få fund i landet. I alt vokser her ikke mindre end 47 arter, der er fundet under 20 steder i landet. De fleste af de rødlistede arter har flere fund i landet.

I den nordlige del af byen findes et større strandoverdrev, hvor der vokser vokshatte og andre spændende svampe. Der er dog endnu ikke registreret rødlistede svampe herfra. Området var tidligere ret tilgroet, men vil formodentlig vise sig at rumme flere sjældne arter, efter at det er blevet plejet af kommunen.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Kostræde Banker

Lerbrun gråblad (CR)

Grågrøn parasolhat (V)

Kliddet parasolhat (V)

Vinrød parasolhat (V)

Gråsort silkehætte (V)

Rødmende silkehætte (V)

Skorpe-tåresvamp (V)

Purpur-voksporesvamp (V)

Krusblad (NT)

Melet parasolhat (NT)

Gråhåret rødblad (NT)

Skygge-skærmhat (NT)

Rosabladel tragttridderhat (NT)

Rødbrun bruskbold (DD)

Blækhatten *Coprinellus subdisseminatus* (DD)

Koralsvampen *Ramaria decurrens* (DD)

Mørk munkehætte (DD)

Lysskællet parasolhat (DD)

Pragtnavle hatten *Haasiella venustissima* (DD)

Smudsigbrun skælhætte (DD)

Hede-støvbold (DD)

Kastanie-brunskive (NE)

Bægersvampen *Peziza subcitrina* (NE)

Kalkskindet *Hyphoderma nemorale* (NE)

Kernesvampen *Melanopsammella inaequalis* (NE)

Kødkernesvampen *Sepedonium microsporum* (NE)

Sæksvampen *Byssolophis sphaerioides* (NE)

Tyksæksvampen *Hormotheca robertiani* (NE)

Møllers parasolhat (EN)

Vedsvampene omfatter: Purpur voksporesvamp (V), skorpe-tåresvamp (V), Krusblad (NT) og Skygge-skærmhat (NT) (?); sidstnævnte er formodentlig forsvundet, da den poppelstamme, den groede på, er helt væk.

Nedbrydere, der lever i skove, omfatter: Lerbun gråblad (CR), Møllers parasolhat (EN), Kliddet parasolhat (V), Vinrød parasolhat (V), Rødmende silkehat (V), Gråsort silkehat (V), Melet parasolhat (NT) og Rosabladel tragttridderhat (NT).

Lokaliteten huser først og fremmest mange parasolhatte; reelt flere end de, som er rødlistede. Herudover vokser her i øvrigt også en række stjernebolde (syv arter).

Den største sjældenhed er dog uden sammenligning Lerbrun gråblad, der kun er kendt fra to lokaliteter i verden. Det er en hekseringsdannende, brun hatsvamp. Typelokaliteten er Spandau i Berlin. I Kostræde Banker har den to mycelier på grunden. Den er i øvrigt ikke set på typelokaliteten siden sin beskrivelse i 1981.

Forvaltning

Der foregår en udmærket forvaltning af overdrevet i den nordlige del af byen, og der er dukket flere overdrevsarter frem, endskønt ingen rødlistede indtil videre. Denne forvaltning bør fortsætte, og nærmere undersøgelser vil uden tvivl afsløre rødlistede svampe her. Grunden, der er voksested for de rødlistede arter, plejes med nuværende ejer under særlige hensyn til de mange sjældne svampe.

4.2.2 Køng Overdrev (nr. 2 på kortet, fem arter)

Køng Overdrev ligger en smule sydvest for Kostræde Banker og er agerjord i omdrift. I dette afsnit er betegnelsen brugt om arealerne omkring Køng Mølle, ikke mindst nåleparcellen med både gran og ædelgran vest for Højdevej, hvor de fleste af de sjældne og rødlistede arter gror. I nåleparcellen vokser i øvrigt også liden paddero, der også ynder kalkpåvirket mineraljord. Nåletræerne er plantet i halvfjerdserne og har været utilstrækkeligt udtyndet. Med andre ord i principippet en kedelig lokalitet, men de særlige jordbundsforhold og klimaet gør stedet til en vigtig svampelokalitet. Ved Køng Mølle findes en lille grusgrav i et overdrev, og på overdrevet vokser spredte træer, både nål og løv.

Rødlistede og andre sjældne svampe på Køng Overdrev

Purpur-champignon (V)
Dunstokket posesvamp (V)
Vinter-stilkboivist (V)

"Brandplet" gråblad *Lyophyllum atratum* (NT)
Kul-gråblad (NT)

Slørhatten *Cortinarius pseudorubricosus* (DD)

Slørhatten *Cortinarius collinitoides* (NE)

I nåleparcellen vokser: Purpur-champignon (V), og Dunstokket posesvamp (V); begge er nedbrydere i skov. Denne lille, forsømte nåleplantage er dog også voksested for langt de fleste af de ikke-rødlistede sjældenheder, bl.a. flere med eneste danske forekomst.

På siderne af den lille grusgrav vokser i mos Vinter-stilkboivist (V), og i bunden, hvor der har været bål, ses to sjældne og rødlistede arter af gråblade, der er specialiserede på brandtomter: Brandplet-gråblad (NT) og Gul-gråblad (NT).

Forvaltning

Arterne i nåleparcellen er ikke umiddelbart truede. Kun en renafdrift vil være et problem. Overdrevs-karaktererne omkring Køng Mølle bør bibeholdes og plejes. Mindre, men sjældne, bål i bunden af grusgraven vil også være en fordel.

4.2.3 Knudshoved Odde (nr. 4 på kortet, 2 (3) arter)

Knudshoved Odde er kendt for sine fine og artsrike overdrev, der forvaltes i et godt samarbejde mellem lodsejer, Vordingborg Kommune og andre interesser. Terrænet er kuperet og består overvejende af sandede jorder. Der er kun adgang til fods eller cykel de ca. 8 km, der er ud til enden af odden. Der foreligger derfor ikke de mest grundige undersøgelser af svampefloret. I svampedatabasen har der således kun været to ture med mere end et par enkelte arter registreret. Den ene af disse ture lå endda sent på sæsonen.

På Odden har der været foretaget en nødvendig rydning af krat, der desværre er blevet fliset på stedet. Der er stadig flere krat tilbage og også enkelte ældre træer, hvor der vokser sjældne vedsvampe. Et mindre nåletræskrat er blevet fjernet.

Flere steder findes gamle popler, som er vokset for den ene rødlistede svamp: Poppelhængeøre.

Der er angivet tre arter af rødlistede arter fra Knudshoved Odde - to vedsvampe og en overdrevsart. Det drejer sig om: Pindsvinepigsvamp (CR), Poppel-hængeøre (NT) og på overdrevene: Ruslæder vokshat (NT). Pindsvinepigsvampen vokser dog næppe helt ude på Odden, men i Knudsskov (se under denne lokalitet). Den nævnes også her, fordi den er anført under dette lokalitetsnavn.

Rødlistede og andre sjældne svampe på Knudshoved Odde

Pindsvinepigsvamp (CR)

Poppel-hængeøre (NT)
Ruslæder vokshat (NT)

Ruslæder-vokshatten er en blandt mange vokshatter, der kan findes på Knudshoved Odde.

Forvaltning

Det er vigtigt, at overdrevskvaliteterne plejes på Knudshoved Odde, men det er af største betydning, at slæt og fliset materiale bortskaffes. Det kan fx brændes på udvalgte steder. Bliver det liggende tilbage på jorden, virker det som jordforbedring med en effekt, der er det modsatte af, hvad man ønsker at opnå for jordbunden på et artsrigt overdrev.

Da området er dårligt undersøgt, kan der ved grundigere undersøgelser med al sandsynlighed findes flere vokshatte, jordtunger og blåhatte, heraf nogle rødlistede, på Odden.

4.2.4 Knudsskov (nr. 5 på kortet, fem arter)

Knudsskov rummer meget forskellige skovstrukturer. Der er både en del gammel løvskov med eg og bøg, ret store pyntegrøntkulturer og også sumpskov. Jordbunden er noget sandet flere steder, men med muldbund andre steder. Hist og her står meget store, gamle enkelttræer (veterantræer). Disse er meget værdifulde, ikke kun for deres æstetiske kvaliteter, men navnlig som levested for rødlistede svampe og insekter.

Det er især blandt vedsvampene, at der er kendt rødlistede svampe fra Knudsskov: Her vokser Pindsvinepigsvamp (CR) på en gammel bøg, Ege-spejlporesvamp (V) på eg, Kobberrød lakporesvamp (NT) på bøg, og endelig er der tilbage i 1962 fundet silkehåret posesvamp (NT)(?). Spørgsmålsteget angiver, at det er usikkert, om den stadig vokser her. Der er hverken nogen nøjagtig angivelse af sted eller vært.

Desuden er her fundet Poppel-skælrørhat (NT), der er mykorrhizadanner med popler. Fundet er fra Stengærds Mose.

Forvaltning

Det er af største betydning, at de gamle veterantræer bevares. Dette gælder uagtet, at de er ved at vælte, da de er levested for de sjældneste svampe og insekter. Dette kunne bedst ske med økonomisk kompensation, fx fordi de også kan tjene som flagermusestræer, eller i det mindste forsøt ved frivillighed. Det er naturligvis også ønskeligt, at der rekrutteres flere veterantræer. På samme måde som på Knudshoved Odde er det uønskeligt, at alle popler fjernes, da de er levested for rødlistede arter.

Rødlistede og andre sjældne svampe i Knudsskov

Grøngul pastelporesvamp (Ex)

Pindsvinepigsvamp (CR)

Ege-spejlporesvamp (V)

Kobberrød lakporesvamp (NT)

Silkehåret posesvamp (NT)

Poppel-skælrørhat (NT)

Sklerotie-snylehjerne (NE)

4.2.5 Oreby Skov (nr. 6/en art)

Oreby Skov består overvejende af gammel bøgeskov med bryn af blandede løvtræer og enkelte parceller med nåletræer. Mod syd skræner skoven forholdsvis stejlt mod vandet, og på disse skrænter er der en god funga. Det samme gælder på de enkelte veterantræer, der vokser spredt i skoven. Der er dog kun fundet en enkelt rødlistet art: Rosa fedtporesvamp (EN), der gror på en meget gammel bøg, lige hvor Knudsskovvej drejer og danner en lille P-plads med adgang til skoven.

Forvaltning

Det vil være ønskeligt, om flere veterantræer sikres i skoven. Det er også ønskeligt, at der gen nemføres flere undersøgelser af fungaen, og hvis der findes flere sjældne arter på kystskrænterne, etableres mindre områder med urørt skov her.

4.3 NØ-lige del af kommunen omkring Præstø

4.3.1 Faksinge Skov (nr. 9 på kortet, syv arter)

Faksinge Skov består mest af gammel bøgeskov på muld og mor ned mod Even, hvor der er mindre partier med ellesump og sumpskov. Se figur 118.

På skrænterne ned mod søen er der mulighed for flere sjældne svampe end de allerede registrerede. Af sjældne og rødlistede mykorrhizadannere er fundet: Blågullig slørhat (NT), Askegrå sneglehat (EN), Ellerørhat (NT), Gulfnugget sneglehat (NT) og Rosafodet slimrørhat (NT). Desuden huser skoven en rødlistet vedsvamp, den sjældne Gyl denbrun lakporesvamp (EN), der voksede på en gammel selje-røn i 2003.

På den anden side af Even ligger Melteskov og både herfra og fra Even sø er meldt om Kobber rød lakporesvamp, der vokser for fodden af veteranbøge. Det kan dog evt. dreje sig om samme fund.

Forvaltning

Skovdriften på skrænterne bør ske varsomt. Ren afdrift bør under ingen omstændigheder tillades. Faksinge Skov er en statsskov, og det vil være ønskeligt at udlægge skrænterne som urørt skov. I det mindste er det værdifuldt at identificere de værtstræer, der er for de rødlistede mykorrhizadannere og undlade at fælde disse.

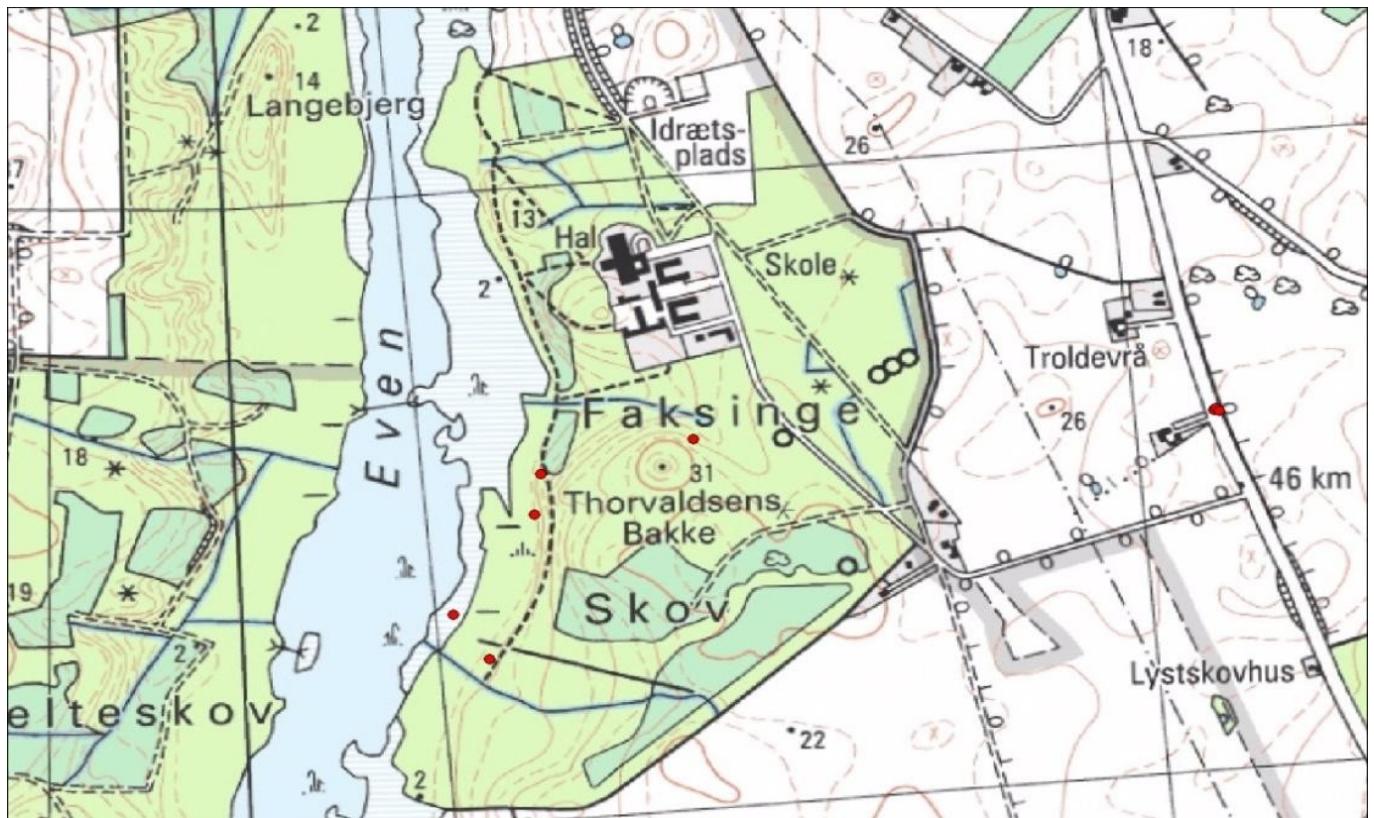
Rødlistede og andre sjældne svampe fra Oreby Skov

Rosa fedtporesvamp (EN)

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Faksinge Skov

Gyldenbrun lakporesvamp (EN)
Askegrå sneglehat (EN)

Kobberrød lakporesvamp (NT)
Ellerørhat (NT)
Rosafodet slimrørhat (NT)
Blågullig slørhat (NT)
Gulfnugget sneglehat (NT)

Figur 118 Rødlistede svampe i Faksinge skov er fundet ud mod Even og på Thorvaldsens Bakke.

4.3.2 Hollænderskoven (nr. 10 på kortet, to arter)

Hollænderskoven rummer både gamle træer, men også en del rydninger og helt ny skov. De bedste skovpartier er i den østlige del ned mod Præstø Fjord, hvor der gror flere gamle træer. Skoven er overvejende løvskov.

Der er kendt to rødlistede svampe. Begge er vedsvampe: Koralpigsвшamp (NT) og Skærmformet stilkporesvamp (NT). Begge er fundet er upræcist angivet men stammer uden tvivl fra den østlige del af skoven, hvor de mest velegnede træer gror.

Forvaltning

Det vil være ønskeligt om et antal veterantræer sikres i skoven.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Hollænderskoven

Koralpigsвшamp (NT)
Skærmformet stilkporesvamp (NT).

4.3.3 Nysø (nr. 11 på kortet, to arter)

Nysø gods ligger omkranset af en slotspark med gamle træer, en lille lund og alléer med gamle træer i et typisk herregårdslandskab. Der er angivet to rødlistede vedsvampe, som begge vokser på store, fritstående træer: Gyldenbrun lakporesvamp (EN) og Ege-spejlpiresvamp (V). Begge arter vokser tæt på landevejen. Slotsparken er tilsyneladende ikke undersøgt, men det ville være forventeligt, at der også kunne vokse rødlistede arter der (fx vedsvampe).

Forvaltning

Det er af største vigtighed, at de gamle træer bevares. De har både stor landskabelig værdi og er endvidere levested for to rødlistede svampearter.

4.3.4 Næbskoven (nr. 12, to arter)

Store dele af den centrale og nordlige del af Næbskoven er yngre skov med bl.a. en del pyntegrønt. Ud mod Præstø Fjord er der et fint bryn med mange gamle løvtræer. Mod syd grænser skoven op til strandenge.

To rødlistede svampe er kendt fra skoven: Ege-spejlpiresvamp (V) og Kobberrød lakporesvamp (NT). Begge er vedsvampe. Spejlpiresvamphen er fundet i skovbrynet mod fjorden, og lakporesvamphen gror på bøg i det sydvestlige hjørne af skoven.

Forvaltning

Det er ønskeligt at sikre flere veterantræer i skoven.

4.3.5 Bøndernes Egehoved (nr. 13, 23 arter)

Bøndernes Egehoved er en af de absolut bedste svampelokaliteter i kommunen. Målt i antal fund af arter overgås den kun af Ulvhale og Klinteskoven. Og størrelsen taget i betragtning er det imponerende, at den kan måle sig med Ulvhale.

Bøndernes Egehoved har om nogen lokalitet i kommunen naturskovspræg. Den oprindelige naturskov har været meget lysåben som følge af store græsseres påvirkning, og på Bøndernes Egehoved finder man overdrevskvaliteter blandet med krat og meget gamle, selvsåede løvtræer. Et enkelt egetræ er 8 m i omkreds, og selv navr og avnbøg forekommer i imponerende størrelser. Der er også et par naturlige vandhuller, hvor den sjældne bilag IV-art løvfrø yngler. Lokaliteten grænser op til strandenge og Præstø Fjord mod nord.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Nysø

Gyldenbrun lakporesvamp (EN)

Ege-spejlpiresvamp (V)

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Næbskoven

Ege-spejlpiresvamp (V)

Kobberrød lakporesvamp (NT)

Der er udarbejdet en plejeplan for området af Vordingborg Kommune. Planen søger at bibeholde både overdrevskvaliteter (herunder særlige hensyn til løvfrøen) og de særlige naturskovskvaliteter, der er hjemsted for en lang række rødlistede arter.

Af rødlistede svampe er fundet 11 arter, der vokser på ved. Mykorrhizadannere omfatter tre arter, mens nedbrydere i skov kun tæller en enkelt. Til sammenligning er der fundet otte overdrevssvampe, som er rødlistede. Svampene er derfor gode indikatorer for, at lokalitetens skovkvalitet er af største betydning, men at den også har stor betydning som en ovedrevslokalitet. Det betyder, at forvaltningen skal tilgodese den komplekse mosaik af naturtyper.

Lokaliteten er desuden voksted for en meget lang række af særdeles sjældne svampe, som ikke er rødlistede (se gennemgangen under arterne). Det drejer sig om mindst ni arter. I blandt disse er stedets største mykologiske sensation at tælle: Æblepig, som man troede var uddød i Danmark, men som blev fundet på en gammel skov-abild i den nordlige, centrale del. Her blev den set i 2003 og 2011. Æblepig er meget sjælden i hele sit udbredelsesområde.

De rødlistede vedsvampe omfatter: Sprække-ruslædersvamp (NT), Skarlagen skærmhat (EN), Purpur-voksporesvamp (V), Skællet filthat (V), Kulsort kuldyné (V), en art af skyggehat *Simocybe sumptuosa* (V), Pigget frynsehinde (V), Tandet naftalinskind (NT), Kobberød lakporesvamp (NT), Vinrød bark-huesvamp (NT) og Skygge-skærmhat (NT).

Mykorrhizadannende arter på rødlisten omfatter: Giftrød skørhat (EN), Glatstokket indigorørhat (V) og Kødrød køllesvamp (NT). Sidstnævnte gror i lyse krat og overdrev og er et eksempel på en enkelt art, der kræver en kompleks forvaltning. Den kan vokse på overdrev, men kræver tilsyneladende tilstede værelse af en mykorrhizapartner, som kan være bøg.

Af nedbrydere er blot fundet en enkelt rødlistet art på Bøndernes Egehoved: Vinrød parasolhat (V).

I de mere lysåbne partier mest nord for den lille sø er fundet en del vokshatte og andre overdrevssvampe: Skarlagen vokshat (EN), Tæge-vokshat (EN), Gråblå rødblad (V), Liden stjernebold (V), Sortblå rødblad (NT), Rødpletteret rødblad (NT), Hvidløgs-vokshat (NT) og Honning-vokshat (NT).

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Bøndernes Egehoved

Skarlagen skærmhat (EN)

Giftrød skørhat (EN)

Skarlagen vokshat (EN)

Tæge-vokshat (EN)

Kulsort kuldyné (V)

Skællet filthat (V)

Pigget frynsehinde (V)

Glatstokket indigo-rørhat (V)

Grågrøn parasolhat (V)

Vinrød parasolhat (V)

Gråblå rødblad (V)

Stor skyggehat (V)

Liden stjernebold (V)

Simocybe sumptuosa (V)

Skorpe-tåresvamp (V)

Purpur voksporesvamp (V)

Vinrød bark-huesvamp (NT)

Kødrød køllesvamp (NT)

Kobberød lakporesvamp (NT)

Tandet naftalinskind (NT)

Sprække-ruslædersvamp (NT)

Rødpletteret rødblad (NT)

Sortblå rødblad (NT)

Skygge-skærmhat (NT)

Hvidløgs-vokshat (NT)

Honing-vokshat (NT)

Frynseskiven *Lachnum fasciculare* (DD)

Metalgrøn rødblad (DD)

Æblepig (DD)

Brandsvampen *Entyloma ficariae* (NE)

Brandsvampen *Urocystis ficariae* (NE)

Kernesvampen *Trichosphaeria notabilis* (NE)

Lavparasitten *Marchantiomyces aurantiacus* (NE)

Tyksæksvampen *Hormotheca robertiani* (NE)

Tyksæksvampen *Mycosphaerella punctiformis* (NE)

Forvaltning

Der henvises til plejeplanen udarbejdet af Vordingborg Kommune. Det er af største vigtighed, at rydning på overdrevene ikke overdrives. Gamle træer og skovpræg skal bevares. Der må ikke skabes træk; et godt lunt og fugtigt mikroklima skal der værnes om, og ved rydninger er det vigtigt, at materialet bortskaffes, så jorden ikke tilføres næring.

Figur 116. Kort, der viser hvor rapportørerne har markeret findesteder for rødlistede svampe på Bøndernes Egehoved. Langt overvejende drejer det sig om svampe på og nær ved træer.

4.3.6 Roneklint (nr.14, fire arter)

Roneklint er en landsby lidt øst for Bøndernes Egehoved. Kører man ad Batterivej ud mod kysten til den lille skanse, kommer man til en lille kystsok, der grænser ud til strandeng og strandoverdrev. Det er dette område, der her opfattes som lokaliteten Roneklint. Det er dog usikkert, om alle angivelser reelt er fra dette område. Enkelte angivelser er mere sandsynligt fra Bøndernes Egehoved.

Fra lokaliteten er angivet vedsvampene Vedposesvamp (EN) og Kobberrød lakporesvamp (NT), samt nedbryderne Perlehøne-champignon (V) og Hvidløgs-vokshat (NT). Sidstnævnte må formodes at være fra de lysåbne dele ved Skansen, men fundet er ikke nøjagtigt stedfæstet.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Roneklint

Vedposesvamp (EN)

Perlehøne-champignon (V)

Kobberrød lakporesvamp (NT)
Hvidløgs-vokshat (NT)

Forvaltning

De lysåbne partier bør forvaltes på en måde, der mindsker næringspåvirkning. Dvs. at fældet materiale (dog ikke stammer fra væltede træer, men kun grenene) bør bortskaffes. Gamle træer må ikke fældes, og dødt ved skal have lov at ligge.

4.3.7 Bønsvighoved Skov (nr. 16, otte arter)

Bønsvighoved Skov består overvejende af løvskov i et uregelmæssigt bælte langs kysten. Mod sydøst grænser skoven op til en afgræsset strandeng, hvor der stedvis er lidt overdrevspræg med vokshatte. Der vokser meget gamle træer i skovbrynen og langs veje.

Fra skoven er kendt syv skovtilknyttede arter og en enkelt overdrevsart. Vedsvampene omfatter: Ege-spejlporesvamp (V) og Vifte-rødblad (NT). Der er en enkelt rødlistedet mykorrhizasvamp: Bronzerørhat VU. Derudover fire nedbrydere i skov: Orangefodet parasolhat (EN), Rødmende silkehøv (V), Violet køllesvamp (V) og Prægtig rødblad (NT). På overdrevene vokser Gråhåret rødblad (NT).

Forvaltning

Skoven er ikke særlig godt undersøgt. Der er uden tvivl flere rødlistede arter. Den burde undersøges nærmere m.h.p. at udpege mindre områder af særlig interesse.

Der er behov for at sikre veterantræer og værtstræer for rødlistede mykorrhizatræer. Det aktuelle fund af Bronzerørhat er helt ude til kysten, og værtstræer bør ikke fældes. Der bør fortsat ske en pleje af overdrevet ud mod kysten.

4.3.8 Lekkende (nr. 20, seks arter)

Under denne lokalitet er inkluderet lokalitetsangivelserne Ugledige Søerne, Lekkende Hovskov og Teglstrup Skov. Der er tale om en meget fin løvskov, stedvis dyrehave, med mange meget gamle løvtræer. I skovene findes en forholdsvis markant topografi, hvor mere mineralpræget jord sikrer en varieret funga.

Fra lokaliteten er kendt de meget sjeldne svampe Egetunge (EN) og Børstepig (V) samt Ege-spejlporesvamp (V) og Kobberrød lakporesvamp (NT). Alle er tilknyttet veterantræer. Desuden gror her to mykorrhizadannere: Gyldenbrun trævlhat (EN) og Gulfnugget sneglehat (NT).

Rødlistede og andre sjeldne svampe fra Bønsvighoved Skov

Orangefodet parasolhat (EN)

Ege-spejlporesvamp (V)

Violet køllesvamp (V)

Bronze-rørhat (V)

Rødmende silkehøv (V)

Gråhåret rødblads (NT)

Prægtig rødblads (NT)

Vifte-rødblads (NT)

Gulplettert gift-skørhat (NT)

Rødlistede og andre sjeldne svampe fra Lekkende lokaliteter

Egetunge (EN)

Gyldenbrun trævlhat (EN)

Børstepig (V)

Ege-spejlporesvamp (V)

Kobberrød lakporesvamp (NT)

Gulfnugget sneglehat (NT)

Dynd-blækhat (NE)

Kødkernesvamphen *Hypocreah Schweinitzii* (NE)

Forvaltning

Der er behov for at sikre veterantræer. I forbindelse med den forvaltning, der foregår for at sikre lysksporerede træer til eremitten, der forekommer i skoven, er det vigtigt, at dødt ved ikke fjernes. Det vil også være ønskeligt, om værtstræer for mykorrhizadannerne ikke fældes. Dette indebærer, at den nøjagtige position for de rødlistede mykorrhizadanner bør kortlægges.

4.4 Vordingborg og sydspidsen af Sjælland

4.4.1 Vordingborg By (Nr. 27, 2-6 arter)

I svampedatabasen findes et par angivelser af rødlistede svampe uden nøjagtig angivelse fra Vordingborg. Angivelserne fra byen kan meget vel stamme fra Kirkeskoven, ruinterrænet eller der er blot tale om en mindre lokalitet, fx ved et allétræ. I det følgende vil det kun være Kirkeskoven, der bliver beskrevet.

Kirkeskoven er en gammel løvskov, der fungerer som bypark og er populær at gå tur i. Skoven er ret lysåben med græsarealer ind imellem mange af træerne. Træerne, der mest er ege, er flere hundrede år, og jordbunden er til, at flere interessante jordlevende kan svampe vokse her. Visse steder er den muldig og kalkpræget, andre steder noget mere næringsfattig. Mod syd er der partier med større fugtighed. På de gamle ege ses foruden den rødlistede Ege-spejltunge også Oksetunge. Kirkeskoven er meget ringe undersøgt. Udover gamle fund af meget sjældne svampe er lokaliteten kun besøgt ved en enkelt lejlighed i forbindelse med svampeatlas. Grundige undersøgelser kan utvivlsomt afstedkomme flere fund af sjældne svampe, og måske også genfund af nogle af de meget gamle fund.

Af rødlistede arter er det kun to arter, der med sikkerhed kan stedfæstes til Kirkeskoven. Det drejer sig om den meget sjældne Børstehåret mælkehat (CR), der kun er kendt fra fire steder i hele landet, og Ege-spejlporesvamp, der ganske vist har Gåsetåret som lokalitetsangivelse, men hvor fundet i virkeligheden er fra Kirkeskoven.

En anden meget sjælden art, der er angivet fra Vordingborg, er Duftende alfehat (CR)(?), der dog ikke er stedfæstet nøjagtigt. Det vurderes - artens økologi taget i betragtning - at det er mest sandsynligt, at fundet er fra Kirkeskoven.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Vordingborg

Filtet pælerodshat (EN)
Orange gul ridderhat (EN)
Skarlagen skermhat (EN)

Duftende alfehat (CR)
Børstehåret mælkehat (CR)

Ege-spejlporesvamp (V)

Men fundet er meget gammelt, og det er ikke sikert, at den stadig kan findes i byen.

I 1977 blev der fundet Skarlagen skærmhat (EN) i Vordingborg - igen uden nøjagtig stedsangivelse, men Kirkeskoven er den oplagte lokalitet.

En anden usikker angivelse fra Vordingborg er af Filtet pælerodshat (EN). Den er i nyere tid også fundet ved Marienlyst. Et ældre fund fra 1941 angivet fra Marienlyst kan evt. stamme fra Kirkeskoven. Det samme er tilfældet med Orange gul ridderhat (EN).

Forvaltning

I Kirkeskoven findes en meget sjælden mykorrhizadanner, den Børstehårede mælkehat, samt arter, der gror på gamle træer. Det er af stor betydning, at skoven drives som urørt skov, at værtstræerne for mælkehatten ikke fældes, og at der, selvom der er store rekreative interesser på lokaliteten, ikke fældes træer trods risikoen for stormfald. Det anbefales, at der sættes skilte op, som advarer folk i mod at færdes i skoven i kraftigt blæsevejr.

4.4.2 Marienlyst (nr. 29, tre arter)

Marienlyst er en af flere spændende skove på sydspidsen af Sjælland øst for Vordingborg. Skovene her står på kalkpræget bund på moræneskrænter ned mod vandet. Skoven er mest løvskov med gamle bestande af både eg og bøg ud mod vandet. Jordbunden er mange steder muldrig, men tæt på kysten er muldlaget mere eller mindre fraværende og afløst af morbund. I skoven findes et par græsdækkede lysninger.

Fra Marienlyst er angivet tre rødlistede arter: De to mykorrhizadannere Djævle-rørhat (EN) og Satans rørhat (V) samt nedbryderen Filtet pælerodshat (EN).

Forvaltning

Det vil være ønskeligt at stedfæste forekomsten af de sjældne rørhatte nøjagtigt m.h.p. (om muligt) at undgå at fælde værtstræerne.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Marienlyst

Hjortetrøflen *Elaphomyces sepathus* (NT)

Filtet pælerodshat (EN)
Djævle-rørhat (EN)

Satans rørhat (V)

4.4.3 Vintersbølle Skov (nr. 30, 15 arter)

Vintersbølle Skov er en af de vigtigste lokaliteter for svampe i kommunen. Målt på antallet af rødlistede svampe er det den fjerde vigtigste i kommunen. Den minder meget om den noget mindre skov ved Marienlyst, men er væsentligt bedre undersøgt. Kommunen har i en årrække haft en lejeaftale, der indebærer fri adgang og fladefærdsel for kommunens borgere. Det har betydet, at skoven har stor rekreativ betydning. Her færdes mange institutioner, naturvandrere, spejdere m.fl.

Skovbunden er flere steder morbund på kalkbund, især ud mod vandet. Men der er desuden store arealer med muldbund. Træerne udgøres mest af løvtræer. Partier med nåletræer findes, og enkelte af dem er gamle.

Der er angivet 15 arter af rødlistede svampe fra Vintersbølle Skov: Fundene er desværre ikke angivet med anden præcision end skovens navn, og det vides derfor ikke, hvilke områder af skoven, der er bedst. Skrænterne mod vandet er dog uden tvivl iblandt dem. Der er blot fundet en enkelt vedsvamp: den nogenlunde almindelige Kobberød lakporesvamp (NT). Det er navnlig blandt mykorrhizadannerne, at mange rødlistede svampe er repræsenteret. Her kan nævnes: Prægtig slørhat (EN), Askegrå sneglehat (EN), Lamelrørhat (EN), Satans rørhat (V), Orangegylden slørhat (V), Blågullig slørhat (NT), Brunskællet slørhat (NT)(?), Gulfnugget sneglehat (NT) og "Ensfarvet" sneglehat (NT) (*Hygrophoropsis unicolor*).

Rødlistede nedbrydere i skov omfatter: Dråbehaf (V), Kliddet parasolhat (V), Dunstokket posesvamp (V) og Melet parasolhat (NT). Desuden er Bittervokshat (NT) også angivet. Det er en art, der normalt lever som nedbryder på overdrev, men også kan træffes i krat og lyse løvskove.

Forvaltning

Selvom de rødlistede svampe i Vintersbølleskovens præcise voksesteder ikke er angivet, vurderes, at de bedste steder i skoven er de mineralprægede skrænter ud mod vandet - navnlig de steder, hvor der er gammel løvskov. Forvaltningstiltag kunne omfatte en nøjagtig kortlægning og udlægning af mindre områder med urørt skov. Dette vil skåne værtstræerne til de mange sjeldne mykorrhizadanner, der vokser i skoven.

Rødlistede og andre sjeldne svampe fra Vintersbølle Skov

Lamelrørhat (EN)
Prægtig slørhat (EN)
Askegrå sneglehat (EN)

Dråbehaf (V)
Kliddet parasolhat (V)
Dunstokket posesvamp (V)
Satans rørhat (V)
Orangegylden slørhat (V)

Sort kratertrøffel (DD)

Kobberød lakporesvamp (NT)
Melet parasolhat (NT)
Blågullig slørhat (NT)
Brunskællet slørhat (NT)
Gulfnugget sneglehat (NT)
"Ensfarvet" sneglehat *Hygrophoropsis unicolor* (NT)
Bitter vokshat (NT)

4.4.4 Petersgård (nr. 34, to arter)

Petersgård ligger omgivet af slotspark, alléer og skove med skovbryn, hvor der alle steder kan findes veterantræer. På eg i alléen vest for hovedbygningen er der fundet Ege-spejlsporesvamp (V) og på bøg syd for Skovledsvej er fundet Kobberrød laksporesvamp (NT). Begge arter forekommer nogenlunde almindeligt, hvor der er større mængder af veterantræer. Skovene i øvrigt er ikke undersøgt ordentligt. Der eksisterer kun data fra et enkelt vinterbesøg, hvor de to rødlistede arter blev fundet. Det er sandsynligt, at bedre undersøgelser i sæsonen vil kunne afdække flere rødlistearters forekomst.

Forvaltning

Det er ønskeligt at sikre veterantræer på lokaliteten.

4.4.5 Kløften (nr. 37, en art)

Kløften er galleriskov langs vandløbet Stensby Møllebæk. Her har engang ligget en vandmølle, og der er relativt stejle moræneskrænter samt store niveauforskelle. Skoven består mest af løvtræer, men der er også mindre bevoksninger med nåletræer. Nogle af træerne er plantet af dekorative hensyn, og her er bl.a. en del store taks. Skoven rummer fine bryn med gamle træer, og overalt er flere arter af træer repræsenteret.

Kun en enkelt rødlistet svampeart er fundet i skoven. Det drejer sig om Krusblad (NT), der er en spinkel og elegant vedsvamp, som efter at have været mere eller mindre forsvundet i mange år pludseligt er genindvandret (se omtale under arterne).

Skoven er kun yderst sparsomt undersøgt, og der er uden tvivl mulighed for at finde flere rødlistede arter. Der er en del gammelt ved med fin artssammensætning af træer i skoven. Tillige burde jordbunden være velegnet til flere sjældne arter. Bl.a. ville man forvente at kunne finde knoldslørhatte og parasolhatte.

Skoven omkring Kløften er en rest af den oprindelige skov i Danmark, selvom der også er indplantet enkelte prydtræer. Skoven har fået lov at stå, da terrænet er for stejlt til andre formål.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Petersgård

Kobberrød laksporesvamp (NT)

Egespejlsporesvamp (V)

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Kløften

Krusblad (NT)

Forvaltning

Kløften er et populært sted at gå tur og om muligt et oplagt sted at udlægge som urørt skov. Nyplantninger bør være med løvtræer.

4.4.6 Stensby Skov mm. (nr. 38 og 39, otte arter)

Rundt om Sjællands sydspids mellem Vordingborg og Balle nord for Kalvehave ligger en række skove, der alle rummer gammel løvskov på kalkpræget moræneler og partier med morbund på toppen af højere eller lavere skrænter ud mod vandet. Stensby Skov, Langebæk Skov og Østerskov ligger i forlængelse af hinanden. Det er kun Stensby Skov, der er blevet undersøgt for svampe i nyere tid. Vimose Skov hører også til denne gruppe af skove, og er omtalt nedenfor.

Stensby Skov rummer i den nordlige, centrale del partier med gammel hasselskov, en rest af den historisk interessante stævningsskov og er botanisk og zoologisk interessant. Vegetationen er artsrig muldbund i hasselskoven.

Andre steder træder kalk ligefrem helt frem i overfladen, og nærmere undersøgelser vil uden tvivl føre til fund af flere rødlistede planter, dyr og svampe. Der er sket en del fældning af skov i nyere tid og en del af skoven er under opvækst.

Syd for Stensby Skov ligger enge og overdrev; et enkelt af dem rummer en fin flora. Der er tillige partier med mere sandet jord, nogle steder under morbund i skoven. Andre steder ses det som små partier med tørre overdrev.

Petersværft ligger midt mellem Stensby og Langebæk Skov, der hver for sig strækker sig over nogle kilometer langs Sjællands sydspids. Fundene fra Petersværft er gamle angivelser fra F.H. Møller fra perioden 1899-1939. De kan ikke stedfæstes nøjagtigt, men blandt de gamle fund er to rødlistede arter, begge er vedsvampe: Pindsvinepigsvamp (CR) og Ege-spejlsporesvamp (V). Begge arter vurderes stadig at kunne forekomme.

Langebæk Skov er meget dårligt undersøgt, idet den ikke er undersøgt i forbindelse med svampeatlas. Der foreligger kun en række ældre fund, men ingen af rødlistede arter.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Stensby Skov mm.

Afblegende kam-fluesvamp (EN)
Gulnende skørhat (EN)
Lav agerhat (EN)

Gulplettert gift-skørhat (NT)
Stor kam-fluesvamp (NT)
Kastanie-kamerrørhat (NT)

Pindsvinepigsvamp (CR)

Ege-spejlsporesvamp (V)

Kernesvampen *Valsa sordida* (NE)

Fra Stensby Skov er kendt mykorrhizadannerne Afblegende kam-fluesvamp (EN), Gulnende skørhat (EN), Stor kam-fluesvamp (NT), Kastaniekammer-rørhat (NT) og Gulpletet gift-skørhat (NT), foruden Lav agerhat (EN), der er en nedbryder i mere åbent terræn. Desværre er ingen af fundene af rødlistede arter angivet nøjagtigt.

Forvaltning

Partiet med hasselstævningsskov er særligt interessant, og det anbefales at skaffe midler til at udlegge dette stykke som urørt skov. Stensby Skov er i privat eje. Også mindre partier med meget kalkpræg, der utvivlsomt er vokseted for nogle af de rødlistede svampe, ville det være ønskeligt at få beskyttet. Der foregår forvaltning af enge og overdrev, som det er vigtigt at fortsætte. Se under de generelle anbefalinger for lysåben natur.

4.4.7 Viemose Skov (Nr. 35, seks arter)

Viemose Skov er endnu en skov på kalkpræget moræne langs Sjællands sydspids med fine artsrike partier. Skoven er bedre undersøgt end de øvrige skove på Sjællands sydspids. Der er både gamle optegnelser og mere end en håndfuld besøg i nyere tid, bl.a. i forbindelse med svampeatlas. I nogle år har der været meget voldsom forekomst af "dræbersnegle". Og det var vanskeligt at finde ret mange frugtlegemer af svampe, da de fleste frugtlegemer bliver spist, inden de når at folde sig ud.

Viemose Skov er domineret af løvskov, især bøg. Der ses desuden nåletræsparceller og områder med ret ung skov. Langs skovbrynen findes en mere naturpræget artssammensætning med mange navr og andre mindre og selvstående træarter. Disse har en anseelig størrelse, da skovbrynen er forholdsvis uforstyrrede. Skoven hælder mod vandet, og der er en maksimal højdeforskæl på 33 m.

De rødlistede svampearter er alle nedbrydere i skov og omfatter: Møllers parasolhat (EN), Grædende parasolhat (EN), Rødmende silkehøv (V), Askehvid mørkhat (V), Melet parasolhat (NT) og Krybende blødsporesvamp (NT). Den Rødmende silkehøv vokser helt ude i kanten af skovens sydsidde, mens de øvrige arter ikke er nærmere stedfæstet.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Viemose Skov

Grædende parasolhat (EN)
Møllers parasolhat (EN)

Askehvid mørkhat (V)
Rødmende silkehøv (V)

Krybende blødsporesvamp (NT)
Melet parasolhat (NT)

Forvaltning

Der er ikke akut behov for egentlig forvaltning. En nænsom drift, hvor ikke alt for store arealer af skov fældes ad gangen, og hvor især skovbrynen ikke berøres, vurderes at være tilstrækkelig forvaltning i forhold til de rødlistede arter. Disse omfatter ikke vedsvampe eller arter, der er afhængige af en levende mykorrhiza-vært.

4.5 Møn og småøer

4.5.1 Farø (nr. 40, tre arter)

På landtangen mellem Farø og Bogø findes nogle interessante strandoverdrev og klitter, der er voksessted for tre rødlistede svampe. Visse steder er der mosdækket sandjord mellem klitplanter, andre steder er der sket vindbrud med blottet strandsand. Det er i mos og på kanten af vindbrud, der er gode chancer for at finde stilkbovister, også helt tæt på landevejen.

Der er fundet tre rødlistede svampearter på Farø, alle på landtangen mellem Bogø og Farø. Alle lever som nedbrydere. Det drejer sig om to stilkbovister og en agerhat: Lav agerhat (EN), Frynset stilkbovist (EN) og Vinter-stilkbovist (V).

Forvaltning

Der vurderes ikke at være noget forvaltningsbehov pt. Lokaliteten bør følges, og indvandrende rynket rose og træer bør håndluges, hvis de dukker op.

4.5.2 Fanefjord Kirke (nr. 41, seks arter)

Ved Fanefjord Kirke findes overdrev, hvoraf nogle er særdeles interessante. Vest for kirken ligger en del strandoverdrev ud til Fanefjorden. Overdrevene er generelt gode, men er en smule næringspåvirkede. Her vokser vokshatte. På en lille knold bag et læhegn ses et mindre areal af meget fin overdrevsflora og – funga. På blot få hundrede kvadratmeter vokser mange vokshatte. Lidt længere inlands ses krat og læhegn. I popler er der fundet skovlevende svampe.

På den bedste del af overdrevet vokser: Skarlagen vokshat (EN), en art af køllesvamp (*Clavulinopsis microspora*) (V), Gråblå rødblad (V) og Honning-vokshat (NT).

I det lille krat er på poppelved fundet Purpur voksporesvamp (V) foruden en art af køllesvamp (*Clavulinopsis microspora*) (V) og Krybende blødsporesvamp (NT) på jorden.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Farø

Lav agerhat (EN)
Frynset stilkbovist (EN)

Vinter-stilkbovist (V)

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Fanefjord Kirke

Skarlagen vokshat (EN)
Tæge-vokshat (EN)

Småsporet køllesvamp (V)
Clavulinopsis microspora (V)
Gråblå rødblad (V)
Purpur-voksporesvamp (V)

Krybende blødsporesvamp (NT)
Honning-vokshat (NT)

Græs-hængeskål (DD)
Sørgehat (DD)

Kødernesvampen *Neobarya parasitica* (NE)
Rødbladel *Entoloma chloropodium* (NE)
Snyltekollen *Paecilomyces tenuipes* (NE)

Forvaltning

Det er af stor betydning, at overdrevene forvaltes. De var i 2013 ved at blive meget "langhårede", da der kom græsning på i sensommeren. Men sen afgræsning er en udmarket pleje i forhold til de botaniske værdier og formodentligt også i forhold til svampene. Afgræsning må ikke blive for intensiv. Det er et meget lille areal, der har de bedste kvaliteter, og det anbefales at følge udviklingen her nøje for at kunne tilpasse plejen de rødlistede arter mest muligt.

4.5.3 Fanefjord Skov (nr. 43, 12 arter).

Fanefjord Skov ligger på moræneler med kalkpræg. Der er partier både med muld, og især på skrænterne ud til kysten er der lidt mere morpræget bund. Skoven domineres af bøg, men eg og andre løvtræer samt spredte nåleparceller forekommer.

Den nærliggende Slotshaven minder meget om Fanefjord Skov mht. jordbund og vegetation. Der findes imidlertid ikke en eneste optegnelse om svampene i denne skov i svampedatabasen. Det vurderes som sandsynligt, at der også vokser sjældne og rødlistede svampe i Slotshaven.

De rødlistede svampe i Fanefjord Skov omfatter mykorrhizadannerne: Grøngul ridderhat (EN), Satans rørhat (V), Stor kam-fluesvamp (NT), Gulfnugget sneglehat (NT), Rustrød skælrørhat (NT) og nedbryderne Grædende parasolhat (EN), Grønskællet parasolhat (EN), Krat-vokshat (V), Dråbehæt (V), Rødmende silkehæt (V) og Krybende blødsporesvamp (NT). På bøg er fundet Kobberrød laksporesvamp.

Forvaltning

Fundene fra Fanefjord Skov er ikke stedfæstet tilstrækkeligt nøjagtigt til at afgøre hvor de mange rødlistede arter vokser. Det er dog overordentligt sandsynligt, at det navnlig er toppen af kystklinterne, der er voksesteder for flest af de rødlistede arter.

En bedre kortlægning af rødlistede svampe i skoven kunne bruges til at udpege mindre områder i skoven, hvor der kunne udlægges partier med urørt skov.

Gamle veterantræer bør heller ikke fældes.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Fanefjord Skov

Grædende parasolhat (EN)
grønskællet parasolhat (EN)
grøngul ridderhat (EN)

dråbehæt (V)
satans rørhat (V)
rødmende silkehæt (V)
krat-vokshat (V)
purpur-voksporesvamp (V)

krybende blødsporesvamp (NT)
stor kam-fluesvamp (NT)
kobberrød laksporesvamp (NT)
rustrød skælrørhat (NT)
gulfnugget sneglehat (NT)

purpur-rørhat (DD)

mørkhatten *Psathyrella effibulata* (NE)

4.5.4 Ulvshale (nr. 47, 26 arter)

Beskrivelse

Ulvshale er en ret omfattende lokalitet, der både omfatter Ulvshale Nordstrand/Mågenakken og Ulvhaleskoven. Grunden til, at de ret forskellige naturtyper overdrov, hede, klit, eng og skov er slæt sammen under den samme lokalitet er, at fundene ikke altid bliver fastet ind under det loka-litetsnavn, der svarer til naturtypen. En del fund fra de åbne arealer er fx fastet ind under navnene Ulvshale eller Ulvhaleskoven.

Ulvhaleskoven er en meget vigtig skovlokalitet. Den er delvis selvsået og har naturskovspræg. Den er vokset for en del sjældne planter. Også fungaen omfatter mange sjældne og meget sjældne arter. Af rødlistede svampe rummer den samlede lokalitet det næststørste antal for nogen lokalitet i kommunen. Det overgås kun af Møns Klint, der dog har fem gange så mange.

Skoven er vokset op på meget næringsfattig bund, der udgøres af grusede og stenede strandvoldsflejringer. Under et tyndt lag af førne finder man sandbund eller rulleflint.

Figur 117. Fordeling af fund af rødlistede arter på Ulvshale i følge Svampedatabasen.

Træsammen-sætningen udgøres mest af selvsåede løvtræer bl.a. en del lind, bøg, asp, eg, avnbøg, hassel, pil og skovabild. Der ses desuden plantede fyrretræer, der er voksested for en af de rødlistede arter.

Udenom Ulvhaleskoven findes meget fine eksempler på næringsfattige og lysåbne naturtyper. Her er enge, overdrev, lichenhede, klit, klitmose og nogle mere våde områder med sjapvand og pil spredt på arealet. Spredt vokser en del enejærbuske. Som megen lysåben natur er Ulvhale Nordstrand under indvandring af forskellige vedplanter, bl.a. bjergfyr, birk og bævreasp. Især er rynket rose et problem ude i klitrækkerne.

Der foregår en forvaltning med græsning, fjernelse af buske, fjernelse af rynket rose, skabelse af lysåben skov i Ulvhaleskoven osv. I forbindelse med indhegning af et moseområde er der sket en forlægning af en sti ud for feriehjemmet. Plejen er generelt ret selektiv i forhold til at fjerne bl.a. popler og fyr.

Forekomst af rødlistede og sjældne svampe

I Ulvhaleskoven er fundet en del rødlistede svampe, der vokser på ved. Det drejer sig om: Grøngul pastelporesvamp (Ex), en art af barksvamp (*Gloeocystidiellum clavuguligerum*) (EN), Løvefarvet skærmhat (EN), Børstepig (V), Orange åresvamp (V), Finskællet skælhat (V), Stivhåret skærmhat (V), Fyre-ildporesvamp (V), en art af mørkhatt (Psathyrella spintrigeroides) (V), en jordrød art af frysnehinde (*Tomentella lateritia*) (V), Svovl-åresvamp (NT), en mørksporet art af frysnehinde (*Tomentella umbrinospora*) (V), Tandet naftalinskind (NT) og en "Gulhvid barksvamp" (*Jaapia ochroleuca*) (NT).

Rødlistede mykorrhizadannere omfatter Kastanie-kammerrørhat (NT), Grovfibret trævlhat (NT) og Elle-skørhat (NT). Sidstnævnte vokser i en lille mose ved sandvejen og ikke i selve Ulvhaleskoven.

Rødlistede nedbrydersvampe omfatter: Grønskællet parasolhat (EN), Perlehøne-champignon (V) og Krybende blødporesvamp (NT).

I de lysåbne områder på Nordstrandens overdrev og klitter er fundet hele tre arter af de meget sjældne stilkbovister: Frynset stilkboivist (EN), Gråhvid stilkboivist (EN) og Vinter-stilkboivist (V). Derudover er fundet Ruslæder-vokshat (V), Bred jordtunge (NT) og Bitter-vokshat (NT).

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Ulvhale

Grøngul pastelporesvamp (Ex)

Barksvampen *Gloeocystidiellum clavuguligerum* (EN)

Grønskællet parasolhat (EN)

Løvefarvet skærmhat (EN)

Frynset stilkboivist (EN)

Gråhvid stilkboivist (EN)

Børstepig (V)

Perlehøne-champignon (V)

"Jordrød" frysnehinde *Tomentella lateritia* (V)

Fyre-ildporesvamp (V)

Orange labyrinthinde (V)

Mørkhatten *Psathyrella spintrigeroides* (V)

Finskællet skælhat (V)

Stivhåret skærmhat (V)

Vinter-stilkboivist (V)

Liden stjernebold (V)

Ruslæder-vokshat (V)

Tomentella umbrinospora (V)

Orange åresvamp (V)

Barksvampen *Jaapia ochroleuca* (NT)

Krybende blødporesvamp (NT)

Bred jordtunge (NT)

Kastanie-kammerrørhat (NT)

Tandet naftalinskind (NT)

Elle-skørhat (NT)

Grovfibret trævlhat (NT)

Bitter vokshat (NT)

Svovl-åresvamp (NT)

FORTSÆTTES

Selvom de ikke er omfattet af den officielle rødliste, bør det desuden nævnes, at Ulvhale er voksested for mindst 22 andre meget sjældne svampe, der har under ti danske fund. Arterne fremgår af afsnitene 2.6 og 2.7.

Forvaltning

For de rødlistede svampes vedkommende er det tydeligt, at det især er Ulvhaleskoven, som er voksested. Det er derfor vigtigt at tage særlige hensyn til skovkvaliteterne her. Forvaltningen på Ulvhale må med andre ord ikke kun fokusere på overdrev og lysåbne naturtyper. Ønsker man at beholde den særlige funga, skal man være varsom med at skabe mere lysåben skov.

Der er i forbindelse med en pågående forvaltning sket en udtynding i popler og fyrretræer. Det skal bemærkes, at begge er voksested for sjældne svampe, og at man bør undgå at fælde gamle træer, der er vært for sjældne svampe. Gamle fyrretræer (skovfyr) bør ikke fældes, og store bævreasper, der er vært for vedsvampe, bør så vidt muligt også skånes.

Andre forvaltningstiltag har bestået i at rense klitter for rynket rose, birk og bjergfyr. Rydningerne har hidtil været mekaniske men har taget hensyn til forekomsten af fx stilkbovister. Det overvejes at bruge afgræsning. Det vurderes, at græssende dyr, kan skabe store forandringer især i lichenhederne, der er en meget sårbar naturtype. Det anbefales derfor, at græsning, som ganske vist er det mest effektive mod uønsket vedopvækst, sker på små prøvefelter og med foldinddeling for at følge udviklingen nøje. Derved kan strategien ændres, hvis det viser sig, at der sker en uheldig udvikling i vegetation og funga.

En sti fra feriehjemmet og ud til klitterne er blevet omlagt. Der hvor stien ender i klitterne vokser som det eneste sted Gråhvid stilkboivist, og det formodes, at slitagen har været nødvendig for at skabe de helt rigtige voksebetingelser. Det kan frygtes, at arten vil forsvinde, når den gamle sti vokser til i høje hjelme. Arten bør moniteres, og man bør overveje at lægge stien tilbage.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Ulvhale

(Fortsat)

Barksvampen *Athelopsis lembospora* (DD)

Barksvampen *Phlebia romellii* (DD)

Barksvampen *Phlebiella gaspesica* (DD)

Bævresvampen *Tremella discicola* (DD)

Nordisk fladhat (DD)

Gråfnugget blækhat (DD)

Gørvemos-hjelmhat (DD)

Urte-læderskål (DD)

Hare-priksvamp (DD)

Dunstokket rødblad (DD)

Skivesvampen *Unguicellula tityri* (DD)

Hede-slørhat (DD)

Tvehåret børstebæger (NE)

Kernesvampen *Caudospora taleola* (NE)

Kernesvampen *Hypocopra ornithophila* (NE)

Kernesvampen *Lasionectria vulpina* (NE)

Kernesvampen *Trichosphaeria notabilis* (NE)

Prikbægeret *Ascobolus brassicae* (NE)

Prikbægeret *Ascobolus rhytidosporus* (NE)

Skivesvampen *Ciliolarina pinicola* (NE)

Svampedyret (slimsvampen) *Oligonema schweinitzii* (NE)

Tyksæksvampen *Leptosphaeria typhae* (NE)

Tyksæksvampen *Melanconis spodiaea* (NE)

4.5.5 Pomlerende mv. (nr. 50 og 51, fire arter)

Beskrivelse

Pomlerende, Lilleskov og Stubberup Have er tre lokalitetsnavne, der dækker den mindre skov, som ligger nord for Sømarke på Østmøn. Skoven her minder meget om Møns Klinteskov, idet klinten dog ikke er nær så høj. Skoven vender desuden mod nord, hvilket gør mikroklimaet lidt koldere. Skoven er forholdsvis dårligt undersøgt, da den nærliggende Klinteskov i langt højere grad tiltrækker besøgende. Jordbunden er moræneler, kalk og mor. På klinterne findes trykvandspåvirkede kalk-påvirkede moser.

Alt i alt er der blot fundet fire rødlistede svampe. Fra Pomlerende (den østlige del af skovområdet) er i et rigkær fundet Ringløs honningsvamp (EN). I Stubberup Have (den mere vestlige og centrale del af skovområdet) er fundet barksvamphen *Xenasma pulverulentum* (EN) og Orangebladet ridderhat (EN). Og fra Lilleskov (centralt i skovområdet) er meldt Svovl-åresvamp (NT).

Forvaltning

Kalkkær med trykvand fortjener af hensyn til planterlivet at blive bevaret. Der bør her skabes mere lysåbne forhold. Sådanne tiltag formodes heller ikke at skade den meget sjældne Ringløs honningsvamp. Ellers er der ikke akut behov for særlige forvaltningstiltag. Mere dødt ved i skoven er godt, da der her potentielt kan vokse flere oversete rødlistede vedsvampe, som ofte foretrækker ved på kalk. Værtstræer for mycelier af Orangebladet ridderhat bør skånes, men det bemærkes dog, at det er en art med pæne forekomster i Klinteskoven. Der er behov for, at skoven undersøges bedre. Herved vil der uden tvivl kunne findes flere sjældne svampe, og i den forbindelse kan der evt. udpeges mindre områder af særlig stor interesse.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Pomlerende, Lilleskov og Stubberup Have.

Ringløs honningsvamp (EN)
Barksvamphen *Xenasma pulverulentum* (EN)
Orangebladet ridderhat (EN)

Svovl-åresvamp (NT)

4.5.6 Møns Klint inklusive Høvblege (nr. 52 og 53, 128 arter)

Lokaliteten

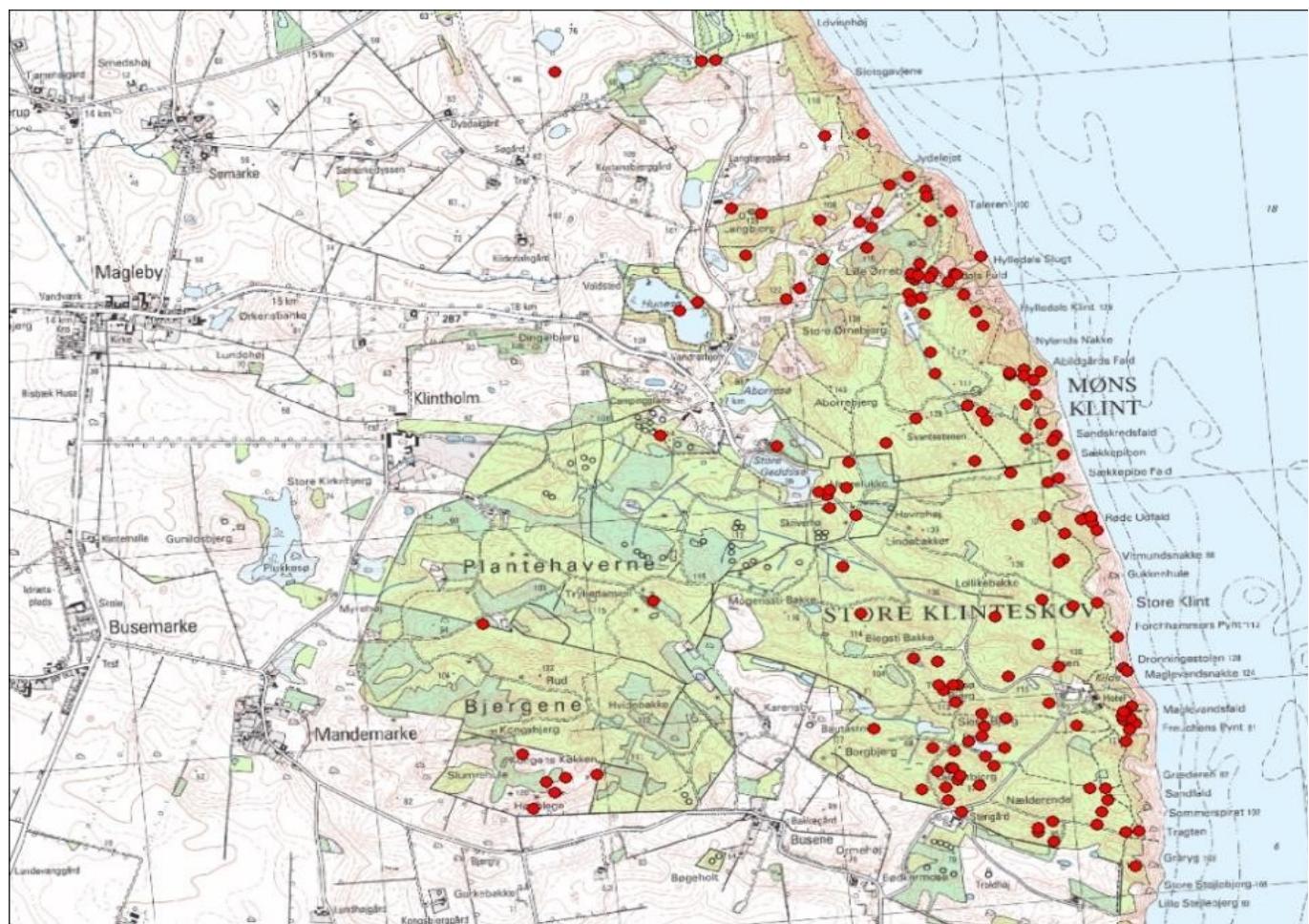
Møns Klint består af især af løvskov og overdrev. Der er mindre områder med sører, moser og nåleskov, men især nåleskov er blevet væsentligt decimeret i de sidste årtier. Jordbunden varierer, idet der spredt i skoven findes områder med sandbund og morbundspræg. Det mest udbredte er dog muldbund på kalkrigt ler. Enkelte steder står kalken helt fremme i overfladen, og mange steder er muldlaget så tyndt, at næringsforholdene er ringe. Den høje pH gør bl.a. jern og kvælstof utilgængeligt for de fleste planter. Mange steder kan det ses, at bøgetræerne får gule blade pga. manglende jern.

Bøgen er det mest dominerende træ i skoven, og der er færre ege, end tilfældet er i andre skove i kommunen. Spredt findes andre arter af træer og enkelte gamle nåletræer.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Møns Klint Inkl. Høvblege

Barksvampen *Athelidium aurantiacum* (EN)
 Barksvampen *Xenasma pruiniosum* (EN)
 Barksvampen *Xenasma pulverulentum* (EN)
 Olivebrun farvetunge (EN)
 Rosa fedtporesvamp (EN)
 Sej fedtporesvamp (EN)
 Pigget fluesvamp (EN)
 Mørk fnugfod (EN)
 Pigget grynskælhat (EN)
 Tykbladet gråblad (EN)
 Overdrevs-huesvamp (EN)
 Jordtungen *Trichoglossum walteri* (EN)
 Vellugtende læderpigsvamp (EN)
 Cinnober-muslingsvamp (EN)

FORSÆTTES

Figur 118 Fordeling af fundene af rødlistede arter på Møns Klint. Der ses en overvægt af fund ud mod selve klinten samt på de markante kalkbakker Kalsterbjerget og Timmesø Bjerg.

Nåletræssparceller kan stadig findes. Skoven er ejet dels af staten og dels af Klintholm Gods. Statsskoven omfatter i al væsentlighed områderne øst for den store grusvej, der snor sig gennem skoven fra Klintevejen til Busene. Derudover er Kalsterbjerg og Timmesøbjerg også statsejede. Det betyder, at de artsrigeste dele af skoven forvaltes af staten.

Møns Klint og Klinteskoven omfatter et halvhundrede lokalitetsnavne i svampedatabasen. Og Møns Klint er i øvrigt et af de steder i landet, hvor stednavne og fortidsminder ligger tættest på hinanden. Nedenfor gennemgås nogle af de vigtigste svampelokaliteter på Møns Klint.

Abildgårds Fald og Sandskredsfald er særligt værdifulde svampelokaliteter på Møns Klint. Skoven domineres af bøg. Det er især ude på selve skredet og nær ved kanten, hvor kalk og sand kun er dårligt dækket af førne, at der er fundet særligt mange rødlistede arter.

Der er udlagt store arealer til urørt skov og foreslået endnu et areal til urørt skov. En del fund er indlagt i svampedatabasen uden større præcision. Ved Sandskredsfald findes i alt 649 observationer i samme punkt.

Dronningestolen og Maglevandsfald tæt på Geocenteret har gammel bøgeskov på kalkbund og et lille kildevæld, der springer i bunden af en dyb kløft. Andre stednavne langs klinten, der minder om ovenstående dellokaliteter, og som huser rødlistede svampe, omfatter: Forchhammers Pynt, Græderen, Hylledals Slugt, Nylands Nakke, Røde Udfald, Freuchens Pynt, Jydelejefald, Store Taler og Store Klint.

Hunosø er omgivet af gammel galleriskov med flere veterantræer. Her er af rødlistede svampe dels fundet vedsvampe og dels Pigget fluesvamp.

Bjergene er området nord for Høvblege. Der er ikke fundet rødlistede svampe her, men området er kun besøgt af få inventører og formodes at huse flere rødlistede arter, fordi kalken træder helt frem i overfladen flere steder. Der er tillige dødt ved og gamle træer på dele af arealet. Et område påkaldet sig særlig opmærksomhed, da dette var overdrev i 1950'erne.

Dingelbjerg er en lille lund på en mark mellem Klinteskoven og Klintevejen. Stedet er for stejlt til at kunne dyrkes og benyttes mest til jagt. Det er nu skovbevokset med selvsåede træer og buske, men var i 1970'erne overdrev med mange orkidéer. Der

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Pomlerende, Lilleskov og Stubberup Have. (FORTSAT)

Gråviolett mælkehat (EN)
Spiseligt mælkehat (EN)
Okkerblad (EN)
Grædende parasolhat (EN)
Grønskællet parasolhat (EN)
Højskællet parasolhat (EN)
Møllers parasolhat (EN)
Pighud (EN)
Pigsvamp (EN)
Hvid pigsvamp (EN)
Pjalitet læderpigsvamp (EN)
Ved-posesvamp (EN)
Dunet pælerodshat (EN)
Orange gul ridderhat (EN)
Gråfodet rødblad (EN)
Lamelrørhat (EN)
Sølvskinnende rørhat (EN)
Finskællet skærmhat (EN)
Skønpiggen *Steccherinum litschaueri* (EN)
"Foranderlig knoldslørhat" *Cortinarius multiformium* (EN)
"Sæbe-knoldslørhat" *Cortinarius saporatus* (EN)

Duft-slørhat (EN)
Prægtig slørhat (EN)
Rundsporet slørhat (EN)
Slørhatten *Cortinarius tophaceus* (EN)
Bestøvlet tragthat (EN)
Gul troldhat (EN)
Trævlhatten *Inocybe terrigena* (EN)
Gråbrun vokshat (EN)
Kalk-vokshat (EN)

Blålig korkpigsvamp (CR)
Filtet korkpigsvamp (CR)
Teglrød korkpigsvamp (CR)
Blåfodet kødpigsvamp (CR)
Kødpigsvampen *Sarcodon lepidus* (CR)
Guirlande-parasolhat (CR)
Pindsvinepigsvamp (CR)
Askegrå rødblad (CR)
Stødrørhat (CR)
Liden skivebold (CR)
Mørksporet skivebold (CR)
Zone-skørhat (CR)
Banan-slørhat (CR)
Duftende sneglehat (CR)
Trefarvet tragtridderhat (CR)
FORTSÆTTES

er kun angivet to fund af svampe overhovedet fra denne lokalitet. De er begge rødlistede: Håret stjernebold og trævlet rødblad.

Havrelukke, Havrehøj og Store Gedesø: Vegetationen består af gammel løvskov med meget gamle træer og ellesump omkring søen. Længere mod øst har skoven været afdrevet og rummer dels lysninger dels mere åben skov. På prikkortet (Figur 119) ses en del prikker, men flere af disse er usikre angivelser. Der vides kun med sikkerhed at vokse rødlistede svampe omkring søen.

Kalsterbjerg, Timmesøbjerg og Siesøbjerg er statens arealer vest for vejen gennem skoven. Herfra stammer en meget lang række af de fund af rødlistede svampe, der er gjort på Møns Klint. Skoven er mest gammel bøgeskov, overordentlig gammel endda. Selvom bøgene ikke er meget større end hugstmodne, dvs. 135 årige, bøge andre steder i landet, er de dobbelt så gamle. De vokser meget langsomt på kalken, der kan ses lige under et tyndt førfnølag.

I forbindelse med en genudgravning og præsentation af fortidsmindet, er der blevet fældet enkelte veteranbøge.

Jydelejet er en ret omfattende dellokalitet, der strækker sig fra Hunosøgård og fortsætter helt ud til vandet. Der er sket meget omfattende fældninger af skov og krat i forbindelse med forvaltning, som skal give mere plads til orkidéer og de mange sjældne insekter. Men så vidt det kan ses af prikkortene i svampeatlas, kan denne åbning være sket på bekostning af enkelte rødlistede svampe, bl.a. pigsvampe. I Jydelejet findes de bedste overdrev i Klinteskoven, men de lysåbne områder varierer meget. I den vestligste ende er der ret næringsspåvirket, og her vokser ikke mange sjældne arter. På nogle af de botanisk set mest interessante områder kan der ikke findes så mange arter af vokshatte som forventet. Årsagen kan være, at der måske endda er for meget kalk til dem. Der er dog stadig en del rødlistede svampearter. I bunden af Jydelejet er muldaget tykkere, og her er tætheden af sjældne arter igen noget lavere.

Nælderende (sommetider stavet Nellerende) er den sydlige del af Klinteskoven ved Radaren. Her er et større, afgræsset areal og gammel bøgeskov. De er fundet rødlistede svampe, men flere af prikkerne på kortet er dog upræcise angivelser.

Åsen og Lollikebakke er to andre dellokaliteter, der omfatter dele af Klinteskoven længere indlands.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Pomlerende, Lilleskov og Stubberup Have. (FORTSAT)

- Sorthvid troldporesvamp (CR)
- Krybende blødsporesvamp (NT)
- Bævreskorpe (NT)
- Busk-frynsesvamp (NT)
- Blånende gråblad (NT)
- Aspe-ildporesvamp (NT)
- Kastanie-kammercørhat (NT)
- Stilket kroneskorpe (NT)
- Krusblad (NT)
- Kødrød køllesvamp (NT)
- Kobberrød lakporesvamp (NT)
- Rosamælket mælkehat (NT)
- Melet parasolhat (NT)
- Koralpigsvamp (NT)
- Sortskællet ridderhat (NT)
- Grøngul rødblad (NT)
- Gråhåret rødblad (NT)
- Rødplettet rødblad (NT)
- Vifte-rødblad (NT)
- Ellerørhat (NT)
- Skygge-skærmhat (NT)
- Rødmende slimslør (NT)
- Blågullig slørhat (NT)
- "Ensfarvet" sneglehat *Hygrophoropsis unicolor* (NT)
- Gulfnugget sneglehat (NT)
- Orangeøjet sneglehat (NT)
- Rosabladelet tragtridderhat (NT)
- Grovfibret trævlhat (NT)
- Sommer-trøffel (NT)
- Kantarel-vokshat (NT)
- Svovl-åresvamp (NT)

- Barksvampen *Cristinia coprophila* (DD)
- Barksvampen *Phanerochaete deflectens* (DD)
- Bævresvampen *Stypella legonii* (DD)
- Bævresvampen *Tremella exigua* (DD)
- Nordisk fladhat (DD)
- Frynsehindens *Tomentella asperula* (DD)
- Frynsehindens *Tomentella griseoumbrina* (DD)
- Frynsehindens *Tomentella subclavigera* (DD)
- Dråbe-glanshat (DD)
- Elfenbens-gulhat (DD)
- Star-huesvamp (DD)
- Småsporet keglehat (DD)
- "Halvalpin" keglehat *Conocybe subalpina* (DD)
- Keglehattens *Conocybe pseudocrispa* (DD)
- Kulbærret *Hypoxyylon julianii* (DD)

FORTSÆTTES

Her er overvejende bøgeskov og gjort fund af enkelte rødlistede arter. Men af prikkortet i svampe-databasen ses mere end 150 fund fordelt på to punkter. Dette betyder, at indrapportørerne ikke har stedfæstet fundene. Det er mange især ældre rødlistefund fra "Klinteskoven" eller slet og ret "Møns Klint", der gemmer sig under disse prikker. Få (hvis overhovedet nogen) af fundene er gjort, hvor prikken er sat.

Plantehaverne er en lokalitetsangivelse, der omfatter Klintholms del af Klinteskoven. Her er fundet to rødlistede arter - en vedsvamp og Stødrørhat. Sidstnævnte lever i samliv med nåletræer.

Møns Klint er uden sammenligning den vigtigste svampelokalitet i Vordingborg kommune med ca. fem gange så mange rødlistede svampe som den næstbedste lokalitet (Ulvshale). Møns Klint er formodentligt også Danmarks bedste svampelokalitet: I bogen 'Danmarks svampelokaliteter' står "Møns Klint er ikke bare et af vores mest attraktive naturområder, men måske også det, der rummer flest sjældne arter." (Knudsen og Vesterholt, 1999).

Grundigere undersøgelser i Klinteskoven vil uden tvivl føre til fund af flere svampearter, heriblandt også flere rødlistede. Flere steder med de rigtige jordbundsforhold er ikke eller dårligt undersøgt.

Fra Møns Klint er kendt en lang række rødlistede vedsvampe. Det kunne forventes, at andre skove, der rummer dødt ved, kunne være ligeså gode til rødlistede svampe. Men det er åbenbart af betydning, at træerne har groet på kalk. Det kan skyldes, at træerne på kalk mangler visse mikronæringsstoffer og producerer færre forsvarsstoffer, eller at nogle af dem vokser meget langsomt.

Svampene

Den samlede registrering af sjældne svampe omfatter mere end 200 arter, hvoraf 128 er rødlistede. Svampene kan inddeltes i forskellige grupper.

Rødlistede vedsvampe:

Pindsvinepigsvamp (CR), stødrørhat (CR), en art af barksvamp *Anthelidium aurantiacum* (EN), Rosa fedtporesvamp (EN), Cinnober-muslingesvamp (EN), Pighud (EN), Pigget grynskælhat (EN), Okkerblad (EN), Sej fedtporesvamp (EN), art af skøn-pig *Steccherinum litschaueri* (EN), Ved-posesvamp (EN), en art af barksvamp *Xenasma pruinatum* (EN), en anden art af barksvamp *Xenasma pulverulentum* (V), Purpur voksporesvamp (V), Stor blækhat (V), barksvampen *Cristinia gallica* (V),

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Pomlerende, Lilleskov og Stubberup Have. (FORTSAT)

Mose-kuldyne (DD)
Læderbold (DD)
Storsporet rodtrøffel (DD)
Ruslædersvampen *Hymenochaete fuliginosa* (DD)
Violblå rødblad (DD)
Tynd skyggehat (DD)
Blåfodet skærmhat (DD)
Randstribet skærmhat (DD)
Skørhatten *Russula insignis* (DD)
Dunhammer-spatelhat (DD)
Lysrandet trævlhat (DD)
Grubetrøffel (DD)

Barksvampen *Cristinia gallica* (V)
Stor blækhat (V)
Børstepig (V)
Dråbehæt (V)
Brungul fagerhat (V)
Violblå fagerhat (V)
Stinkende fladhat (V)
Flosset fluesvamp (V)
Dunet fnugfod (V)
"Dunet" frynsehinde *Tomentella pilosa* (V)
"Jordrød" frynsehinde *Tomentella lateritia* (V)
"Mørksporet" frynsehinde *Tomentella umbribnospora* (V)
Pigget frynsehinde (V)
Abrikos-huesvamp (V)
Brunlig koralgig (V)
Blodpletet koralsvamp (V)
Bæltet korkpigsvamp (V)
Violet køllesvamp (V)
Køllesvampen *Clavaria kriegsteineri* (V)
Køllesvampen *Clavulinopsis microspora* (V)
Orange labyrinthhinde (V)
Mørk læderpigsvamp (V)
Røggrå mælkkehæt (V)
Askehvid mørkhat (V)
Kliddet parasolhat (V)
Vinrød parasolhat (V)
Knippe-ridderhat (V)
Gråblå rødblad (V)
Glatstokket indigo-rørhat (V)
Bronze-rørhat (V)
Guldrørhat (V)
Satans rørhat (V)
Stivhåret skærmhat (V)
Kul-skørhat (V)
FORTSÆTTES

Børstepig (V), Brunlig koralpig (V), Orange åresvamp (V), Abrikos-huesvamp (V), Stivhåret skærmhat (V), Sortfodet stilkporesvamp (V), Pigget frynsehinde (V), jordrød art af frynsehinde *Tomentella lateritia* (V), dunet art af frynsehinde *Tomentella pilosa* (V), mørksporet art af frynsehinde *Tomentella umbrinospora*, Bævreskorpe (NT), Vifte-rødblad (NT), Kobbernød lakporesvamp (NT), Koralpigsvamp (NT), Aspe-ildporesvamp (NT), Svovl-åre-svamp (NT), Krusblad (NT), Skyggeskærmhat (NT) og Stilket kroneskorpe (NT). Sidstnævnte art forekommer næppe længere.

Mykorrhizadannere:

Der er ligeledes mange mykorrhizadannere i Klineskoven. Listen er lang og imponerende med bl.a. en del knoldslørhatte og pigsvampe: Banan-slørhat (CR), Teglørd korkpigsvamp (CR), Blålig korkpigsvamp (CR), Filtet korkpigsvamp (CR), Duftende sneglehat (CR), zone-skørhat (CR), en art af kødpig-svamp (*Sarcodon lepidus*) (CR), Blåfodet Kødpig-svamp (CR), Pigget fluesvamp (EN), Sølvskinnende rørhat (EN), Prægtig slørhat (EN), Rundsporet slørhat (EN), "Foranderlig knoldslørhat" *Cortinarius multiformium* (EN), Duft-slørhat (EN), "sæbe-knoldslørhat" *Cortinarius saporatus* (EN), en art af farveslørhat *Cortinarius tophaceus* (EN) (?), Hvid pigsvamp (EN), en art af trævlhat *Inocybe terrigena* (EN), Gråviolet mælkehat (EN), Spiselig mælkehat (EN), Pjaltet læ-derpigsvamp (EN), Vellugtende læderpigsvamp (EN), Lamelrørhat (EN), Orangegul ridderhat (EN), Flosset fluesvamp (V), Guldrørhat (V), Bronze-rørhat (V), Glatstokket indigorørhat (V), Satans rørhat (V), Ulden slørhat (V), Orangegylden slørhat (V), Violetknoldet slørhat (V), Firefarvet slør-hat (V), Violblå slørhat (V), Bæltet korkpigsvamp (V), Røggrå mælkehat (V), Blodplette koralsvamp (V), Kulskørhat (V), Knippe-ridderhat (V), Kødrød kølle-svamp (NT), Blågullig slør-hat (NT), Rødmende slimslør (NT), Ellerørhat (NT), Kastanie-kammerrørhat (NT), Gulfnugget sneglehat (NT), "Ensfarvet" sneglehat (NT), Grovfibret trævlhat (NT), Rosamælket mælkehat (NT), Busk-frynsesvamp (NT), Sortskælet ridderhat (NT) og Sommer-trøffel (NT).

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Pomlerende, Lilleskov og Stubberup Have. (FORTSAT)

Firefarvet slørhat (V)
Orangegylden slørhat (V)
Sirene-slørhat (V)
Ulden slørhat (V)
Violblå slørhat (V)
Violetknoldet slørhat (V)
Sortfodet stilkporesvamp (V)
Purpur-voksporesvamp (V)
Orange åresvamp (V)

Barkhindesvampen *Byssocorticium effibulatum* (NE)
Bægersvampen *Boubovia ovalispora* (NE)
Sort foldhat (NE)
Bægersvampen *Peziza exogelatinosa* (NE)
Bægersvampen *Peziza gerardii* (NE)
Bægersvampen *Peziza polaripapulata* (NE)
Bægersvampen *Peziza retrocurvata* (NE)
Bægersvampen *Plicariella scabrosa* (NE)
Bægersvampen *Scabropezia flavovirens* (NE)
Rombesporet grynskælhat (NE)
Kernesvampen *Amphisphaerella xylostei* (NE)
Kernesvampen *Coniochaeta lignaria* (NE)
Kernesvampen *Hercospora tiliae* (NE)
Kernesvampen *Jugulospora rotula* (NE)
Kernesvampen *Melomastia mastoidea* (NE)
Kernesvampen *Phomatospora dinemasporium* (NE)
Kernesvampen *Podospora decipiens* (NE)
Kernesvampen *Sympastospora parasitica* (NE)
Hvidlig kædebævresvamp *Sirobasidium albidum* (NE)
Kødpigsvampen *Sarcodon fennicus* (NE)
Gråskiven *Mollisia olivascens* (NE)
Skål-hårbæger (NE)
Melduggen *Erysiphe aquileiae* (NE)
Skjoldbægeret *Scutellinia nigrohirtula* (NE)
Skivesvampen *Niptera pilosa* (NE)
Slørhatten *Cortinarius rickenianus* (NE)
Stenmorklen *Gyromitra leucoxantha* (NE)
Stikkelsbærdræberen *Sphaerotheca morsuvae* (NE)
Stjernebæger (NE)

FORTSÆTTES

Skovtilknyttede nedbrydere:

Sorthvid troldporesvamp (CR) (?), Guirlande parasolhat (CR), Trefarvet tragttridderhat (CR) (?), Bestøvlet tragthat (EN) (?), Gul troldhat (EN), Møller's parasolhat (EN), Højskællet parasolhat (EN), Grædende parasolhat (EN), Mørk fnugfod (EN), Grønskællet parasolhat (EN), Tykbladet gråblad (EN), Finskællet skærmhat (EN), Dunet pælerods-hat (EN), Dråbehæt (V), Kliddet parasolhat (V), Stinkende fladhat (V), Dunet fnugfod (V), Vinrød parasolhat (V), Mørk læderpigsvamp (V), Askehvid mørkhat (V), Violet køl-lesvamp (V), Violblå fagerhat (V), Melet parasolhat (NT), Rosabladel tragttridderhat (NT), Blånende gråblad (NT) og Krybende blødpiresvamp (NT).

Overdrevsarter:

Fra Møns Klint er også angivet en række rød-listede overdrevsarter. Listen omfatter: Mørksporet skivebold (CR), Liden skivebold (CR), Askegrå rød-blad (CR), Gråbrun vokshat (EN), Olivebrun farve-tunge (EN), Overdrevs-huesvamp (EN), en art af jord-tunge *Trichoglossum walteri* (EN), en art af kølle-svamp *Clavaria kriegsteineri* (V), en anden art af køllesvamp *Clavulinopsis microspora* (V), Gråblå rødblad (V), Gråhåret rødblad (NT), Rødpletet rød-blad (NT), Grøngul rødblad (NT) og Kantarel-vokshat (NT). Yderligere er der på Høvblege fundet: Grå-fodet rødblad (EN), Kalk-vokshat (EN), Olivebrun farvetunge (EN), Orange åresvamp (V) og Brungul fagerhat (V).

Forvaltning

Klinteskoven huser især mange mykorrhizadannende arter og vedsvampe. Den ideelle forvaltning vil derfor være at undgå at fælde værtstræer, hvor rødlistede mykorrhizaarter vokser, og desuden at lade meget ved ligge, navnlig i store godstykkelser. Kort sagt - urørt skov. Det er derfor interessant at se, om de store arealer, der er udlagt til urørt skov, er de steder, hvor der i forhold til svampe er brug for det.

Rødlistede og andre sjældne svampe fra Pomlerende, Lilleskov og Stubberup Have. (FORTSAT)

Sæksvampen (ukønnet) *Exosporium tiliae* (NE)
Sæksvampen *Lichenopeltella nigroannulata* (NE)
Sæksvampen *Microthyrium versicolor* (NE)
Sæksvampen (ukønnet) *Spondylocladiopsis cupulicola* (NE)
Småsporet trævlhat (NE)
Trævlhatten *Inocybe pseudoreducta* (NE)
Tyksæksvampen *Cucurbitaria berberidis* (NE)
Tyksæksvampen (ukønnet) *Phoma minutula* (NE)
Violbægeret *Marcelleina rickii* (NE)
Den ukønnede svamp *Bactridium flavum* (NE)

Der ser ud til at være et påent sammenfald mellem områder med mange rødlistede svampe og urørt skov langs klintekanten og omkring Timmesøbjerg til Kalsterbjerg. Imidlertid er der også fund af rødlistede svampe uden for områder, der er udlagt som urørt skov. Det drejer sig om følgende steder:

- Det sydlige bryn af Kraseskov ved Liselund
- Øst for Hylledals Fald
- I nærheden af Aborrebjerg
- Syd for Lollikebakke
- Mellem Nælderende og Sandskredsfald

Mange af fundene af rødlistede svampe fra Møns Klint er angivet med dårlig nøjagtighed eller forkert. Det er svært at orientere sig på et luftfoto, der dækker ensartede flader.

I de dele af skoven, der ikke er udlagt til urørt skov, sker driften mest ved plukhugst, som formodentlig ikke skader nedbryderne. Større forstyrrelser af jorden bør undgås, hvis man vil tage hensyn til forekomsten af sjældne nedbrydere. Sådanne forstyrrelser kunne være anlæg af stier, veje, mountainbikebaner, ridestier og arkæologiske udgravnninger. Prikkortet ovenfor omfatter alle typer af rødlistede svampe. Skovnedbrydere er derfor også omfattet, og de fleste prikker ligger i områder, der allerede er udlagt til urørt skov.

De overdrevsafhængige arter plejes udmarket allerede, da meget af den forvaltning, der sker på Møns Klint, netop retter sig mod overdrevskvaliteter. Nogle steder er der dog sket en flisning af grene og buske på stedet. Dette er ikke godt i forhold til de overdrevskvaliteter, man gerne vil bevare eller opnå. Førne og flis omsættes og tilfører muld og næring. Et overdrev er netop betinget af udpint, mineralpræget jord (der er det modsatte af muldjord og førne).

Det er derfor yderst vigtigt, at så meget materiale som muligt fjernes fra overdrevet. Men sker plejen fx i Jydelejet, kan materialet trækkes ned i bunden - eller andre steder i umiddelbar nærhed, hvor der er mere næringsrigt/muldpåvirket. Her vil man med fordel kunne brænde materialet.

5 SAMMENFATNING AF FORVALTNINGSFORSLAG

Den optimale forvaltning for svampe er artsafhængig. Svampene kan dog groft inddeltes i fire økologiske hovedgrupper:

- Vedsvampe
- Mykorrhizadannere
- Nedbrydere i skov
- Nedbrydere i lysåben natur

Skelner man mellem disse økologiske hovedgrupper, kan man opstille generelle retningslinjer for en passende forvaltning for hver gruppe. De tre første hovedgrupper findes primært i skove, mens den sidsthævnte især omfatter svampe på overdrev. Tidvist oversvømmede områder såsom våde enge og strandenge huser meget få storsvampe. Selvom svampe ynder høj fugtighed, drukner de store svampe, når de er helt vanddækkede. Moser er dog vigtige voksesteder for svampe, men større svampe gror kun på steder, hvor de ikke kommer under vand, dvs. oppe i vegetationen, især på ved og nogle i sphagnum. De fleste svampe, der vokser i moser, trives fint under ret tilgroede forhold, men af traditionelle grunde er moserne her behandlet under lysåbne lokaliteter.

5.1 Skove

For at beskytte de sjældne svampe, der lever i skove, er det ønskeligt, at der udlægges så meget urørt skov som muligt. Det er imidlertid af gode grunde ikke muligt at udlægge al skov som urørt, men man kan komme meget langt ved at udlægge de bedst egnede dele af skovene som urørt.

Der er to økologiske hovedgrupper af svampe, der skal tages særlige hensyn til i skovene: Vedsvampene og mykorrhizadannerne. Vedsvampene er afhængige af gamle træer og rigelige mængder af dødt ved. Mange af de sjældne arter trives kun på store stammer.

Både vedsvampene og mykorrhizadannerne vil alle gavnes af mere urørt skov. Mykorrhizadannere dør, når deres værtstræ fældes. Men de sjældneste af dem forekommer kun lokalt i de skove, hvor de vokser. Det kan eksempelvis være, hvor jordbundsforholdene er specielle, fx ved en kystskrænt, eller hvor der er kalk eller meget udspint morbund. Områder, hvor der vokser mykorrhizadannende, rødlistede svampe, bør kortlægges, og træerne bør så vidt muligt skånes.

Svampe, der lever som nedbrydere i skov, er mere robuste overfor skovdrift, og plukhugst vil normalt ikke skade disse. Større jordarbejder og renafdrift, der medfører ændringer i mikroklima, kan skade svampene.

Skovene i Vordingborg kommune er for de flestes vedkommende privatejede. Der er meget fine naturskovskvaliteter i mange af de privatejede skove. Der er for naturværdierne en god tradition for, at særligt attraktive skovelementer lades urørte. Det er bl.a. meget gamle træer, de fleste skovbryn og skove langs kystklinter samt andre markante landskabselementer. Det er næsten udelukkende her, at de sjældne svampe vokser.

Der er ingen garanti for, at alle skovejere også i fremtiden vil holde hånden over disse markante og værdifulde skovpartier og veterantræer. Skovejerne vil mange steder være i deres gode ret til at fælde og sælge træet. Det er derfor vigtigt, at kommunens forvaltning hjælper med dels at udpege de bedste skovpartier og dels især at søge midler til, at sådanne værdifulde skovpartier og veterantræer kan fredes. Det kan fx ske ved, at der søges midler til at frede veterantræer, der kan huse flagermus, og ved at der udarbejdes en prioriteret oversigt over særligt værdifulde og fredningsværdige skovpartier.

Også i statsskovene bør man udarbejde en bedre oversigt over, præcist hvor de mest værdifulde skove med rødlistede svampe er. Derved sikres, at det er de mest værdifulde skovpartier, som udlægges til urørt skov.

Mange steder i både private og statsejede skove er sankere meget effektive, når der sankes, og selv små godstykkeler af ved tages med hjem. Begrensning af brændesankning bør overvejes i nogle skovområder.

5.2 Lysåbne lokaliteter

5.2.1 Overdrev

Der er stor opmærksomhed på forvaltning af overdrev. Overdrev i Vordingborg kommune, der er særligt værdifulde voksesteder for svampe, huser også sjældne planter og forvaltes allerede.

Svampe er ikke afhængige af lys, og mange af dem trives bedst dybt inde under træer og på fugtige steder. Det gælder dog ikke helt overdrevssvampene. Selvom de ikke har brug for lyset til at vokse, kan de ikke gro på steder, hvor urtevegetationen bliver høj. De har med andre ord brug for at overdrevet afgræsses eller drives med høslæt.

Afgræsning af botanisk værdifulde overdrev foregår nogle gange i sensommeren eller om efteråret, hvilket kan betyde, at nogle af overdrevssvampene bliver spist. Det er dog kun frugtlegemerne, der på den måde kan forsvinde. Svamphen (myceliet) tager ikke skade, og der er derfor ikke større problemer med at drive overdrevene med græsning. Man kunne forestille sig, at meget intensiv græsning i den periode, hvor svampene er fremme, kan skade svampenes evne til at brede sig. Ved plejen kan man såge at undgå, at de allerbedste delområder afgræsses for hårdt om efteråret. Der er dog ingen tvivl om, at sen afgræsning er meget bedre end ingen afgræsning.

Høslæt er en anden måde at holde områderne lysåbne på. Høslæt er nemmere at optimere i forhold til svampene. Det skyldes primært - og det er meget vigtigt - at man udvider overdrevet ved at fjerne materialet, og at man kan "time" høslættet til ikke at falde sammen med den bedste svampetid (september og oktober).

For at skabe de bedste overdrev er det vigtigt at skabe en variation i mikroklima med enkelte buske og småtræer. Dette er både af hensyn til markfirben, insektlivet og også til svampene. På overdrev ses også svampe, der er mykorrhizadannere, som lever i samliv med tjørn og andre vedplanter.

Det bedste overdrev er derfor udpint/næringsfattigt og har variation i mikroklima med enkelte buske og gerne områder, hvor mineraljorden træder frem. Denne type overdrev fås lettest ved pleje med græsning og selektiv udtynning i antallet af træer og buske. Efter mange år kan det være nødvendigt at fjerne førne ved forsiktig harvning eller kontrolleret afbrænding; ellers forandrer overdrevet sig efterhånden, som der dannes mere muld.

Ved rydning af træer og buske er det meget vigtigt, at det fældede materiale fjernes; dog kan større stammer fra væltede træer også være af gavn for svampene. Flis, kvas og græsafklip gøder overdrevet og ændrer jordbundsforholdene, hvilket kan være til skade for de naturværdier, man søger at bevare. Er det ikke muligt at fjerne materialet helt, er det af største betydning, at steder med overdrevssvampe ikke belastes. Dvs. at grene og buske skal fjernes helt. Nogle steder vil det være muligt at trække materialet ud på en nærliggende mark eller strand og brænde det. Andre steder er sådanne muligheder ikke til stede. Der kan dog være steder, hvor afbrænding er i orden, fx forinden af bakker, som i forvejen er mere næringspræget.

Ved forvaltning af større og værdifulde overdrev er det vigtigt ikke at sætte alt på et bræt ved at anvende den samme plejemetode på hele arealet på én gang. En foldinddeling på tværs af højdekurver vil betyde, at en evt. for hård græsning ikke går ud over hele arealet på én gang. Planter og insekter kan genindvandre.

Der er behov for bedre kortlægning af overdrevssvampe i kommunen. Selvom om der er registreret fx vokshatte og blåhatte på en del lokaliteter, er der givetvis lokaliteter, som er overset. Vokser der overdrevssvampe på et overdrev, har dette overdrev normalt meget højt potentiale, idet det ofte også vil være hjemsted for sjældne dyr og planter. Forekomst af overdrevssvampe bør tillægges stor betydning, når man prioriterer hvilke lokaliteter, der skal plejes.

Ligesom for nedbryderne i skove, vil det være værdifuldt at få en bedre registrering af hvor på lokaliteterne, svampene vokser. Disse områder er de mest bevaringsværdige, og dør man skal passe særligt på i forbindelse med forvaltning

På Møns Klint findes områder, der for tiden er under plov, men hvor jorden er ren kalk. Her er der stort potentiale for, at der med tiden kan udvikles værdifulde overdrev. I første omgang udvikles botanisk og zoologisk enestående overdrev, som det nord for fyret ved Møns Klint, ved Hundevængs gård, og over en længere årrække også overdrev, der er gode for svampe. Naturtyper på kalkbund er sjældne naturtyper, som Vordingborg kommune har et særligt ansvar for at beskytte og forbedre.

5.2.2 Moser

Moser kan være gode svampelokaliteter. Dels er der mange arter, der ynder at vokse på ved, som ligger meget fugtigt, og dels er der en række arter, som er knyttet til tørvemos og andre mosser eller tuer, der ikke oversvømmes. Forekomst af tørvemos er meget begrænset i kommunens moser.

Af hensyn til plantelivet i moserne er der nogen gange et ønske om at følde og lysne kraftigt i moser. Dette kan undertiden have uheldige konsekvenser for vedsvampe. På den anden side er det i gode moser vigtigere at bevare åben tørvebund, fordi det her er muligt at finde de fleste sjældne svampe, som er specielt tilknyttet til moserne.

Hæver man vandstanden vil vedsvampene måske kunne vokse højere op på deres substrat ved moderate vandstandsstigninger, eller de vil kunne få flere egnede voksesteder.

Forekomst af rødlistede svampe i moser bør derfor normalt ikke være en hindring for en forvaltning af flora og fauna i mosen med lysning og vandstandsstigninger.

6 ORDFORKLARING OG FORKORTELSER

Bilag IV	Bilag til Habitatdirektivet, der omhandler en række arter, som er beskyttet, uanset om de lever uden for Natura 2000-områderne. Aktiviteter må ikke kunne skade bestande af arter, der er omfattet af bilag IV.
Endemisk	Om dyr, planter og svampe betyder endemisk, at arten kun er kendt fra ét sted i verden; typisk ét land eller et område på under 50.000 kvadratkilometer.
Førne	Laget af nedfaldne blade i skovbunden, ofte delvis omsat.
Habitat	Type af levested, fx mose, eng, skov osv. Kan også bruges om meget specielle levesteder som sydvendte, kalkprægede, stive lerjorder i gammel løvskov ud mod kysten osv.
Habitat-direktivet	Den rette betegnelse er EF-habitatdirektivet. Et direktiv om beskyttelse af arter og naturtyper i EU. Reglerne er meget strikse i habitatdirektivet, og der kan kun meget vanskeligt og under særlige omstændigheder meddeles dispensation til aktiviteter, der kan skade arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for et Natura-2000 område (se dette).
Israndslinjen	Grænsen for hvor langt indlandsisen nåede i Danmark under sidste istid. Området vest for israndslinjen er området syd og vest for en linje ca. fra Lemvig til Viborg og stik syd til grænsen.
Hyfe	Hyfer er de tynde ”rodstrenge”, der udgør et mycelium.
Konsol	Halvcirkelformet hat på ved
Kontinuitet	Når en lokalitet har haft samme driftsform i meget lang tid (typisk over et halvt hundrede år) taler man om lang kontinuitet. Mange arter af svampe forekommer kun, når en lokalitet har lang kontinuitet.
Natura 2000	Internationalt beskyttede naturområder, der er omfattet af habitatdirektivet.
Mycelium	Svampe består egentlig først og fremmest af et meget fint forgrenet rodnet kaldet et mycelium. Det, vi kender som svampe, er blot myceliets frugtlegemer (eller en slags blomster). Mycelier kan blive enorme og vejer mange hundre tons, men samtidig er de enkelte hyfetråde så tynde, at der kan være omkring 50 km af dem i en enkelt kubikcentimeter.
Mykolog	Person, der studerer svampe.
Mykorrhiza	Mykorrhiza, også kaldet svamperod, er en samlivsform mellem planter og svampe, hvor henholdsvis rødder og hyfer gror sammen. Begge parter har fordel af samlivet, idet det fint forgrenede mycelium kan få fat i mikronæringsstoffer, mens planterne til gengæld kan leve sukkerstoffer.
Resupinat	Nogle af de trælevende svampe danner ikke hatte, men danner kun et simpelt lag på veddet. Denne livsstil kaldes resupinat.
Rodslående	Når man taler om at være rodslående i forbindelse med svampe, menes der, at der i bunden af stokken sidder meget tykke samlinger af hyfer, der kan ligne rødder. Disse fortsætter typisk under jorden til det stykke ved, svampens mycelium findes i.

Stilkporesvampe	Hos stilkporesvampene dannes sporerne for enden af stilkformede (kaldet basidier) celler fx på lamellerne. Stilkporesvampene omfatter lamelsvampe, poresvampe, rørhatte og pigsvampe, men også mere uanselige som rustsvampene.
Sækporesvampe	Hos sækporesvampene dannes sporerne inde specielle celler kaldet asc. Sækporesvampene omfatter en masse uanseelige, ofte sorte, prikformede arter, bl.a. stødsvampe, kulsvampe og bægersvampe, men også morkler.
Twitche	Engelsk fuglekikkerslang for det at køre langt for at kunne føje en art til sin liste over sete arter. Praktiseres også blandt relativt få svampekikkere.
Veterantræ	Veterantræer er meget gamle, ofte halvdøde eller døende træer. De er meget vigtige levesteder for svampe og insekter. Desuden huser de ofte fugle og ikke mindst flagermus.

7 ARTSREGISTER

Abrikos-huesvamp	65
Afblegende kam-fluesvamp	29
<i>Agaricus moelleri</i>	52
<i>Agaricus phaeolepidotus</i>	52
<i>Agaricus porphyrizon</i>	52
Agerhøne-champignon	52
<i>Agrocybe vervacti</i>	29
<i>Amanita ceciliae</i>	72
<i>Amanita lividopallescens</i>	29
<i>Amanita solitaria</i>	30
<i>Amanita strobiliformis</i>	53
<i>Amphisphaerella xylostei</i>	94
<i>Amylocarpus encephaloides</i>	94
<i>Anthelidum aurantiacum</i>	31
<i>Antrodia malicola</i>	30
<i>Armillaria ecypta</i>	31
<i>Arrhenia peltigerina</i>	94
<i>Ascobolus brassicae</i>	94
<i>Ascobolus rhytidosporus</i>	94
Askegrå sneglehat	42
Askehvid mørkhat	67
Askerød rødblad	23
Aspe-ildporesvamp	83
<i>Athelopsis lembospora</i>	90
<i>Aurantiporus alborubescens</i>	32
<i>Aureoboletus gentilis</i>	53
<i>Bactridium flavum</i>	95
Banan-slørhat	22
Barksvampen <i>Anthelidum aurantiacum</i>	31
Barksvampen <i>Athelopsis lembospora</i>	90
Barksvampen <i>Byssocorticium coprophilum</i>	90
Barksvampen <i>Cristinia gallica</i>	59
Barksvampen <i>Gloeocystidiellum clavuguligerum</i>	39
Barksvampen <i>Jaapia ochroleuca</i>	80
Barksvampen <i>Phanerochaete deflectens</i>	92
Barksvampen <i>Phlebia romellii</i>	93
Barksvampen <i>Phlebiella gaspesica</i>	93
Barksvampen <i>Stypella legonii</i>	93
Barksvampen	

<i>Xenasma pruinosa</i>	51
Barksvampen <i>Xenasma pulverulentum</i>	51
Bestøvlet tragthat	34
Bitter-vokshat	79
Bleg rørhat	32
Blodplettet koralsvamp	67
Blækhattten <i>Coprinellus subdisseminatus</i>	90
Blåfodet kødpigsvamp	29
Blåfodet skærmhat	93
Blågullig slørhat	73
Blålig korkpigsvamp	24
Blånende gråblad	83
<i>Bolbitius lacteus</i>	90
<i>Boletopsis leucomelaena</i>	21
<i>Boletus aereus</i>	53
<i>Boletus fechtneri</i>	32
<i>Boletus impolitus</i>	32
<i>Boletus legaliae</i>	33
<i>Boletus queletii</i>	54
<i>Boletus rhodopurpureus</i>	90
<i>Boletus satanas</i>	54
<i>Boubovia ovalispora</i>	95
Bred jordtunge	76
Bronze-rørhat	53
Brunkul fagerhat	68
Brunhåret blækhat	90
Brunlig koralpig	63
Brunlig sejporesvamp	30
Brunskællet slørhat	73
<i>Buchwaldoboletus lignicola</i>	21
<i>Buglossoporus quercinus</i>	33
Busk-frynsesvamp	87
<i>Byssocorticium coprophilum</i>	90
<i>Byssocorticium effibulatum</i>	95
<i>Byssolophis sphaerioides</i>	95
Bæltet korkpigsvamp	62
Bævreskorpe	74
Bævresvampen <i>Tremella discicola</i>	94
Bævresvampen <i>Tremella exigua</i>	94
Børstehåret mælkehat	25
Børstepig	61
<i>Camarophyllopsis hymenocephala</i>	55
<i>Caudospora taleola</i>	95
<i>Cephalotheca sulfurea</i>	95
<i>Ceriporia purpurea</i>	55
<i>Ceriporiopsis pannocincta</i>	20

<i>Cerocorticium molare</i>	72
<i>Chamaemyces fracidus</i>	56
<i>Cheilymnia fibrillosa</i>	95
<i>Cheilymnia vitellina</i>	95
<i>Ciliolaria pinicola</i>	95
<i>Cinnober-muslingesvamp</i>	36
<i>Cistella albilutea</i>	90
<i>Clavaria incarnata</i>	72
<i>Clavaria krieglsteineri</i>	56
<i>Clavulinopsis microspora</i>	56
<i>Clitocybe alexandri</i>	34
<i>Clitocybe barbularum</i>	90
<i>Clitopilus melleopallens</i>	34
<i>Coniochaeta lignaria</i>	95
<i>Conocybe microspora</i>	90
<i>Conocybe pseudocrispa</i>	90
<i>Conocybe subalpina</i>	90
<i>Coprinellus sclerotrichiosus</i>	90
<i>Coprinellus subdisseminatus</i>	90
<i>Coprinus poliomallus</i>	90
<i>Corprinopsis fluvialis</i>	95
<i>Corprinopsis insignis</i>	56
<i>Cortinarius bergeronii</i>	34
<i>Cortinarius caesiocortinarius</i>	35
<i>Cortinarius collinitoides</i>	95
<i>Cortinarius cotoneus</i>	57
<i>Cortinarius croceocaeruleus</i>	73
<i>Cortinarius elegantissimus</i>	57
<i>Cortinarius lilacinovelatus</i>	57
<i>Cortinarius multiformius</i>	35
<i>Cortinarius nanceiensis</i>	22
<i>Cortinarius osmophorus</i>	35
<i>Cortinarius pholideus</i>	73
<i>Cortinarius pratensis</i>	90
<i>Cortinarius pseudorubricosus</i>	90
<i>Cortinarius rufo-olivaceus</i>	58
<i>Cortinarius saporatus</i>	36
<i>Cortinarius sodagnitus</i>	58
<i>Cortinarius splendens</i>	58
<i>Cortinarius tophaceus</i>	36
<i>Crepidotus cinnabarius</i>	36
<i>Cristinia gallica</i>	59
<i>Cucurbitaria berberidis</i>	95
<i>Cuphophyllus fornicatus</i>	37
<i>Cuphophyllus russocoraceus</i>	59
<i>Cystolepiota adulterina</i>	73
<i>Cystolepiota hetieri</i>	59
<i>Cystolepiota moelleri</i>	37
<i>Dacrymyces enatus</i>	60
<i>Dentipellis fragilis</i>	37
<i>Disciseda bovista</i>	22

<i>Disciseda candida</i>	22
Djævle-rørhat	33
Dråbe-glanshat	92
Dråbehat	56
Duftende alfehat	28
Duftende sneglehat	25
Duft-slørhat	35
Dunet fnugfod	62
Dunet pælerodshat	51
Dunhammer-spatelhat	91
Dunstokket posesvamp	71
Dunstokket rødblad	91
Dynd-blækhat	95
<i>Echinoderma calcicola</i>	37
<i>Echinoderma carinii</i>	91
<i>Echinoderma hystrix</i>	38
Ege-spejlsporesvamp	62
Egetunge	33
<i>Eichleriella deglubens</i>	74
<i>Elaphomyces septatus</i>	95
Elfensbens-gulhat	90
Ellerørhat	77
Elle-skørhat	86
<i>Entoloma atrocoeruleum</i>	74
<i>Entoloma byssisedum</i>	74
<i>Entoloma chloropolium</i>	95
<i>Entoloma cyanulum</i>	91
<i>Entoloma dysthales</i>	74
<i>Entoloma exile</i>	75
<i>Entoloma griseocyaneum</i>	60
<i>Entoloma hirtum</i>	23
<i>Entoloma incanum</i>	75
<i>Entoloma lanuginosipes</i>	91
<i>Entoloma longistriatum</i>	38
<i>Entoloma niphoides</i>	91
<i>Entoloma tjallingiorum</i>	75
<i>Entoloma versatile</i>	91
<i>Entyloma ficariae</i>	95
<i>Erysiphe aquileiae</i>	96
<i>Exosporium tiliae</i>	96
Farveslørhatten	
<i>Cortinarius tophaceus</i>	36
Filtet korkpigsvamp	25
Filtet pælerodshat	51
Finskællet skælhat	66
Finskællet skærmhat	47
Firefarvet slørhat	58
<i>Flagelloscypha pilatii</i>	91
<i>Flammulaster muricata</i>	38
<i>Flammulaster rhombospora</i>	96
Flosset fluesvamp	53

Frynsehinden	
<i>Tomentella asperula</i>	93
Frynsehinden	
<i>Tomentella griseoumbrina</i>	93
Frynsehinden	
<i>Tomentella laterita</i>	70
Frynsehinden	
<i>Tomentella pilosa</i>	70
Frynsehinden	
<i>Tomentella subclavigera</i>	94
Frynsehinden	
<i>Tomentella umbrinospora</i>	70
Frynseskiven	
<i>Lachnum fasciculare</i>	92
Frynset stilkbovist	50
Fyrre-ildporesvamp	66
<i>Galerina sphagnorum</i>	91
<i>Ganoderma pfeifferi</i>	76
<i>Ganoderma resinaceum</i>	39
<i>Geastrum minimum</i>	60
<i>Geoglossum cookeanum</i>	76
Giftrød skørhat	47
Glatstokket indigorørhat	54
<i>Gloeocystidiellum clavuguligerum</i>	38
<i>Gliocephala menieri</i>	91
<i>Gomphidius maculatus</i>	77
Grovfibret trævlhat	80
Grubetrøffel	91
Grædende parasolhat	38
Grøngul pastelporesvamp	20
Grøngul ridderhat	49
Grøngul rødblad	75
Grønskællet parasolhat	43
Gråbladen	
<i>Lyophyllum atratum</i>	82
Gråblå rødblad	60
Gråbrun vokshat	37
Gråfodet rødblad	38
Grågrøn parasolhat	63
Gråhvid stilkbovist	50
Gråhåret rødblad	74
Gråsort silkehat	64
Gråviolet mælkehat	43
Guirlande parasolhat	26
Gul troldhat	34
Guldrørhat	53
Gulfnugget sneglehat	79
Gulnende skørhat	47
Gulplettet gift-skørhat	86
Gyldenbrun lakporesvamp	39
Gyldenbrun trævlhat	42
<i>Gymnopys hariolorum</i>	61
<i>Gyrodon lividus</i>	77

<i>Gyromitra leucoxantha</i>	96
<i>Gyroporus castaneus</i>	77
Gødningsblækhatten	
<i>Coprinus poliomallus</i>	90
<i>Haasiella venustissima</i>	91
<i>Haglundia perelegans</i>	96
Hare-priksvamp	93
Hede-støvbold	92
<i>Helvella atra</i>	96
<i>Hercospora tiliae</i>	96
<i>Hericium cirrhatum</i>	61
<i>Hericium coralloides</i>	78
<i>Hericium erinaceus</i>	23
<i>Hohenbuehelia mastrucata</i>	61
Honning-vokshat	79
<i>Hormotheca robertiani</i>	96
Hvid maj-rødblad	91
Hvid pigsvamp	40
Hvidløgs-vokshat	78
<i>Hydnellum auratile</i>	24
<i>Hydnellum caeruleum</i>	24
<i>Hydnellum concrescens</i>	62
<i>Hydnellum spongiosipes</i>	25
<i>Hydnum albidum</i>	40
<i>Hydropus trichoderma</i>	62
<i>Hydropus scabripes</i>	40
<i>Hygrocybe calciphila</i>	40
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	78
<i>Hygrocybe chrysodon</i>	79
<i>Hygrocybe helobia</i>	78
<i>Hygrocybe mucronella</i>	79
<i>Hygrocybe punicea</i>	41
<i>Hygrocybe quieta</i>	41
<i>Hygrocybe reidii</i>	79
<i>Hygrophorus chrysodon</i>	79
<i>Hygrophorus mesotephrus</i>	42
<i>Hygrophorus poetarum</i>	25
<i>Hygrophorus unicolor</i>	80
<i>Hymenochaete fuliginosa</i>	91
<i>Hymenoscyphus conscriptus</i>	96
<i>Hyphoderma nemorale</i>	96
<i>Hypocopra ornithophilia</i>	96
<i>Hypocrea schweinitzii</i>	96
<i>Hypoxyton julianii</i>	91
<i>Hysterium stoloniferum</i>	91
Højskællet parasolhat	37
<i>Inocybe albomarginata</i>	91
<i>Inocybe auricoma</i>	42
<i>Inocybe posterula</i>	92
<i>Inocybe praetervisa</i>	80
<i>Inocybe pseudoreducta</i>	96
<i>Inocybe terrigena</i>	42
<i>Inonotus dryadeus</i>	62
<i>Jaapia ochroleuca</i>	80

Jordtungen

<i>Trichoglossum walteri</i>	49
<i>Jugulospora rotula</i>	96
Kalk-vokshat.....	40
Kantarel-vokshat	78
Kastanie brunskive	98
Kastanie-kammerrørhat.....	77
<i>Kavinia himantia</i>	63
Keglehatten	
<i>Conocybe microspora</i>	90
Keglehatten	
<i>Conocybe pseudocrispa</i>	90
Keglehatten	
<i>Conocybe subalpina</i>	90
Kliddet parasolhat.....	59
Klit-tragthat.....	90
Knippe-ridderhat	71
Knoldslørhatten	
<i>Cortinarius multiformium</i>	35
Knoldslørhatten	
<i>Cortinarius saporatus</i>	36
Kobbernød lakporesvamp	76
Kogleaks knoldskive	97
Koralpigsvamp	78
Koralsvampen	
<i>Ramaria decurrens</i>	93
Krat-vokshat.....	55
Krusblad	84
Krybende blødpiresvamp	88
Kul-gråblad	82
Kuljordbær-arten	
<i>Hypoxylon julianii</i>	91
Kulkernesvampen	
<i>Nummularia gigas</i>	92
Kul-skørhat.....	69
Kulsort kuldyné	65
Kødpigsvampen	
<i>Sarcodon lepidus</i>	28
Kødrød køllesvamp	72
Køllesvampen	
<i>Clavaria kriegsteineri</i>	56
Køllesvampen	
<i>Clavulinopsis microspora</i>	56
<i>Lachnum fasciculare</i>	92
<i>Lactarius acris</i>	81
<i>Lactarius azonites</i>	63
<i>Lactarius mairei</i>	25
<i>Lactarium volemus</i>	43
<i>Lactarium violascens</i>	43
Lamelrørhat	46
<i>Lasionectria vulpina</i>	96
Lav agerhat	19
<i>Leccinum duriusculum</i>	81
<i>Leccinum quercium</i>	81

<i>Lepiota cingulum</i>	26
<i>Lepiota fuscoviniacea</i>	63
<i>Lepiota ignivolvata</i>	44
<i>Lepiota grangei</i>	43
<i>Leptiots griseovirens</i>	63
<i>Leptosphaeria typhae</i>	96
Lerbrun gråblad	26
<i>Leucoagaricus badhamii</i>	64
<i>Leucocoprinus brebissonii</i>	64
<i>Leucopaxillus compactus</i>	26
<i>Leucopaxillus rhodoleucus</i>	82
<i>Lichenopeltella nigroannulata</i>	96
Liden skivebold	22
Liden stjernebold	60
<i>Lindtneria trachyspora</i>	64
<i>Lycoperdon ericaeum</i>	92
<i>Lyophyllum ambustum</i>	82
<i>Lyophyllum atratum</i>	82
<i>Lyophyllum eustygium</i>	44
<i>Lyophyllum hebelomoides</i>	26
<i>Lyophyllum paenichroum</i>	83
Lysrandet trævlhat	91
Lysskællet parasolhat	91
Læderbold	92
Løvefarvet skærmhat	47
<i>Marcelleina rickii</i>	97
<i>Marchandiomyces aurantiacus</i>	97
Matrød skørhat	48
<i>Melanconis spodiaea</i>	97
<i>Melanoleuca atripes</i>	92
<i>Melanomphalina nigrescens</i>	92
<i>Melanopsammella inaequalis</i>	97
Melet parasolhat	73
<i>Melomastia mastoidea</i>	97
<i>Meottomyces dissimulans</i>	92
<i>Merismodes granulosa</i>	92
Metalgrøn rødblad	91
<i>Microglossum olivaceum</i>	44
<i>Microthyrium versicolor</i>	97
Mose-kuldyné	92
<i>Mycena leptophylla</i>	65
<i>Mycena meliigena</i>	83
<i>Mycena pseudopicta</i>	45
<i>Mycena riparia</i>	92
<i>Mycenastrum corium</i>	92
<i>Mycosphaerella punctiformis</i>	97
<i>Myriosclerotinia scirpicola</i>	97
Møllers parasolhat	37
Mørk fnugfod	30
Mørk læderpigsvamp	65
Mørk munkehatt	92
Mørkhatten	
<i>Psathyrella spintrigeroides</i>	67
Mørksporet skivebold	22

<i>Nemania aureolutea</i>	92	<i>Pogonoloma spinulosum</i>	28
<i>Nemania carbonacea</i>	65	<i>Polyporus melanopus</i>	66
<i>Neobarya parasitica</i>	97	<i>Polyporus umbellatus</i>	85
<i>Niptera pilosa</i>	97	Poppel-hængeøre	86
<i>Nitschzia grevillei</i>	97	Poppel-skælrørhat	81
Nordisk fladhat	93	<i>Porodaedalea pini</i>	66
<i>Nummularia gigas</i>	92	<i>Poronia erici</i>	93
Okkerblad	37	<i>Poronia punctata</i>	27
<i>Olidionema schweinitzii</i>	97	Pragtnavlehat	91
Olivebrun farvetunge	44	Prægtig rødblad	75
Orange åresvamp	64	Prægtig slørhat	34
Orangefodet parasolhat	44	<i>Psathyrella effibutala</i>	98
Oran gegul ridderhat	49	<i>Psathyrella leucotephra</i>	67
Oran gegylden slørhat	57	<i>Psathyrella spintrigeroides</i>	67
Overdrevs-huesvamp	45	<i>Pseudochaete corrugata</i>	85
<i>Pachyploeus melanoxanthus</i>	92	Purpur voksporesvamp	55
<i>Paecilomyces tenuipes</i>	97	Purpur-champignon	52
<i>Panaleucus guttatus</i>	92	Purpurrørhat	90
Perlehøne-champignon	52	<i>Ramaria "ammophola"</i>	98
<i>Peziza exogelatinosa</i>	97	<i>Ramaria decurrens</i>	93
<i>Peziza gerardii</i>	97	<i>Ramaria sanguinea</i>	67
<i>Peziza polaripapulata</i>	97	<i>Ramariopsis pulchella</i>	68
<i>Peziza retrocurvata</i>	97	Randstribet skærmhat	93
<i>Peziza subcitrina</i>	97	<i>Rhodocollybia fodiens</i>	93
<i>Phanerochaete deflectens</i>	92	Ringløs honningsvamp	31
<i>Phellinus tremulae</i>	83	Rombesporet grynskælhat	96
<i>Phellodon confluens</i>	45	Rosa fedtporesvamp	32
<i>Phellodon maleucus</i>	45	Rosabladet tragttridderhat	82
<i>Phellodon niger</i>	65	Rosafodet slimrørhat	87
<i>Phlebia romellii</i>	93	Rosamælket mælkehat	81
<i>Phlebia subochracea</i>	84	<i>Rugosomyces cernius</i>	68
<i>Phlebiella gaspesica</i>	93	<i>Rugomyces ionides</i>	68
<i>Pholiota tuberculosa</i>	66	Rundsporet slørhat	35
<i>Phoma minutula</i>	98	Ruslæder-vokshat	59
<i>Phomatospora dinemasporium</i>	98	<i>Russula alnetorum</i>	86
<i>Phylloporus pelletieri</i>	46	<i>Russula anthracina</i>	69
<i>Phyllopsis nidulans</i>	46	<i>Russula emeticicolor</i>	47
Pigget fluesvamp	30	<i>Russula insignis</i>	93
Pigget fyrnsehinde	69	<i>Russula luteotacta</i>	86
Pigget grynskælhat	38	<i>Russula puellula</i>	47
Pighud	37	<i>Russula rubra</i>	48
Pindsvinepigsvamp	23	<i>Russula zonatula</i>	28
Pjaltet læderpigsvamp	45	<i>Rustroemia echinophila</i>	98
<i>Pleospora rubelloides</i>	98	Rustrød skælrørhat	81
<i>Plicariella scabrosa</i>	98	Rødbrun bruskbold	93
<i>Plicatura crispa</i>	84	Rødmende silkehæt	64
<i>Pluteus aurantiorugosus</i>	46	Rødmende slimslør	77
<i>Pluteus cyanopus</i>	93	Rødplette rødblad	75
<i>Pluteus exiguus</i>	47	Røggrå mælkehat	63
<i>Pluteus hispidulus</i>	66	<i>Sarcodontia crocea</i>	93
<i>Pluteus leoninus</i>	47	Sandhjælme-koralsvamp	98
<i>Pluteus pallescens</i>	93	<i>Sarcodon fennicus</i>	98
<i>Pluteus umbrosus</i>	85	<i>Sarcodon lepidus</i>	28
<i>Podospora decipiens</i>	98	<i>Sarcodon lundelli</i>	98

<i>Sarcodon scabrosus</i>	29
<i>Sarcosphaera coronaria</i>	98
Satans rørhat	54
<i>Scabropezia flavovirens</i>	98
<i>Schizophyllum amplum</i>	86
<i>Scleroderma cepa</i>	93
<i>Scutellinia nigrohirtula</i>	98
Sej fedtporesvamp	48
<i>Sepedonium microspermum</i>	98
Silkehåret posesvamp	89
<i>Simocybe reducta</i>	93
<i>Simocybe sumptuosa</i>	69
Sirene-slørhat	58
<i>Sirobasidium albidum</i>	98
<i>Sistotrema confluens</i>	87
Skarlagen skærmhat	46
Skarlagen vokshat	41
Skjoldlav-fontænehat	94
Skorpe-tåresvamp	60
Skyggehatten	
<i>Simocybe sumptuosa</i>	69
Skygge-skærmhat	85
Skællet filthat	61
Skærmformet stilkporesvamp	85
Skønpiggen	
<i>Steccherinum litschaueri</i>	48
Skørhatten	
<i>Russula insignis</i>	93
Slørhatten	
<i>Cortinarius pratensis</i>	90
Slørhatten	
<i>Cortinarius pseudorubricosus</i>	90
Smudsigbrun skælhat	92
Sneglehatten	
<i>Hygrophorus unicolor</i>	80
Sommer-trøffel	88
Sort kratertrøffel	92
Sortblå rødblad	74
Sortfodet stilkporesvamp	66
Sorthvid troldporesvamp	21
Sortskællet ridderhat	88
<i>Sphaeropsis sapinea</i>	99
<i>Sphaerotheca mors-uvae</i>	99
Spiselig mælkehæt	43
<i>Spondylocadiopsis cupulicola</i>	99
<i>Spongipellis fissilis</i>	48
<i>Sporonema diamandidis</i>	99
Sprække-ruslædersvamp	85
Star-huesvamp	92
<i>Steccherinum litschaueri</i>	48
Stilket kroneskorpe	87
Stinkende fladhat	61
Stivhåret skærmhat	66
Stjernebæger	98
Stor blækhat	56
Stor kam-fluesvamp	72
Stor priksvamp	27
Storsporet rodtrøffel	91
<i>Stypella legonii</i>	93
Stødrørhat	12
<i>Suillus collinitus</i>	87
Svovl-åresvamp	84
<i>Synchytrium mercurialis</i>	99
<i>Syspastospora parasitica</i>	99
Sæksporesvampen	
<i>Cistella albilutea</i>	90
Sæksporesvampen	
<i>Flagelloscypha pilatii</i>	91
Sæksporesvampen	
<i>Unguicellula tityri</i>	94
Sølvskinnde rørhat	32
Sørgehat	92
Tandet naftalinskind	72
<i>Tapesia villosa</i>	99
Teglød korkpigsvamp	24
<i>Tetragoniomyces uliginosus</i>	99
<i>Thelephora anthocephala</i>	87
<i>Tomentella asperula</i>	93
<i>Tomentella crinalis</i>	69
<i>Tomentella griseoumbrina</i>	93
<i>Tomentella laterita</i>	70
<i>Tomentella pilosa</i>	70
<i>Tomentella subclavigera</i>	94
<i>Tomentella umbrinospora</i>	70
<i>Trametes suaveolens</i>	48
Trefarvet trægtræderhat	26
<i>Tremella discicola</i>	94
<i>Tremella exigua</i>	94
<i>Trichoglossum walteri</i>	49
<i>Tricholoma aurantium</i>	49
<i>Tricholoma interjunctum</i>	49
<i>Tricholoma squarrulosum</i>	88
<i>Tricholoma ustaloides</i>	71
<i>Trichosporaeria notabilis</i>	99
<i>Trichophaeopsis bicuspis</i>	99
Trævlhatten	
<i>Inocybe posterula</i>	92
Trævlhatten	
<i>Inocybe terrigena</i>	42
<i>Tuber aestivum</i>	88
<i>Tulostoma brumale</i>	71
<i>Tulostoma fimbriatum</i>	50
<i>Tulostoma kotlabae</i>	50
Tvehåret Børstebæger	99
Tykbladet gråblad	44
Tynd skyggehæt	93
<i>Tyromyces wynnei</i>	88
Tæge-vokshat	41

Tørvemos-hjelmhat.....	91
Ulden slørhat	57
<i>Unguicellula tityri</i>	94
<i>Urocystis ficariae</i>	99
Urte-læderskål	92
<i>Valsa sordida</i>	99
Ved-posesvamp.....	50
Vedsvampen	
<i>Hymenochaete fuliginosa</i>	91
Vellugtende læderpigsvamp	45
Vellugtende læderporesvamp	48
Vifte-rødblad.....	74
Vinrød bark-huesvamp	83
Vinrød parasolhat	63
Vinter-stilkbovist	71
Violblå fagerhat	68
Violblå rødblad	91
Violblå slørhat	58
Violet køllesvamp	68
Violetknoldet slørhat	57
<i>Volvariella bombycina</i>	89
<i>Volvariella caesiotincta</i>	50
<i>Volvariella hypopithys</i>	71
Xenasma pruiniosum	51
<i>Xenasma pulvverulentum</i>	51
<i>Xerula caussei</i>	51
<i>Xerula longipes</i>	51
Zone-skørhat	28
Æblepig	93

Vordingborg Kommune
Postboks 200
Østergårdstræde 1A
4772 Langebæk
Tlf. 55 36 36 36

ISBN 978-87-970088-1-2